

ZAMERANIE ZAHRANIČNEJ POLITIKY SR NA ROK 2004

OBSAH

1. Európska únia.....	2
2. Organizácia Severoatlantickej zmluvy	8
3. Vzťahy so susednými štátmi a cezhraničná spolupráca	10
3.1. Vzťahy Slovenskej republiky so susednými štátmi.....	10
3.2. Vyšehradská štvorka.....	13
3.3. Colná únia	13
3.4. Regionálna a cezhraničná spolupráca	13
4. Ďalšie oblasti dvojstrannej spolupráce	14
4.1. Vzťahy so štátmi NATO a Európskej únie	14
4.2. Vzťahy s ďalšími kandidátskymi krajinami a inými západoeurópskymi štátmi a štátnymi útvarmi.....	21
4.3. Vzťahy s krajinami SNS.....	24
4.4. Vzťahy s krajinami západného Balkánu	27
4.5. Vzťahy so štátmi Ázie, Afriky, Latinskej Ameriky, Austrálie a Oceánie	30
4.5.1. Vzťahy so štátmi Ázie, Austráliou a štátmi oceánie	30
4.5.2. Vzťahy so štátmi Blízkeho a Stredného východu a severnej Afriky	34
4.5.3. Vzťahy so štátmi subsaharskej Afriky	39
4.5.4. Vzťahy so štátmi Latinskej Ameriky	40
4.6. Vzťahy v oblasti kultúry, školstva, vedy a zdravotníctva	41
5. Ďalšie oblasti mnohostrannej spolupráce.....	43
5.1. Pôsobenie SR v medzinárodných medzivládnych organizáciách	43
5.1.1. Organizácia spojených národov	43
5.1.2. Rada Európy	47
5.1.3. Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE)	47
5.1.4. Západoeurópska únia	48
5.1.5. Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD)	48
5.1.6. Svetová obchodná organizácia (WTO)	49
5.2. Odzbrojenie a kontrola zbrojenia	49
5.3. Zahraničná spolupráca a rozvojová pomoc	51
5.3.1. Oficiálna rozvojová pomoc (ODA)	51
5.3.2. Humanitárna pomoc	51
5.4. Aktivity v regionálnych zoskupeniach	51
5.4.1. Stredoeurópska iniciatíva (SEI)	51
5.4.2. Čiernomorská hospodárska spolupráca (BSEC)	52
6. Medzinárodnoprávna a konzulárna oblasť	53
6.1. Medzinárodnoprávna oblasť	53
6.2. Konzulárna oblasť	54
6.3. Ľudské práva a práva osôb patriacich k národnostným menšinám	55
7. Informačná činnosť a prezentácia zahraničnopolitických aktivít SR	56
8. Budovanie diplomatického zboru a personálna politika	57

1. EURÓPSKA ÚNIA

V roku 2004 bude zavŕšená realizácia úloh súvisiacich s dosiahnutím plnoprávneho členstva SR v EÚ. Z hľadiska dosiahnutia kvalitatívne novej situácie v postavení SR ako členského štátu EÚ, si táto skutočnosť bude vyžadovať plné uvedenie otvorenia novej dimenzie pre realizáciu slovenských zahraničnopolitických cieľov a taktiež nového charakteru úloh pre všetky ústredné orgány štátnej správy.

Cieľom SR v oblasti európskej integrácie v roku 2004 bude pokračovanie v činnostiach v orgánoch EÚ, s dôrazom na štruktúry Rady EÚ (v pozorovateľskom štatúte do 1. mája 2004) a ďalšie skvalitňovanie zapojenia predstaviteľov SR na všetkých úrovniach v práci príslušných orgánov EÚ. Úlohou v období prvých štyroch mesiacov bude dosiahnutie maximálnej novej pripravenosti na plnohodnotné pôsobenie SR v postavení členského štátu od mája 2004. Základom pôsobenia SR v štruktúrach EÚ bude dôsledná príprava a účasť na príslušných rokovaní členských štátov na všetkých úrovniach vyplývajúcich zo zmlúv ES/EÚ, t.j. Európskych rád, ministerských rád, rokovaní výborov stálych predstaviteľov, odborných výboroch a pracovných skupinách v rámci Rady EÚ. Prvé mesiace roku 2004 musia byť ďalej využité na to, aby si predstavitelia SR na všetkých úrovniach osvojovali procedúry, ktoré umožnia SR efektívne fungovanie ako členskej krajiny únie. Od mája 2004 pribudne rozmer obsadzovania stanovených postov v ďalších inštitúciách, počínajúc Európskou komisiou a Európskym parlamentom, resp. postupné zabezpečovanie efektívneho zastúpenia Slovenskej republiky vo všetkých inštitúciách EÚ.

V priebehu roku 2004 bude potrebné ďalej pokračovať vo vytváraní domácich podmienok a predpokladov pre efektívne pôsobenie SR v orgánoch a politikách EÚ. Táto úloha súvisí s ďalším skvalitňovaním vnútorných koordinačných a rozhodovacích štruktúr a posilňovaním administratívnych kapacít v oblasti európskych záležitostí, vrátane budúceho Stáleho zastúpenia SR pri EÚ. Táto úloha je zvýraznená i v Súhrnnej monitorovacej správe EK z 5. novembra 2003, kde Komisia odporúča ďalšie posilňovanie administratívnych štruktúr v oblasti európskych záležitostí s dôrazom na implementáciu legislatívy. Ústredné orgány štátnej správy musia byť pripravené legislatívne dokumenty EÚ zohľadňovať pri príprave plánov legislatívnych úloh, prijaté legislatívne normy EÚ transponovať v súlade s časovými harmonogramami uvedenými v príslušnom *acquis* a rovnako dôležitá je pripravenosť podrobne sledovať a podieľať sa na príprave nových legislatívnych noriem a ďalších rozhodnutí na úrovni EÚ. Za nedodržanie európskej legislatívy môžu byť uplatnené opatrenia na ochranu vnútorného trhu, prípadne môže byť iniciované konanie na Európskom súdnom dvore.

Nové členské štáty, vrátane SR, sa v prístupovom procese zaviazali plnohodnotne participovať v spoločných politikách EÚ. Pri pokračujúcej príprave SR na členstvo v EÚ bude potrebné venovať kontinuálnu pozornosť posudzovaniu kompatibility záväzkov SR vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv s právom EÚ/ES a zabezpečeniu ich plného zosúladenia. SR musí byť pripravená implementovať *acquis* EÚ (dokončiť potrebnú harmonizáciu legislatívy), tak aby splnila všetky záväzky vyplývajúce z rokovaní o členstve v EÚ a musí byť pripravená plne implementovať právo EÚ/ES. Len dosiahnutím v prístupovej zmluve predpokladanej plnej pripravenosti na členstvo v EÚ môže SR očakávať taktiež náležité využívanie výhod vyplývajúcich z členstva.

Členstvom v EÚ vzniká nový priestor pre aktívne presadzovanie záujmov SR. Okrem toho však pribudne nový rozmer každodenného sledovania úloh v celom spektre oblastí súvisiacich s európskym integračným procesom, pričom európska politika sa stane vnútornou politikou SR. Pre možnosť správneho stanovovania národných priorít bude nevyhnutné sledovať prioritné úlohy prijaté na úrovni EÚ a vytvárať podmienky pre zodpovedajúcu účasť SR na ich naplňaní. Členstvo v EÚ týmto poskytuje novú dimenziu pre zahraničnú politiku a ďalšie sektorálne politiky a umožňuje každému členskému štátu plnohodnotne a aktívne sa zapojiť do práce na celoeurópskych úlohách a prioritách. Optimálne je dosiahnuť, aby sa národné záujmy SR dostali do polohy záujmov EÚ.

Dosiahnutím členstva v EÚ sa pre SR rozširuje škála prostriedkov realizácie zahraničnopolitických cieľov. Na druhej strane však pozície nových členských štátov EÚ budú musieť v nastávajúcom období popri národných záujmoch zohľadňovať aj spoločný záujem únie ako celku.

Príprava na plnohodnotné členstvo SR v EÚ

Slovenskí zástupcovia budú pokračovať v účasti na všetkých zasadaniach orgánov EÚ od vrcholových stretnutí až po stretnutia pracovných skupín a výborov. Hlasovacie právo, ktoré SR získa od 1. mája 2004 umožní aktívne presadzovanie záujmov SR v EÚ.

Všetky členské štáty EÚ majú možnosť pri každom pripravovanom dokumente, a to od začiatku jeho prerokovania až po prijatie Radou ministrov, aktívne zasahovať do prípravného a schvaľovacieho procesu a ovplyvňovať znenie dokumentov tak, aby odrážali i národné záujmy daného členského štátu. Prioritné ciele má každý členský štát možnosť prezentovať a presadzovať v rámci fungujúcich štruktúr EÚ.

V zmysle dohody o pristúpení má každá z pristupujúcich krajín nárok do 31. januára 2004 nominovať kandidáta na člena Európskej komisie. Konečné slovo pri schvaľovaní jednotlivých kandidátúr bude mať Európska únia (Komisia, Rada, Európsky parlament). Nová, 25-členná Komisia začne, aj za účasti slovenského zástupcu, riadne fungovať od 1. novembra 2004.

K možnosti realizácie integračných úloh členského štátu EÚ a dosahovania svojich záujmov v rámci európskeho integračného procesu SR o.i. potrebuje:

- štrukturálne a kapacitné predpoklady – dostatočné administratívne kapacity na všetkých ústredných orgánoch štátnej správy, ktoré sa budú podieľať na problematike súvisiacej so záležitosťami EÚ;
- pravidelnú účasť expertov (vrátane pracovníkov všetkých rezortov na Misii SR pri ES) na zasadaniach pracovných skupín a výborov Rady EÚ, kde sa začína proces prijímania legislatívnych a iných noriem a rozhodnutí EÚ;
- existenciu vnútroministerstiev a medziministerstiev koordináčnych väzieb umožňujúcich koherentné prezentovanie pozícií predstaviteľov SR v orgánoch EÚ.

Uvedené vytvorí základný predpoklad pre možnosť kvalitného a včasného posudzovania legislatívnych a iných noriem a pripravovaných rozhodnutí EÚ na jednotlivých ústredných orgánoch štátnej správy, efektívne fungovanie schvaľovacieho procesu a plnohodnotné zapájanie sa predstaviteľov SR do rokovaní na zasadaniach orgánov EÚ.

Pre možnosť správneho stanovenia si národných priorít a vôbec schopnosti sledovať na úrovni EÚ prijaté európske priority, s predpokladanou možnosťou aktívne sa do nich zapájať, je nevyhnutné dôsledne sledovať, analyzovať a vyhodnocovať aktuálne strategické materiály EÚ, medzi ktoré v roku 2004 patria napr.: Stratégia EK na rok 2004 (The Annual Policy Strategy for 2004), Legislatívny a pracovný program EK na rok 2004 (The Commission's Legislative and Work Programme for 2004), odporúčanie EK k ekonomickým politikám členských štátov a Spoločenstiev (Commission Recommendation on the Broad Guidelines of the Economic Policies of the Member States and the Community for the 2003- 2005 period), trojročný program nadchádzajúcich šiestich predsedníctiev (Multiannual Strategic Programme 2004- 2006).

SR bude usilovať o to, aby rokovania Medzivládnej konferencie EÚ pokračovali v čo najskoršom možnom termíne. Základom rokovaní by mal byť kompromisný návrh textu, ktorý bol spracovaný predsedníctvom pred rokovaním Európskej rady v Bruseli (12.-13. decembra 2003) a následne tlmočený v Talianskom v rámci bilaterálnych rokovaní a v záverečnej deklarácii predsedníctva. Po ukončení Medzivládnej konferencie EÚ a prijatí Ústavnej zmluvy sa MZV SR zameria na zabezpečenie jej ratifikácie v SR a monitorovanie ratifikačného procesu v členských krajinách EÚ. V tejto súvislosti a v priamej nadväznosti na prijatie Ústavnej zmluvy bude nevyhnutné zabezpečiť monitorovanie, vyhodnocovanie a koordináciu prípravy stanovísk k možným zmenám primárneho práva Európskej únie.

S cieľom náležitého pôsobenia SR v Rade pre všeobecné záležitosti a vonkajšie vzťahy je v prvom polroku potrebné vybudovať personálne a technické zázemie pre efektívne pôsobenie a celkový prínos SR pri príprave stanovísk EÚ a spoločných európskych aktivít. Je preto potrebné zlepšiť koordináciu prípravy na zasadania príslušných fór s cieľom efektívne presadzovať naše záujmy a priority a zároveň v konštruktívnom dialógu s ostatnými členskými krajinami prispievať k príprave nových politik a hľadaniu riešení spoločných európskych problémov. V tomto procese bude MZV SR úzko spolupracovať s ÚV SR, NR SR a ostatnými ústrednými orgánmi štátnej správy.

V rámci zlepšenia prípravy, riadenia a prijímaní slovenských rozhodnutí v európskych záležitostiach bude medzi kľúčové oblasti patriť posilňovanie spolupráce MZV SR/vlády s NR SR a jej budúcim, zatiaľ nekonštituovaným Výborom pre európske záležitosti. Výsledkom by malo byť vytvorenie mechanizmu, ktorý bude rešpektovať ústavné rozdelenie kompetencií a zároveň poskytne zákonodarnému orgánu aj exekutíve maximálnu informovanosť o európskych záležitostiach. Vytvorí nevyhnutný politický kontrolný systém s dostatočnou flexibilitou a zodpovednosťou členov vlády a na druhej strane umožní NR SR efektívne sa zapájať do rozhodovania európskych záležitostí. V oblasti posilňovania parlamentnej dimenzie patrí aj zlepšovanie spolupráce s Európskym parlamentom, v prvom rade so zástupcami SR, ktorí budú do EP zvolení.

MZV SR bude prostredníctvom Národného konventu o budúcnosti Európy a ďalších mienkotvorných inštitúcií prispievať k zlepšeniu informovanosti o jednotlivých aspektoch členstva v Únii – výhodách i nevýhodách, právach i povinnostiach – s cieľom zvýšiť občiansku informovanosť. Bude iniciovať diskusie a pripravovať stanoviská k otázkam a problémom súvisiacim s procesom európskej integrácie. Ministerstvo bude napomáhať pri identifikácii dôležitých oblastí a hľadať partnerov medzi členskými štátmi EÚ, s ktorými by mohlo iniciovať diskusie o takýchto otázkach a predkladať racionálne a efektívne návrhy ich riešenia.

MZV SR sa bude v rámci svojho koordináčného pôsobenia v rámci jednotnej zahraničnej politiky snažiť zjednocovať stanoviská slovenských subjektov zaoberajúcich sa európskymi záležitosťami, aby SR hovorila smerom k EÚ a jeho partnerom jednotným hlasom.

V súlade s tým bude budovať stabilné partnerské väzby s krajinami EÚ ako aj s parlamentnými a mimoparlamentnými skupinami, mimovládnyimi a neštátnymi organizáciami v Bruseli predovšetkým

v oblastiach prioritného záujmu SR so zapojením podnikateľských, odborných, akademických kruhov a tretieho sektora.

Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika EÚ

V oblasti spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky a vonkajších vzťahov EÚ bude potrebné zvýšiť schopnosť SR obsahovo ovplyvniť stanoviská únie žiadaným smerom a formálno-technicky participovať na aktivitách danej oblasti.

Bude nevyhnutné venovať náležitú pozornosť komunikácii, vrátane technického zaistenia riadnej a včasnej výmeny informácií medzi EÚ, ústredím a následne aj (vybranými) ZÚ SR, to znamená zaistiť, aby odborní pracovníci mali v reálnom čase prístup k informačným sieťam II. piliera EÚ.

V záujme včasného a kompetentného plnenia úloh súvisiacich s formuláciou a výkonom týchto politík EÚ v rovine účasti SR v skupine RELEX, v Politickom a bezpečnostnom výbore EÚ/Politickom výbore EÚ, COREPER II, Rade pre všeobecné záležitosti a vonkajšie vzťahy (GAERC) a Európskej rade, bude potrebné naďalej zlepšovať vnútrorezortné koordinačné mechanizmy.

Pokiaľ ide o obsahovú stránku, t. j. o schopnosť presadiť slovenské stanoviská na európskej scéne, bude potrebné postúpiť smerom k aktívnejšiemu prístupu. Znamená to stanoviť ciele, identifikovať možných partnerov a následne sa sústrediť na aktivity počas počiatočných štádií diskusie k danej téme.

EÚ sa samozrejme bude vyjadrovať k aktuálnym medzinárodnopolitickým záležitostiam a riešiť ich. Z agendy, ktorá je známa už dnes, bude z pohľadu SR dôležité ďalšie rozšírenie EÚ, implementácia konceptu "Širšia Európa", politika EÚ vo vzťahu k Západnému Balkánu, ako aj vypracovanie konkrétnych akčných plánov Európskej bezpečnostnej stratégie.

Pri zabezpečovaní príspevkov SR do vojenských a civilných kapacít EÚ pre krízový manažment bude potrebné pokračovať v sledovaní súladu a koherentnosti vyčleňovaných spôsobilostí so záväzkami vyplývajúcimi z členstva v NATO (najmä v súvislosti s plnením "Force Proposals", ktoré sú vo vojenskej sfére rozhodujúce pre prípravu vyčlenených síl).

Hlavné európske otázky na rok 2004

Medzi hlavné európske otázky v roku 2004 patrí: rozšírenie EÚ, reforma EÚ - úspešné ukončenie rokovania Medzivládnej konferencie o Ústavnej zmluve, hospodársky rast.

Slovenská republika bude podporovať úsilie Írskej republiky ako predsedníckej krajiny EÚ v 1. polroku 2004 zamerané na obnovenie rokovaní medzivládnej konferencie EÚ, ktorá bola prerušená na summite EÚ 13. 12.2003 v Bruseli. Predpokladom obnovenia rokovaní bude pripravenosť všetkých 25 členských a prístupujúcich krajín EÚ dospieť k takým riešeniam, ktoré by umožnili prijatie textu Ústavnej zmluvy EÚ. Slovenská republika tlmočila írskemu predsedníctvu svoju pripravenosť na obnovenie rokovaní medzivládnej konferencie zohľadňujúc dohody, ktoré sa podarilo dosiahnuť na summite EÚ v Bruseli v decembri minulého roka.

Slovenská republika podporuje ďalší vývoj EÚ a integráciu v rámci EÚ-25, a nepreferuje vytvorenie oficiálnej štruktúry dvoch kategórií krajín EÚ, ktorá by sa de facto stala základom pre dvojrýchlostnú Európu (*two-tier EU*). V prípade, že by v dôsledku neúspešných rokovaní o Ústavnej zmluve EÚ niektoré krajiny iniciovali budovanie viacrýchlostnej Európy, SR nebude podporovať koncepciu vybudovania uzavretého tvrdého jadra krajín EÚ (Kerneuropa, resp. Core Europe). Podľa SR takýto koncept nezodpovedá základným hodnotám smerovania a cieľom zjednotenej Európy, a de facto popiera zmysel integrácie ako takej.

Na druhej strane myšlienka princípu posilnenej spolupráce by mohla byť za určitých predpokladov (inkluzívnosť, otvorenosť, atď.) pre SR prijateľná. V prípade, že sa rozvinie takáto forma posilnenej spolupráce v rámci EÚ, SR bude po zvážení všetkých faktorov usilovať o pripojenie sa k nej.

Členstvo v EÚ znamená pre Slovensko okrem práv a povinností aj úplnú integráciu do existujúceho mechanizmu rozhodovacích procesov, do všetkých inštitúcií a orgánov, ktoré v Európskej únii existujú. Pôsobenie Slovenska v štruktúrach EÚ je podmienené nielen fungujúcim systémom koordinácie záležitostí EÚ medzi Slovenskom a európskymi inštitúciami, ale vhodným spôsobom koordinácie a spolupráce na národnej úrovni.

Z postavenia SR ako člena EÚ vyplýva potreba osvojiť si pomerne zložitý rozhodovací mechanizmus v rámci EÚ a určiť postup koordinácie európskych záležitostí v domácich podmienkach. V celkovom systéme prípravy uvedených dokumentov musí byť okrem exekutívy zahrnutá aj Národná rada Slovenskej republiky. Vyplýva to nielen z posilnenia úlohy národných parlamentov definovanej v návrhu Ústavnej zmluvy, ale aj z prirodzeného vývoja, keď sa záležitosti EÚ stávajú de facto vnútornými záležitosťami každého členského štátu. Právne akty EÚ majú v mnohých smeroch rovnaký charakter ako vnútroštátne právne akty, často však vyššiu právnu silu.

Dlhodobé hlavné oblasti aktivít EÚ v rovine politických priorít z pohľadu EK sú najmä: - kontinentálna úloha EÚ (implementácia skutočnej politiky susedstva, projekcia ekonomickej prosperity a politickej stability za hranice EÚ - iniciatíva Širšia Európa), - EÚ ako spoľahlivý partner v udržateľnom rozvoji, - pripravenosť zvládnuť politické a bezpečnostné výzvy. Okrem nich sa budú prioritné úlohy EÚ v roku 2004 týkať realizácie Lisabonskej stratégie a začatia rokovaní o novej finančnej perspektíve EÚ na roky 2007- 2013 (rokovania budú prebiehať v rokoch 2004- 2005). Čo sa Lisabonskej stratégie týka, tá má v súvislosti so zvyšovaním hospodárskeho rastu EÚ nezastupiteľné miesto. Do jej naplňania musia byť plnohodnotne zapojené súčasné i nové členské štáty EÚ. Prioritné úlohy je možné vyjadriť v troch dimenziách: zvyšovanie konkurencieschopnosti, zvyšovanie zamestnanosti a aktivity v oblasti životného prostredia vedúce k rastu a zamestnanosti.

Stálymi úlohami v oblasti európskych záležitostí na všetkých ministerstvách bude príprava na pravidelné summity EÚ (marec, jún, október, december), príprava na ministerské rady - pre všeobecné záležitosti a vonkajšie vzťahy (celkovo 11) a všetky sektorálne ministerské rady a na nim predchádzajúce rokovania na odbornej úrovni.

Plnenie záväzkov vyplývajúcich z prístupových rokovaní

Do vstupu do EÚ bude SR povinná odstrániť nedostatky vyplývajúce zo Súhrnnej monitorovacej správy EK o pripravenosti SR na členstvo v EÚ. Vláda prijala Harmonogram opatrení vyplývajúcich zo správy EK. Harmonogram obsahuje hlavné opatrenia vyplývajúce z jej analýzy. Ku každému opatreniu je stanovený termín jeho splnenia a rezort zodpovedný za jeho realizáciu. Realizácia vládou schváleného harmonogramu zabezpečí splnenie negociačných záväzkov Slovenska voči EÚ pred samotným vstupom do EÚ. Dôsledné splnenie opatrení je kľúčové pre dosiahnutie plnej pripravenosti na členstvo v EÚ vo všetkých oblastiach.

EK bude monitorovať pokrok prístupujúcich krajín až do ich vstupu do EÚ. Predpokladá sa, že tesne pred vstupom pripraví EK odpočet, do akej miery boli odstránené nedostatky identifikované v monitorovacích správach. V prípade nesplnenia podmienok, bude EK pripravená prijať adekvátne opatrenia.

Externá integračná komunikačná stratégia

Slovenská republika bude pokračovať vo svojich aktivitách z predchádzajúceho obdobia a takisto sa zapojí do podujatí pripravovaných v členských a prístupujúcich krajinách pri príležitosti rozšírenia únie. MZV SR v spolupráci s ÚV SR, úradom podpredsedu vlády SR pre európsku integráciu, ľudské práva a menšiny začne od roku 2004 realizovať projekt komplexnej prezentácie SR v zahraničí.

2. ORGANIZÁCIA SEVEROATLANTICKEJ ZMLUVY

Rok 2004 bude zlomovým rokom pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku SR. Vstupom do EÚ a NATO sa naplnia obe strategické priority sformulované už pri vzniku SR v r. 1993. Zahraničná a bezpečnostná politika SR sa stane zahraničnou a bezpečnostnou politikou členskej krajiny EÚ a NATO so všetkými z toho vyplývajúcimi dôsledkami aj na bilaterálne vzťahy SR. Skutočnosť, že sa SR bude pripájať ku konsenzu v politike NATO sa premietne nielen do stanovovania priorit ZP SR na r. 2004, ale aj do samotnej implementácie bezpečnostnej politiky.

Zahraničná politika Slovenskej republiky vo vzťahu k NATO sa v r. 2004 zameria na nasledujúce kľúčové úlohy:

- diplomatickým úsilím napomôcť úspešnému zavŕšeniu ratifikačného procesu Prístupových protokolov v členských krajinách s cieľom dosiahnutia de jure členstva v NATO hneď po jeho skončení tak, aby sa SR už ako plnoprávny člen zúčastnila na príprave istanbulského summitu Aliancie, ktorý sa bude konať 28.-29. júna 2004
- zabezpečiť plynulý prechod SR z pozície pozvanej krajiny a pozorovateľa na pozíciu rovnocenného účastníka rozhodovacieho procesu Aliancie a aktívneho prispievateľa k formovaniu politiky a činnosti NATO.

Politické pôsobenie SR ako členskej krajiny NATO musí byť podporené našimi konkrétnymi praktickými krokmi v obrannej a vojenskej politike. Pri vstupe do NATO bude preto treba určiť taký rozsah našich spôsobilostí, ktorými sa SR definuje ako relevantný spojenec a ktoré SR súčasne poskytnú dostatočný priestor pri formovaní politiky a činnosti Aliancie. V súlade s kompetenčným zákonom bude MZV SR plniť vedúcu úlohu a stanovovať politické priority pôsobenia SR v NATO. Hlavnou úlohou ostáva zvyšovanie kvality vybraných spôsobilostí Ozbrojených síl SR (účasť na realizácii Pražského záväzku obranných spôsobilostí a zapojenie sa do budovania NRF), ako aj ich použitie v operáciách NATO.

Veľkou príležitosťou pred istanbulským summitom NATO bude jarné zasadnutie PZ NATO, ktoré sa uskutoční v Bratislave v dňoch 28. mája – 1. júna 2004. Jeho úspešné zvládnutie po obsahovej aj technickej stránke bude prvým významným príspevkom SR k parlamentnej dimenzii činnosti Aliancie.

Ďalším príkladom posilňovania regionálnej spolupráce a vklad SR k budovaniu euro-atlantickej komunity je pripravovaná "Bratislavská konferencia II", ktorú na základe úspešného ohlasu konferencie "Európske nové demokracie: lídersstvo a zodpovednosť" z mája 2001, opätovne inicioval predseda vlády SR M. Dzurinda. Na konferenciu, ktorá sa bude konať v dňoch 18. - 20. marca 2004 sú pozvaní predsedovia vlád krajín V-4 a V-10, Írska, Turecka, Srbska a Čiernej Hory, Bosny a Hercegoviny, ako aj vysokí predstavitelia členských štátov NATO a Európskej únie, Ukrajiny, Ruska, Moldavska a južného Kaukazu. Zámerom konferencie je vytvoriť priestor pre diskusiu o príspevku nových demokracií k stabilite a mieru v európskom priestore, o aktuálnej problematike rozširovania a transformácie Severoatlantickej aliancie a Európskej únie a v neposlednom rade o výzvach občianskej spoločnosti v regióne strednej a východnej Európy. Konferencia má predpoklad sa stať významným zahraničnopolitickým podujatím s konotáciou agendy NATO a transatlantických vzťahov a bude vhodne dopĺňať ďalšie vrcholné aliančné podujatia, ako sú zasadnutie Parlamentného zhromaždenia NATO a Istanbulský summit Aliancie.

Program PRENAME bude pokračovať aj v roku 2004. Hlavnou príčinou tohto rozhodnutia je skutočnosť, že mnoho jeho projektov pokračuje naďalej a rezorty, ktoré sa ho zúčastňujú, museli v rámci programového plánovania naplánovať finančné prostriedky na plnenie konkrétnych úloh na celý rok 2004. Očakávame, že Vládny výbor PRENAME ukončí svoju činnosť najneskôr koncom roka 2004.

Práca s verejnou mienkou pri získavaní podpory občanov v otázkach spojených s členstvom SR v NATO je integrálnou súčasťou verejnej diplomacie MZV SR. Cieľom aktivít zameraných na verejnosť v r. 2004 bude udržanie priaznivého trendu podpory členstva SR v NATO prostredníctvom zvyšovania zahranično-bezpečnostného povedomia obyvateľstva. Bude pokračovať činnosť nadrezortnej koordinačnej komisie, v rámci ktorej budú posudzované konkrétne mediálne aktivity vlády SR zamerané na NATO. MZV SR bude naďalej udržiavať kvalitu voľne prístupnej internetovej stránky a spolupracovať s tretím sektorom prostredníctvom grantovej súťaže.

SR bude aktívne participovať na rozvíjaní partnerských zväzkov aj po získaní členstva v NATO. Náš osobitý príspevok v tejto oblasti predstavuje najmä odovzdávanie skúsenosti SR z prípravy na členstvo tým partnerom, ktorí podobne ako SR prechádzali a prechádzajú transformáciou (so zameraním predovšetkým na

Ukrajinu, Chorvátsko a po ich vstupe do PfP aj na Bosnu a Hercegovinu a Srbsko a Čiernu Horu). Nezanedbateľnou však bude aj participácia v aktivitách zameraných na Strednú Áziu a Zakaukazsko, ako aj rozšírenie spolupráce s krajinami Stredomorského dialógu.

Z technického hľadiska bude v r. 2004 prioritou dobudovanie Misie SR pri NATO, jej transformovanie na stálu delegáciu a vytvorenie podmienok na pružný prenos utajovaných skutočností NATO i ďalších utajovaných písomností nielen medzi Misiou a ústredím, ale aj medzi Misiou a zastupiteľskými úradmi SR najmä v členských krajinách NATO, resp. v kandidátskych krajinách.

Súčasťou spolupráce SR s Alianciou v r. 2004 budú aj pripravované návštevy vysokých predstaviteľov NATO v SR. Návštevy najvyšších ústavných predstaviteľov SR v NATO mali svoj význam v období, keď bolo potrebné, aby SR informovala a prekonzultovala dosiahnutý pokrok v príprave na členstvo. Návštevy najvyšších ústavných predstaviteľov členskej krajiny NATO v jeho sídle však už nie sú štandardom. Príležitosťou na stretnutia sú zasadnutia Severoatlantickej rady na ministerskej úrovni a summitu NATO. Návšteva predsedu vlády SR v sídle NATO bude preto treba posudzovať aj s ohľadom na termín nástupnej návštevy nového GT NATO na Slovensku a termín summitu NATO v Istanbule.

Významné podujatia NATO v roku 2004:

neformálne zasadnutie ministrov obrany:	február 2004
návšteva SACEUR:	február 2004
návšteva nového GT NATO v SR	marec 2004
jarné zasadnutie PZ NATO:	28. mája – 1. júna 2004, Bratislava
summit NATO:	28.-29. júna 2004, Istanbul
jesenné neformálne zasadnutie ministrov obrany:	september 2004
jesenné zasadnutie PZ NATO:	november 2004
jesenné zasadnutie ministrov ZV:	december 2004

3. VZŤAHY SO SUSEDNÝMI ŠTÁTMI A CEZHRANIČNÁ SPOLUPRÁCA

3.1. Vzťahy Slovenskej republiky so susednými štátmi

Česká republika

Hybným faktorom zahraničnej politiky SR bude v r. 2004 úspešné zavŕšenie jej integrácie do NATO a EÚ. Členstvá v týchto organizáciách budú determinovať aj slovensko-české vzťahy, v ktorých prevláda obojstranný záujem o zachovanie ich nadštandardnosti. Existujú dobré predpoklady pre koordináciu postojov oboch krajín aj pri riešení otázok v rámci V4 a ďalších regionálnych štruktúr a pri zladžovaní krokov voči európskym a euroatlantickým zoskupeniam.

Aj do budúcnosti očakávame zefektívnenie spolupráce v politickej oblasti, oblasti postavenia menšín, vojensko-bezpečnostnej a vojensko-technickej oblasti. V rámci agendy NATO bude naďalej aktuálne efektívne fungovanie spoločnej jednotky v KFOR, veliteľstva štábu spoločnej slovensko-česko-poľskej brigády, kumulácia transportných zdrojov, spoločné cvičenia, spolupráca pri organizovaní humanitárnych misií a krízového manažmentu.

Pozornosť bude naďalej venovaná najmä hľadaniu riešení pre udržanie dosiahnutého komfortu občanov na spoločných hraniciach tak, aby zodpovedal podmienkam EÚ a zahranično-politickým záujmom oboch krajín.

V zmluvno-právnej oblasti očakávame zásadné zmeny súvisiace so spoločným vstupom do EÚ. V súvislosti s tým dôjde k zrušeniu komplexu zmlúv súvisiacich s colnou úniou medzi SR a ČR. Spoločná snaha o zachovanie vzájomne výhodných bilaterálnych obchodných vzťahov by sa mala premietnuť do pripravovaného "memoranda". Prioritne je potrebné sa zamerať na ekonomickú dimenziu diplomacie, na hľadanie ďalších možností rozvoja ekonomickej spolupráce a zlepšenia zahranično-obchodnej bilancie SR voči ČR. Za týmto účelom je potrebné aktívne zapojiť všetky fungujúce mechanizmy, vrátane spolupráce prihraničných regiónov.

V rámci kultúrnej spolupráce bude potrebné pokračovať v podpore rozvoja aktivít smerujúcich k zachovaniu zrozumiteľnosti slovenčiny v ČR. Spolu s ČR budeme venovať mimoriadnu pozornosť rozvoju kultúrnej spolupráce V4. Široký priestor pre kooperáciu poskytuje aj rozvinutý medziparlamentný dialóg.

Aj v r. 2004 predpokladáme pokračovanie intenzívneho dialógu medzi našimi krajinami na najrôznejších úrovniach. Očakávame pokračovanie tradície návštev na úrovni prezidentov, predsedov vlád a poslancov parlamentov, ako i odborníkov z najrôznejších oblastí. Veríme, že prirodzenosťou zostane bohatá kultúrna, spoločenská a školská výmena a intenzívne osobné vzťahy našich občanov.

Poľská republika

Vstup SR do NATO a členstvo oboch krajín v EÚ od mája 2004 budú zásadne ovplyvňovať intenzitu a kvalitu bilaterálnych vzťahov medzi SR a PR.

SR sa vo vzťahu k PR bude usilovať predovšetkým o dôsledné udržovanie obojstranne výhodného partnerského vzťahu dvoch susedných krajín, o rozširovanie dialógu a zvýšenie počtu konzultácií na všetkých úrovniach v rámci NATO, EÚ, V4, OSN, OBSE a ostatných multilaterálnych fórach. Pozornosť sa bude venovať bilaterálnym vzťahom PR s takými krajinami ako je USA, NSR, FR, RF a Ukrajina, lebo tieto môžu podstatnou mierou ovplyvniť zahranično-politickú atmosféru v stredoeurópskom priestore a vplývať tak na postavenie SR.

Potrebný bude ďalší rozvoj úzkej spolupráce s PR v rámci V4 a vytváranie podmienok pre spoločný vstup do Schengenskej zóny a Eurozóny. Podporou skvalitňovania poľskej infraštruktúry v smere sever - juh sa uľahčí napojenie SR na európske cestné a železničné siete.

Poľská ekonomika bude v r. 2004 zrejme rásť rýchlejšie, čo vytvorí dobré predpoklady pre ďalšie zintenzívnenie hospodárskej spolupráce, predovšetkým rast obchodnej výmeny. Predpokladom je včasné identifikovanie a účinné eliminovanie ochranných opatrení PR v hospodárskej oblasti, ktoré by mohli vytvárať prekážky pre rýchly rast obchodnej výmeny a rozvoj prihraničných oblastí. Ďalší rast vzájomnej obchodnej výmeny významne podporí aj posilňovanie pozície SR v troch vojvodstvách susediacich so SR prostredníctvom štátnej podpory projektov na reprezentáciu SR a export. Dôležitým bude i dokončenie cestných a železničných prepojení s PR.

V ďalšom období bude potrebné, aby SR vyvinula účinný tlak na skvalitnenie výučby slovenského jazyka, histórie a kultúry SR na univerzitách PR a zamerala sa na cieľavedomé zvyšovanie prezentácie a prítomnosti slovenskej kultúry v PR aj financovaním kvalitných prekladov slovenskej literatúry. Posilnenie postupne sa vytrácajúcej identity mladšej generácie slovenskej národnostnej menšiny na juhu PR bude vhodné podporiť organizovaním letných táborov v SR a presadením vysielania STV a SRo do prihraničných regiónov PR. Zachovaniu kultúrneho povedomia slovenských krajanov prospieja poskytnutie finančného príspevku na opravu kultúrneho domu v Novej Belej.

Maďarská republika

Aj v roku 2004 bude pokračovať úsilie SR o vzťahy založené na vzájomnej dôvere, rešpekte a výhodnosti. Základným faktorom, ktorý bude ovplyvňovať bilaterálne vzťahy v relácii SR - MR bude vstup oboch krajín do EÚ a vstup SR do NATO. Klasický bilaterálny rozmer vzťahov s MR nadobudne širší rozmer európskej a transatlantickej politiky, ktorý je podmienený spoluprácou v rámci európskych inštitúcií.

V súvislosti so vstupom do EÚ predpokladáme, že ťažisko spolupráce sa postupne bude prenášať na integračné otázky, prípravu vstupu do schengenského systému, vrátane vzťahov so susednými krajinami zostávajúcimi mimo EÚ.

Významným faktorom určujúcim kvalitu vzájomných vzťahov zostane otázka postavenia národnostných menšín. SR sa bude usilovať o to, aby sa podpora národnostných menšín riešila v bilaterálnom rámci, na princípe obojstrannej vzájomnosti a rovnosti, bez porušovania suverenity a so zreteľom na členstvo v euroatlantických štruktúrach. Vyriešenie tejto otázky bude mať kladný vplyv na rozvoj vzájomných vzťahov. Dohoda o vzájomnej podpore menšín môže prispieť k revitalizácii života slovenskej národnostnej menšiny v MR. SR bude presadzovať plnoprávne zastúpenie slovenskej národnostnej menšiny v parlamente MR.

SR sa bude v roku 2004 usilovať o posun v riešení otázok súvisiacich s uzavretím dohody o vykonaní rozsudku Medzinárodného súdneho dvora o Sústave vodných diel Gabčíkovo-Nagymaros. Cieľom je tiež revízia zmluvno-právnej základne.

V oblasti stykových aktivít bude potrebné pokračovať v štandardných bilaterálnych kontaktoch, najmä na parlamentnej úrovni.

Sú vytvorené dobré predpoklady pre ďalší rozvoj hospodárskych vzťahov a spolupráce, predovšetkým obchodnej výmeny a vzájomných investícií, ako i rozvoj cezhraničnej spolupráce a dopravných spojení.

Rakúska republika

Rakúsko ako susedná krajina SR bude po našom vstupe do EÚ naďalej patriť medzi prioritné relácie slovenskej zahraničnej politiky. Pozornosť bude SR venovať zachovaniu výraznej dynamiky rozvoja bilaterálnych vzťahov ako v politickej tak aj hospodárskej oblasti s osobitným zameraním na oblasť zlepšenia dopravného prepojenia oboch krajín.

Je v záujme SR aj naďalej rozvíjať spoluprácu v rámci neformálneho zoskupenia krajín strednej Európy ako členských krajín budúcej rozšírenej EÚ. V tomto smere bude pre SR prínosom ďalší rozvoj spolupráce v oblasti vnútorných záležitostí, ochrany životného prostredia, čerpanie skúseností z ochrany vonkajšej hranice EÚ (schengenský systém). Nemenej perspektívnou sú tiež oblasti kultúrnej výmeny, školstva a zdravotníctva.

Okrem latentného problému tzv. Benešových dekrétov neexistuje žiadna otázka, ktorá by mohla narušiť priaznivý vývoj vzťahov. V nadväznosti na naše členstvo v EÚ sa však nedá predpokladať, že by táto otázka hrala významnú úlohu vo vzájomnej relácii.

SR bude v roku 2004 naďalej venovať osobitnú pozornosť príprave výstavby diaľničného prepojenia medzi hlavnými mestami. Aj keď sa nedá očakávať, že na rakúskej strane dôjde k jej urýchleniu, bude potrebné zo slovenskej strany túto otázku na všetkých úrovniach neustále nastoľovať a to aj v rámci EÚ, ako i iných inštitúcií a zoskupení.

Rovnako bude ďalej podporovať rozvoj cezhraničnej spolupráce s cieľom rozvoja prihraničného regiónu rieky Moravy. Špeciálnu pozornosť preto treba venovať predovšetkým dokončeniu mostov cez rieku Moravu.

Ukrajina

Rok 2004 bude v znamení predvolebnej kampane na prezidenta, ktorá vyvrcholí samotnými voľbami koncom októbra 2004. Táto situácia celkom určite ovplyvní nielen činnosť prezidenta a celej vertikály výkonnej moci, ale hlboko zasiahne aj do prijímania rozhodnutí parlamentu. V tejto súvislosti stále nie je rozhodnuté o prípadných zmenách politického systému Ukrajiny, spojeného s úpravou vzťahov všetkých mocenských štruktúr navzájom. Očakáva sa postupné vyostrovanie na vnútropolitickú scénu s narastajúcou konfrontáciou opozičných a proprezidentských zoskupení.

SR bude pokračovať v rozvoji dobrých susedských a korektných vzťahov s Ukrajinou, ktorú považuje za integrálnu súčasť bezpečnostnej architektúry Európy. V tejto súvislosti bude SR aktívne napomáhať konkrétnym krokom Ukrajiny zameraným na postupné začleňovanie sa do spoločenstva demokratických a trhovo orientovaných európskych štátov, vrátane regionálnych, subregionálnych a globálnych organizácií (WTO) a približovanie Ukrajiny k NATO a EÚ. Po 1. máji 2004 ostane Ukrajina naším jediným susedom, ktorý nebude členom NATO a EÚ.

V rámci udržania dynamiky politického dialógu by sa mala uskutočniť recipročná oficiálna návšteva predsedu vlády SR na Ukrajine. S cieľom aktivizácie medziparlamentného dialógu a spolupráce bude potrebné iniciovať i návštevy na úrovni delegácií zahraničných, resp. iných výborov a skupín priateľstva oboch parlamentov. Ekonomická oblasť zostane naďalej ťažiskovou v slovensko – ukrajinských vzťahoch s dôrazom na ďalšie zvyšovanie vzájomného obratu, účasť SR v dôležitých transhraničných projektoch (energonosiče, dopravné koridory) a posun v problematike Krivorožského ťažobno-úpravárenského kombinátu.

MZV SR v súčasnosti pripravuje materiál na rokovanie vlády *Návrh na začatie rokovaní o možnostiach ďalšej liberalizácie vízového režimu medzi SR a Ukrajinou*. Cieľom tohto materiálu je iniciovať rokovania s ukrajinskou stranou zameraných na rozšírenie v súčasnosti platnej liberalizačnej dohody. V rámci týchto rokovaní materiál predpokladá aj doriešenie readmisnej problematiky.

3.2. Vyšehradská štvorka

Počas nastávajúceho obdobia prioritou krajín Vyšehradskej štvorky bude prenesenie know-how doterajšej spolupráce do rámca Európskej únie. Tomuto cieľu má napomôcť prijatie nového dokumentu, ktorý odrazí skutočnosť vstupu členských krajín V4 do Európskej únie a naprojektuje nový mechanizmus spolupráce. Prijatie nového dokumentu sa predpokladá na záver predsedníctva ČR vo V4, naväzujúc na vstup krajín V4 do EÚ.

SR bude aj naďalej presadzovať stanovisko, aby V4 zostala kohéznym celkom, ktorý v dôležitých otázkach EÚ bude zaujímať blízke postoje. Naďalej bude advokátom rozvoja spolupráce V4 s tretími krajinami a zoskupeniami a v tomto smere bude podporovať rozbehnuté aktivity, predovšetkým vo vzťahu ku krajinám Beneluxu, Severskej rady ministrov, ale tiež novým susedným krajinám EÚ a krajinám západného Balkánu.

SR bude v r. 2004 po vstupe krajín Vyšehradskej štvorky do EÚ organizátorom summitu prezidentov V4. Oficiálny summit predsedov vlád V4 bude organizovať Česká republika na záver predsedníctva ČR vo V4 v júni 2004. Ten sa bude venovať predovšetkým vyhodnoteniu výsledkov práce Medzivládnej konferencie EÚ a postaveniu krajín V4 v EÚ.

V súvislosti so vstupom krajín Vyšehradskej štvorky do Európskej únie je nutné zavŕšiť proces transformácie Medzinárodného vyšehradského fondu, ktorý v podmienkach rozšírenej EÚ bude pokračovať vo svojich aktivitách. SR sa v plnej miere zúčastní diskusie o budúcej činnosti Medzinárodného vyšehradského fondu. V nasledujúcom období plánujú členské krajiny uskutočniť viacero významných podujatí na najvyšších štátnych úrovniach a realizovať konkrétne projekty spolupráce V4. Konferencii ministrov Medzinárodného vyšehradského fondu (MVF) bude v r. 2004 predsedáť Poľsko.

3.3. Colná únia

Na rok 2004 MZV SR bude hlavným gestorom vypracovania politického memoranda o spolupráci medzi ČR a SR upravujúcim vzťahy týchto krajín v hospodárskej oblasti po vstupe do EÚ z dôvodu ukončenia existencie colnej únie.

3.4. Regionálna a cezhraničná spolupráca

V oblasti regionálnej a cezhraničnej spolupráce sa SR v roku 2004 zameria predovšetkým na vytváranie optimálnych podmienok na čerpanie finančných prostriedkov z programu PHARE CBC v dvojstranných komisiách pre výber projektov (JCC), úspešné presadzovanie projektov v rámci programu Spoločenstva Interreg IIIA – cezhraničná spolupráca a Interreg III B - CADSES.

4. ĎALŠIE OBLASTI DVOJSTRANNEJ SPOLUPRÁČE

Bilaterálna agenda slovenskej zahraničnej politiky bude v prvom polroku 2004 podriadená úspešnému zavŕšeniu integrácie do EÚ a NATO. Plnoprávne členstvo v týchto organizáciách bude následne determinovať aj intenzitu a kvalitu bilaterálnych vzťahov s ostatnými krajinami. Za prioritu Slovenskej republiky vo vzťahu ku každej krajine v bilaterálnej oblasti považujeme vzájomne výhodné a vyvážené politické a obchodno-ekonomické vzťahy. Slovenské bilaterálne aktivity budú zamerané na partnerov najmä z EÚ a NATO, ako aj krajiny Západného Balkánu a východnej Európy.

4.1. Vzťahy so štátmi NATO a Európskej únie

Spojené štáty americké

Rok 2004 bude v USA volebným rokom. Naším cieľom bude udržať pozitívne meno SR ako spoľahlivého transatlantického spojencu USA a pretavovanie tejto skutočnosti do bilaterálnej relácie predovšetkým v oblasti ekonomiky.

Členstvo SR v EÚ bude klásť nároky na koordinovanosť economickej diplomacie s postojmi a krokmi EÚ. Záujmom SR bude prispievať k pozitívnej economickej agende a transatlantickému economickému dialógu, ktorý môže pozitívne ovplyvniť prílev amerických investícií a prehlbenie obchodu s USA. V tejto súvislosti bude nevyhnutné aktívne propagovať úspechy investorov z USA na Slovensku, získať nové investície z USA, posilniť marketing Slovenska v USA a propagovať slovenský cestovný ruch.

SR aktívne rozširuje sieť konzulárnych úradov v USA a po otvorení Generálneho konzulátu v New Yorku v roku 2003 sa pripravuje v roku 2004 otvorenie Generálneho konzulátu v Los Angeles, ako aj otvorenie ďalších honorárnych konzulátov.

Nemecká spolková republika

Zahraničná politika SR bude v ďalšom období vychádzať zo skutočnosti, že za posledných päť rokov v slovensko - nemeckých vzťahoch neboli otvorené otázky, ktoré by ohrozovali ich pozitívny vývoj, čo vytvára dobré predpoklady ich ďalšieho rozvoja.

Vzhľadom na pripravované členstvo SR v EÚ a NATO, ktoré pre Slovensko predstavuje kvalitatívne novú situáciu, budú bilaterálne vzťahy prekrývané európskymi/komunitárnymi vzťahmi a z nich vyplývajúcimi potrebami hľadania konsenzu na vyššej úrovni. Táto nová situácia si na slovenskej strane bude vyžadovať formulovanie zahraničnopolitických priorít SR ako novej členskej krajiny, ktoré sa budú spätne premietat' do bilaterálnych vzťahov.

S ohľadom na plnenie priorít slovenskej zahraničnej politiky už ako európskej možno hlavné zahraničnopolitické ciele SR voči NSR pre rok 2004 vymedziť nasledovne:

Rozvíjať existujúce slovensko-nemecké projekty spolupráce týkajúce sa zapájania slovenskej zbrojnej výroby do systému v rámci aliancie, ako aj vyhľadávať nové možnosti.

Nemecko, ako významný člen EÚ sa sústreďuje na otázky ochrany vonkajších hraníc a koncept "Wider Europe", osobitne vo vzťahu k Ukrajine a Balkánu. SR, od ktorej sa tiež očakáva vyprofilovaný postoj k jednotlivým politikám EÚ, môže figurovať ako expertný partner Nemecka v spomínaných oblastiach vzhľadom na geografickú polohu a praktické skúsenosti SR.

Nadalej bude prebiehať proces preberania nemeckých skúseností v oblasti európskej agendy, aplikovateľnej v podmienkach SR. Osobitnú pozornosť bude SR venovať vývoju nemeckej pozície v rokovaniach o novom finančnom rámci EÚ na roky 2007-2013.

V nadchádzajúcom období bude potrebné pokračovať vo vytváraní ďalších väzieb a prepojení na spolkovej i krajinských úrovniach, osobitne s cieľom prehlbenia hospodárskej spolupráce a zvýšenia obchodnej výmeny. Vzhľadom na významné postavenie NSR

v zahraničnom obchode a investíciách v SR bude dôležité pokračovať v ďalšom prehľbovaní ekonomickej spolupráce a napomáhať prílevu nemeckého kapitálu do SR.

Tiež bude potrebné naďalej venovať pozornosť rozvoju pracovných stykov rezortov, predovšetkým formou realizácie bilaterálnych dohôd.

Kanada

Novým faktorom zahraničnej politiky SR v Kanade na bilaterálnej a multilaterálnej úrovni bude vstup Slovenska do EÚ a NATO. V rámci oblasti bilaterálnej spolupráce SR s Kanadou sa bude Slovensko koncentrovať na tri oblasti prioritného záujmu - zintenzívnenie a dynamizáciu politických stykov (oficiálna návšteva kanadského ministra zahraničných vecí v SR), prezentáciu Slovenska s dôrazom na kultúru a ekonomickú diplomáciu. V súvislosti s niektorými vnútropolitickými zmenami v Kanade - nový predseda vedúcej Liberálnej strany Paul Martin (november 2003) jeho menovanie za nového premiéra (december 2003) a parlamentné voľby na jar 2004 - je možné očakávať do leta budúceho roku určité pozastavenie stykových aktivít predstaviteľov SR a Kanady na najvyššej úrovni.

Spolupráca SR s Kanadou na pôde EÚ, kde existuje samostatný mechanizmus bilaterálneho dialógu medzi Kanadou a EÚ, dostane v roku 2004 nový rozmer. Kanada signalizuje zvýšený záujem o prístupujúce krajiny. V prvom roku členstva SR v únii pôjde predovšetkým o spoznanie vzájomných pozícií.

SR bude pokračovať v spolupráci s Kanadou v oblasti zahraničnej pomoci. Vzájomnú spoluprácu v oblasti zahraničnej pomoci budú koordinovať MZV SR a CIDA (Canadian International Development Assistance, Kanadská vládna agentúra pre rozvojovú pomoc). Východiskom spolupráce MZV SR a CIDA je Memorandum o porozumení (2003), ktoré sa zameriava na spoločné rozvojové aktivity v tretích krajinách.

V roku 2004 budú postupne ukončené jednotlivé projekty CIDA v SR a prioritou ďalšej vzájomnej spolupráce bude program ODACE (Official Development Assistance For Central Europe), ktorého hlavnými úlohami sú: pomoc pri tvorbe slovenských rozvojových kapacít, inštitúcií a mechanizmov a spoločné (trilaterálne) projekty v prioritných krajinách slovenskej ODA (Official Development Assistance). Intenzite vzájomnej slovensko-kanadskej spolupráce v predmetnej oblasti pomáha skutočnosť, že v Bratislave sídli kancelária programu ODACE pre krajiny V4.

Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska

V oblasti členstva v EÚ bude potrebné definovať národné záujmy SR, sledovať priority SK a podľa nich sa (ne)spájať pri ich presadzovaní. Možno očakávať britský tlak smerujúci k rastu vojenských schopností SR ako nového člena NATO a našej ochoty zvýšiť podiel na zahraničných misiách Aliancie (Afganistan, perspektívne Irak, atď.)

SR bude pokračovať v aktivitách zameraných na rozvoj obchodno-ekonomickej spolupráce a najmä na výraznejší prílev britského kapitálu do SR.

V súvislosti so všestrannou prezentáciou SR v SK očakávame v roku 2004 otvorenie Slovenského inštitútu v Londýne.

Írska republika

Rok 2004 bude špecifický tým, že v septembri sa uskutočnia v Írsku prezidentské voľby. Bude potrebné udržať dynamiku v stykovej oblasti na vládnej úrovni, rozšíriť o ďalšie oblasti obojstranného záujmu, napr. dopravu, zdravotníctvo a v rámci daných rezortov ju preniesť aj na nižšie úrovne.

V súvislosti s predsedníctvom Írska v EÚ v 1. polroku 2004 dôjde k zvýšenej intenzite stretnutí predstaviteľov oboch krajín, hlavne návštev predstaviteľov SR na všetkých úrovniach v Írsku.

Dôležité bude aj napomáhanie rozvoju kontaktov medzi expertmi štátnej správy, podnikateľmi, profesionálnymi a spoločenskými organizáciami.

Taktiež bude potrebné aktivizovať, resp. iniciovať spoluprácu podnikateľských kruhov oboch krajín. Medzi hlavné ciele tiež bude patriť zintenzívnenie ekonomickej spolupráce, vrátane zvýšenia objemu investícií Írska v SR.

Francúzska republika

Rok 2004 bude vo Francúzsku poznamenaný regionálnymi voľbami a voľbami do Európskeho parlamentu. Dôležité bude pokračovať v informačnej kampani o rozšírení EÚ a o MVK. SR bude naďalej veľmi aktívne pôsobiť na francúzsku verejnosť v rámci komunikačnej kampane vlády FR.

SR bude vyvíjať iniciatívy, ktorých cieľom je výmena názorov na vládnej i parlamentnej úrovni o dôležitých zahraničnopolitických otázkach vo svete a o rozvoji vzájomných bilaterálnych vzťahov, a to už v podmienkach partnerstva na vyššej kvalitatívnej úrovni, ktorú podmieňuje náš vstup do EÚ a NATO. Osobitnú pozornosť venujeme ďalšiemu rozvoju hospodárskej spolupráce a sľubne sa rozvíjajúcemu prílevu francúzskych investícií do SR. Vo francúzskom prostredí má osobitný význam kultúrna spolupráca a prezentácia slovenskej kultúry vo Francúzsku. Slovenský inštitút pripravuje sériu významných podujatí po celom území Francúzska.

Vhodným by bolo prijať zásadné opatrenie na úrovni vlády, vedúce k posilneniu výučby francúzskeho jazyka v celoštátnom rámci, ktorými bude SR demonštrovať svoju angažovanosť v oblasti frankofónie a podpory kultúrnej a jazykovej rozmanitosti.

Španielske kráľovstvo

Cieľom bude udržať pozitívny trend vo vývoji vzájomných bilaterálnych vzťahov a nadviazať úzke kontakty s predstaviteľmi novej vlády, ktorá vzíde z volieb na jar 2004.

Vzhľadom na nový prvok vo vzťahoch SR a ŠK v oblasti európskej integrácie, ktorým je postupné aktívne zapájanie SR do komunitárneho diania a rozhodovacích procesov, bude v záujme SR využiť skúsenosti ŠK z procesu využívania štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu.

Značný priestor pre rozšírenie slovensko-španielskej spolupráce naďalej existuje v hospodárskej oblasti. Možno predpokladať razantnejšiu snahu španielskych podnikateľských a obchodných subjektov o prienik na územie vstupujúcich krajín, vrátane Slovenska. Očakáva sa zachovanie súčasného trendu rastu objemu vzájomnej obchodnej výmeny do výšky 30%.

Španielsko považujeme za svetovú turistickú veľmoc a máme záujem o intenzívnejší vzájomný rozvoj cestovného ruchu, vrátane implementácie španielskeho know-how pri budovaní infraštruktúry v SR, napr. v oblasti vidieckej turistiky a agroturistiky.

Talianska republika

V roku 2004, v roku vstupu SR do EÚ a NATO, bude potrebné nadviazať na existujúcu spoluprácu a udržať intenzitu vzájomných kontaktov medzi vládnymi predstaviteľmi oboch krajín.

Očakáva sa, že SR navštívi taliansky predseda vlády S. Berlusconi /pozvaný zo strany PV SR/ a minister zahraničných vecí F. Frattini.

V roku 2004 sa očakáva ďalší rast obchodnej výmeny a nárast exportu SR do Talianska, ako aj väčšia spolupráca v oblasti malého a stredného podnikania.

Belgické kráľovstvo a Luxemburské veľkovoľvodstvo

ZÚ SR Brusel bude v roku 2004 pokračovať v zabezpečovaní základných priorít slovenskej zahraničnej politiky voči Belgickému kráľovstvu, ako aj Luxemburskému veľkovoľvodstvu v súlade so Zameraním zahraničnej politiky SR. Po vstupe SR do EÚ bude spolupráca s BK a s LV orientovaná aj do oblasti európskej spolupráce v záujme konzultovania a zosúladovania národných pozícií k jednotlivým spoločným európskym politikám.

V oblasti bilaterálnej spolupráce bude položený dôraz najmä na rozširovanie politického dialógu na vysokej úrovni, na vytvorenie mechanizmu pravidelných konzultácií medzi MZV a na rozvoj regionálnej spolupráce medzi SR a belgickými regiónmi – flámskym, valónskym a bruselským.

Osobitnú pozornosť bude ZÚ venovať rozvoju hospodárskej spolupráce s BK a LV s cieľom zvýšiť objem obchodnej výmeny, udržať pozitívne obchodné saldo SR, a získať ďalšie belgické a luxemburské investície.

Holandské kráľovstvo

Rok 2004 v Holandsku by sa mal vyznačovať pokračujúcou stabilizáciou politickej scény. Domáca i zahraničná politika Holandska bude výrazne ovplyvnená agendou európskych záležitostí. V Holandsku sa pravdepodobne uskutoční referendum o ústavnej zmluve EÚ. Pozíciu Holandska bude zásadne ovplyvňovať jeho postavenie najvyššieho čistého prispievateľa do rozpočtu EÚ pri pretrvávajúcej stagnácii hospodárskeho rastu. V súvislosti s rozšírením EÚ prijme Holandsko rozhodnutie o možnej liberalizácii prístupu občanov nových ČK na domáci pracovný trh a o možnej liberalizácii kabotáže v nákladnej cestnej doprave.

Holandské predsedníctvo EÚ v druhom polroku 2004 bude druhé s 25 členskými štátmi EÚ. Plnohodnotná účasť SR na všetkých zasadnutiach bude klásť nové nároky na bilaterálnu diplomaciu s cieľom vytvárania koalícií. Súčasťou európskej kampane bude rad sprievodných spoločensko-kultúrnych podujatí, pri ktorých sa bude vyžadovať pomoc ZÚ.

Vzhľadom na holandské predsedníctvo v EÚ dôjde k výraznému nárastu stretnutí predstaviteľov oboch krajín, najmä však návštev predstaviteľov SR na všetkých úrovniach v Holandsku.

V roku 2004 bude zavýšená transformácia programov holandskej bilaterálnej pomoci MATRA a PSO, ktorá bola poskytovaná SR najmä na podporu prípravy na členstvo v EÚ.

Máme záujem o ďalšie prehlbovanie spolupráce na úrovni regionálnych zoskupení V4 a Beneluxu, ktorá zasiahne aj do oblasti pôsobenia EÚ.

Možno očakávať ďalšie prehlbenie spolupráce ozbrojených síl oboch krajín. V tejto súvislosti stojí za zváženie vyslanie pridelenca obrany na ZÚ v Haagu.

Portugalská republika

V oblasti stykových aktivít sa pozornosť sústreďí na prípravu a uskutočnenie recipročnej oficiálnej návštevy prezidenta SR v Portugalsku, ako i na realizáciu návštevy portugalskej ministerky ZV v SR. Rovnako sa bude pokračovať v udržiavaní pravidelného politického dialógu medzi MZV SR a PR na úrovni riaditeľov sekcií a odborov.

Nakoľko PR zatiaľ neumiestnila v SR žiadne priame investície, snaha slovenskej diplomacie sa sústreďí predovšetkým na ich získanie.

Doteraz nevyužitou možnosťou sú portugalské skúsenosti z prítomnosti na afrických a latinsko-amerických trhoch. Črtajú sa veľmi výhodné formy reexportu slovenských výrobkov do týchto oblastí.

Dánske kráľovstvo

Dánsko vždy bolo aktívnym a zásadovým podporovateľom rozšírenia EÚ a rovnako podporovalo ambíciu SR stať sa členom NATO. Tieto medzinárodno-politické skutočnosti v budúcom roku vytvárajú zásadné predpoklady pre ďalšie posilnenie slovensko-dánskej bilaterálnej ako aj multilaterálnej spolupráce vo všetkých oblastiach spoločenského života.

Napomôžu tomu aj plánované bilaterálne stykové aktivity na najvyššej vládnej úrovni. SR v tomto smere bude pokračovať vo vytváraní podmienok pre realizáciu recipročnej návštevy predsedu vlády SR v Dánsku a pre realizáciu recipročnej návštevy ministra zahraničných vecí Dánska v SR. Dôležitou súčasťou týchto aktivít bude realizácia recipročnej návštevy predsedu dánskeho parlamentu na Slovensku, ako aj prehlbenie pracovného dialógu zákonodarných zborov oboch krajín na úrovni výborov. Dôležitou prioritou bude realizácia recipročnej návštevy ministra obrany v Dánsku. Uvedené návštevy prispievajú k prezentácii SR ako krajiny prispievajúcej k stabilite a bezpečnosti nielen v stredoeurópskom regióne, ale v Európe celkovo.

Slovenská strana bude pôsobiť v zmysle zabezpečenia pravidelného dialógu medzi MZV SR a Dánska na pracovnej úrovni s cieľom umožniť štúdiom skúseností a poznatkov dánskej strany z celého radu oblastí (vrátane pôsobenia v medzinárodných organizáciách) vzhľadom na porovnateľné postavenie, problémy a záujmy oboch krajín. Cieľom bude tiež zabezpečovať komunikáciu a spoluprácu s medzinárodnými organizáciami so sídlom v Kodani (Eurofish, Európska environmentálna agentúra, Regionálna úradovňa WHO, Sekretariát PZ OBSE, Európska komunikačná organizácia, Sekretariát Severskej rady, UNOPS, Regionálna úradovňa UNHCR).

Švédske kráľovstvo

V priebehu roku 2004 dôjde ku kvalitatívnemu posunu vo vzájomných vzťahoch oboch krajín. Vzťahy medzi členskou a kandidátskou krajinou sa zmenia na vzťahy medzi dvoma členskými krajinami EÚ. SR sa stane subjektom rozhodovania na európskej úrovni, čím získa nové pole pôsobnosti pre presadzovanie svojich záujmov. SR pri tom bude nútená vytvárať ad hoc koalície s inými ČK, medzi ktoré bude ŠK ako menšia a v mnohých oblastiach podobne zmýšľajúca ČK určite patriť. Vo vzťahu k Rade krajín Baltského mora by SR, ako pozorovateľská krajina, mala zadefinovať svoje priority a aktívnejšie sa začať zúčastňovať na práci vybraných pracovných skupín. V opačnom prípade jej účasť bude čisto formálna.

V budúcom roku by malo dôjsť k ďalšiemu posilneniu slovensko-švédskej bilaterálnej ako aj multilaterálnej spolupráce vo všetkých oblastiach. Tomuto cieľu by mohla výrazne napomôcť zvažovaná oficiálna návšteva predsedu vlády ŠK Görana Perssona v SR pri príležitosti slávnostného otvorenia rezidentného ZÚ ŠK v SR ako aj návšteva ministerky ZV L.Freivaldsovej v SR. Návštevy by boli vhodnou príležitosťou pre pokračovanie nadviazaného politického dialógu.

Vzhľadom na nedávne interpelácie v švédskom parlamente ohľadom údajnej sterilizácie rómskych žien na Slovensku, kde bolo SR zo strany švédskych poslancov i médií čiastočne a nepriamo obvinené z genocídy, bude potrebné venovať náležitú pozornosť januárovému Štokholmskému medzinárodnému fóru o predchádzaní genocídy.

Fínska republika

Hlavným cieľom v roku 2004 bude zintenzívnenie dialógu na dvojstrannej úrovni – partnerské a rezortné kontakty štátnych predstaviteľov, ktoré budú prebiehať na pôde EÚ, EAPC, OSN, OBSE ale aj vo forme štandardných pracovných a oficiálnych návštev bude potrebné zameriavať na riešenie otázok spoločného záujmu a konkrétne oblasti spolupráce.

V roku 2004 bude s týmto cieľom potrebné zintenzívniť stykové aktivity na viacerých úrovniach. Doposiaľ sa neuskutočnila návšteva na úrovni prezidentky, v zmysle reciprocity je platné pozvanie pre predsedu fínskeho parlamentu s delegáciou navštíviť Slovensko, rovnako pre predsedu vlády Fínskej republiky je v platnosti recipročné pozvanie na návštevu SR.

Na jar 2004 je plánovaná oficiálna návšteva ministerky pre zahraničný obchod, rozvojovú spoluprácu a Európu P. Lehtomäki-ovej. V závislosti od okolností, ktoré bude vyžadovať politická situácia, bude potrebné zorganizovať návštevu na úrovni ministra zahraničných vecí SR vo Fínsku.

Zintenzívnenie aktivít zo strany FR sa očakáva po ustanovení rezidentného veľvyslanca a otvorení budovy veľvyslanectva v Bratislave na jar 2004. Detailne budú sledované možnosti praktickej spolupráce v európskej agende. Po spracovaní materiálu o obrannej politike Fínska sa prehodnotia priority v oblasti spolupráce v bezpečnostnej politike. Dôležitou oblasťou vzájomných vzťahov bude tiež podpora ekonomickej spolupráce a jej prehlbenia.

Nórske kráľovstvo

Dlhodobým cieľom zahraničnej politiky SR voči Nórskej kráľovstvu je postupné zintenzívňovanie vzájomnej spolupráce, a to nielen z hľadiska politického, ale najmä ekonomicko-obchodného. V tomto zmysle bude SR podporovať stykové aktivity na všetkých úrovniach vedúce k naplneniu uvedeného cieľa.

Jedným z hlavných cieľov v roku 2004 bude prehlbovanie vzťahov v obrannej politike v súvislosti s členstvom SR v NATO. Ďalšou prioritnou úlohou je otázka získavania podpory a spolupráca s nórskou stranou pri využívaní prostriedkov v rámci Action Plan, ktorých výška pre SR bude v budúcom roku viac ako desaťnásobná. V oblasti multilaterálnej spolupráce a

medzinárodných organizácií je aj naďalej potrebné nadväzovať a zintenzívňovať vzájomné vzťahy aj formou podpory kandidatúr do orgánov rôznych medzinárodných organizácií.

NK ako nečlen EÚ prispeje do jej rozpočtu výraznou sumou za prístup do EHP. SR získa z tohto príspevku financie, ktorých využitie bude potrebné nasmerovať aj do spoločných projektov. Ich realizácia si vyžiada ďalšie zintenzívnenie spolupráce v hospodárskej aj ďalších oblastiach. K zintenzívneniu priamych kontaktov prispeje zriadenie nórskeho ZÚ v Bratislave v prvej polovici roku 2004. Dôležitou úlohou bude tiež udržiavanie kontaktov s mienkotvornými HOP s cieľom zintenzívniť informovanosť o SR.

V rámci spolupráce s NK slovenská strana sa vynasnaží finalizovať prípravu Dohody medzi vládou SR a vládou Nórskeho kráľovstva o readmisii osôb a Dohody medzi vládou SR a vládou NK o medzinárodnej cestnej, osobnej a nákladnej doprave a realizovať ich podpísanie.

V oblasti zamestnávania slovenských pracovníkov v NK bude SR podporovať možnosti ich zamestnávania okrem oblasti potravinárskeho priemyslu a služieb, aj v oblasti stavebníctva a zdravotníctva. Bude rozširovať spoluprácu v oblasti využívania kapacít kúpeľných zariadení SR.

Island

V oblasti zmluvnej základne s Islandskou republikou bude SR postupne pracovať na jej dobudovaní, či už na vládnej resp. rezortnej úrovni. V primeranom rozsahu sa bude usilovať o obnovenie bilaterálnych stykových aktivít štátnych a vládnych predstaviteľov. Významnou úlohou bude udržiavanie kontaktov s mienkotvornými HOP s cieľom zintenzívniť informovanosť o SR.

V oblasti zamestnávania slovenských pracovníkov na Islande bude SR podobne ako v NK podporovať možnosti ich zamestnávania, okrem oblasti potravinárskeho priemyslu a služieb, aj v oblasti stavebníctva a zdravotníctva. Bude rozširovať spoluprácu v oblasti využívania kapacít kúpeľných zariadení SR.

Helénska republika

V roku počítame s realizáciou odloženej návštevy predsedu NR SR v Grécku. Rok 2004 a realizácia bilaterálnych stretnutí však budú poznamenané konaním parlamentných volieb v Helénskej republike na jar 2004.

V obchodnej oblasti je nutné zamerať sa na odstránenie dlhodobu nepriaznivého trendu neexistencie širších foriem spolupráce medzi oboma ekonomikami.

V roku 2004 budú aktivity slovenských diplomatov orientované i na bezproblémové zabezpečovanie účasti slovenských predstaviteľov na letných olympijských a paraolympijských hrách v Aténach s cieľom maximálne využiť unikátne prezentačné možnosti počas ich konania.

Turecko

Ďalšia spolupráca SR s Turecko má svoj potenciál. Ku koncu 2004 bude EÚ rozhodovať o začatí/nezačatí negociácií s TR a v tomto kontexte by mala aj SR ako nová členská krajina Únie nazeráť na Turecko. Tureckej republike môžeme byť perspektívne nápomocní pri odovzdávaní našich skúseností z prístupových rokovaní.

Politický dialóg by mal v budúcom roku pokračovať najmä realizáciou odloženej návštevy ministra ZV a návštevy predsedu vlády SR v TR. Intenzifikácia vzťahov je nutná i na parlamentnej úrovni vrátane návštev predsedov parlamentov a vybraných výborov ako aj na úrovni jednotlivých rezortných ministrov (minister obrany).

V roku 2004 je potrebné pokračovať v dobudovávaní zmluvnej základne s cieľom dosiahnuť ratifikáciu už podpísaných zmlúv, ako aj vykonať úpravy v súlade s požiadavkami EÚ.

4.2. Vzťahy s ďalšími kandidátskymi krajinami a inými západoeurópskymi štátmi a štátnymi útvarmi

Pobaltské republiky

Pripravované prijatie kandidátskych krajín do NATO a EÚ na jar 2004 bude nosnou témou spolupráce SR s **Litvou, Lotyšskom a Estónskom** v budúcom roku. Pôjde o realizáciu posledných krokov k definitívnemu završeniu integrácie a vytvorení podmienok pre efektívne pôsobenie v integračných zoskupeniach. Integrácia ako cieľ zahraničnej politiky sa zmení postupne na členstvo v EÚ a NATO ako prostriedok jej realizácie.

Kooperácia Slovenska s pobaltskými krajinami sa bude popri ďalšom rozvoji bilaterálnych vzťahov opierať o spoluprácu v otázkach spoluzodpovednosti za budúcnosť Európy a bezpečnosť v celom severoatlantickom priestore. Významnou oblasťou naďalej ostáva rozvoj ekonomickej a obchodnej spolupráce a kultúrna výmena. Trvalo bude potrebné venovať pozornosť dopĺňovaniu zmluvnej základne, aby poskytovala dostatok priestoru pre realizáciu vyššie uvedených zámerov, v tomto smere bude potrebné ukončiť revízie zmluvnej základne s Litvou a Estónskom. Bude pokračovať spolupráca a rozvoj dialógu v integračných zoskupeniach. Spolupráca na pôde OSN a ďalších medzinárodných organizácií, vzhľadom na členstvo SR aj pobaltských krajín v EÚ a NATO, si tiež bude vyžadovať užšiu koordináciu.

V rámci obojstranných stykových aktivít slovenská strana vyvinie úsilie o realizovanie otvorených návštev štátnych a vládnych predstaviteľov jednotlivých krajín. Najvýznamnejšou bude oficiálna návšteva prezidenta SR v troch pobaltských krajinách v januári 2004. Prezidenta SR bude počas návštevy sprevádzať aj skupina predstaviteľov hospodárskej sféry.

Slovinská republika

V priebehu roku 2004 sa predpokladá realizácia návštevy nového predsedu vlády SloR Tone Ropa, ktorý od svojho nástupu do funkcie v decembri 2002 SR zatiaľ nenavštívil. Rozpracovaná je aj návšteva Janeza Sušnika, predsedu hornej snemovne slovinského parlamentu. V rámci mechanizmu pravidelného stretávania ministrov ZV je žiaduce v roku 2004 realizovať recipročnú návštevu ministra ZV SR v Slovinsku, ako aj ďalšie vzájomné návštevy na ministerskej úrovni.

V zmluvno-právnej oblasti sa v priebehu roka 2004 treba usilovať o získanie definitívnej, pokiaľ možno pozitívnej odpovede slovinskej strany na viacero zmluvných návrhov SR. Ide najmä o dohodu o vzájomnej ochrane utajovaných skutočností, dohodu o vzájomnej pomoci v oblasti colníctva, dohodu o spolupráci v oblasti cestovného ruchu, dohodu o vzájomnom uznávaní dokladov o vzdelaní, námornú dohodu atď.

Trvalou úlohou vo vzťahu k SloR je popri zachovaní terajšej dobrej úrovne politickej a kultúrnej spolupráce úsilie o ďalšie zintenzívnenie spolupráce v ekonomickej oblasti, pričom pokiaľ celoročná štatistika za rok 2003 potvrdí vznik prípadne rast pasívneho salda SR vo vzájomnom obchode so SloR, prednostne sa treba sústrediť na zastavenie tohto nepriaznivého trendu.

Cyperská republika

V 2004 možno počítať s intervenciou Cypru u členských krajín EÚ s cieľom vyvíjať tlak na Turecko, aby aktívne zasiahlo do procesu znovuzjednotenia ostrova. CR bude bezpochyby spoliehať na podporu členských krajín EÚ pri riešení cyperskej otázky aj na ďalších medzinárodných fórach najmä OSN a RE.

SR bude aj v roku 2004 poskytovať Cypru "dobré služby" pri organizovaní stretnutí v nárazníkovej zóne a napomáhať pri zblížovaní postojov oboch komunít k budúcnosti ostrova. Túto významnú skutočnosť je potrebné aj náležite medializovať a propagovať. Poskytovanie dobrých služieb napomáha, cez osobné kontakty s cyperskými politickými predstaviteľmi, presadzovaniu záujmov SR na Cypre.

V roku 2004 treba aj naďalej udržať doterajšiu dobrú úroveň slovensko-cyperských vzájomných vzťahov, pracovať hlavne na rozširovaní hospodárskej spolupráce tam, kde sú na to podmienky. Na jar 2004 je predbežne dohodnuté uskutočnenie 2. zasadnutia slovensko-cyperskej zmiešanej komisie pre hospodársku a technickú spoluprácu.

Na podpis v roku 2004 sa pripravujú viaceré dohody: Dohoda medzi vládou SR a CR o boji proti organizovanej trestnej činnosti, terorizmu a obchodovaniu s omamnými látkami,

Program spolupráce v oblasti vzdelávania, kultúry, vedy, mládeže a športu na roky 2002-2005.

Malta

V budúcom roku nás bude s Maltou spájať spoločný vstup do EÚ. Úsilie SR sa sústreďí predovšetkým na hospodársku spoluprácu s Maltou.

Rumunsko

V roku 2004 bude SR pokračovať v pozitívnom trende spolupráce v bilaterálnej a multilaterálnej oblasti s ťažiskom na politickú a ekonomickú oblasť i na eurointegračnú agendu, i keď intenzita stykových akcií môže byť ovplyvnená tromi volebnými kampaňami v roku 2004 v Rumunsku. V r. 2004-2005 bude Rumunsko nestálym členom BR OSN, z čoho vyplynie možnosť i záujem o intenzívnejšiu spoluprácu v tejto agende. Pre bilaterálne vzťahy bude dôležitým momentom spolupráca v rámci nadchádzajúceho členstva v NATO. Dôležité bude aj odovzdávanie slovenských skúseností z negociácií s EÚ a z aplikácie európskej legislatívy v SR.

Najvýznamnejšou stykovou aktivitou v roku 2004 by mala byť oficiálna návšteva rumunského prezidenta v SR.

V oblasti obchodnej spolupráce medzi SR a Rumunskom budú v r. 2004 podporované pozitívne trendy zaznamenané v priebehu roku 2003. Predpokladaná dynamika rastu exportu na oboch stranách bude na úrovni 15-20%.

V roku 2004 dôjde k ďalšiemu skvalitňovaniu právneho rámca vzťahov v súlade s európskymi štandardmi tak, aby táto otázka bola uzavretá najneskôr ku dňu vstupu SR do EÚ v máji 2004. Zvýšená pozornosť bude taktiež venovaná prehlbovaniu spolupráce v oblasti školstva a kultúry, ako aj krajanskej problematike.

Bulharská republika

V budúcom roku neočakávame žiadne zásadné posuny v smerovaní bulharskej vnútornej a zahraničnej politiky, a preto zo strany SR pretrváva odhodlanie pokračovať v ďalšom rozvoji, skvalitňovaní politického dialógu a komunikácie na všetkých úrovniach a oblastiach spoločného záujmu.

Medzi priority zahraničnej politiky SR vo vzťahu k Bulharskej republike bude patriť uskutočnenie plánovaných recipročných bilaterálnych stykových aktivít, spolupôsobenie v súlade so statusom novoprijatých členov NATO, pomoc a podpora Bulharsku pri vstupe do EÚ, spolupráca na medzinárodných fórach, spoločný postup pri presadzovaní kandidatúr, konzultované postoje k aktuálnym, rezonujúcim otázkam medzinárodného vývoja.

V oblasti hospodárskych vzťahov je pravdepodobné, že vzájomná tovarová výmena si udrží doterajšiu rastúcu dynamiku v závislosti od záujmu subjektov, situácie na trhu a konkurenčných podmienok. Na vzájomnom zahranično-obchodnom obrate sa môže pozitívne odraziť realizácia niektorých projektov, rozpracovaných v roku 2003.

V rámci zmluvno-právnej základne sa plánuje podpis Dohody medzi MH SR a MH BR o ekonomickej a vedecko-technickej spolupráci v oblasti obranného priemyslu, ako aj Dohody medzi vládou SR a vládou BR o vedecko-technickej spolupráci.

Švajčiarska konfederácia

Prioritou SR vo vzťahu k Švajčiarsku zostáva udržiavanie dobrej úrovne a kvality dosiahnutých bilaterálnych vzťahov a podpora pravidelných bilaterálnych kontaktov na všetkých úrovniach.

Vstupom SR do EÚ v roku 2004 sa Slovensko dostane do privilegovanej skupiny krajín, ktoré majú v politickej, hospodárskej i spoločensko-kultúrnej úrovni kontaktov so švajčiarskymi partnermi lepšiu východiskovú pozíciu. V tomto kontexte bude dôležité upriamiť pozornosť na vývoj rokovaní medzi EÚ a ŠK o druhom balíku bilaterálnych dohôd a súčasne sledovať implementáciu dohôd z prvého balíka bilaterálnych dohôd, ktoré sú už v platnosti, aby v prípade potreby bolo možné včas avizovať problémové oblasti v procese sukcesie do dohôd po vstupe SR do EÚ. Týka sa to predovšetkým oblasti voľného pohybu osôb, kde ŠK zamýšľa uplatniť maximálne prechodné obdobia.

V rámci medzirezortnej spolupráce bude potrebné zintenzívniť spoluprácu v oblasti vnútornej bezpečnosti a justície, z úrovne rezortu financií v rámci medzinárodnej iniciatívy FIRST, v oblasti technickej pomoci pokračovať v koordinácii aktivít pri dočerpaní finančných prostriedkov zo Slovensko-švajčiarskeho revolvingového fondu. V súčinnosti s rezortom MH SR hľadať možnosti pre alokovanie zdrojov na realizáciu programu ASMEGE – príprava malých a stredných podnikov na európsky trh (nositeľmi programu sú

švajčiarska spoločnosť Groupe Recherche Tech-Lausanne a Národná agentúra pre rozvoj malých a stredných podnikov).

Vzhľadom na zvýšený záujem zo SR sa budú ďalej hľadať mechanizmy k využitiu voľných kapacít stážistov v rámci medzivládnej dohody o výmene stážistov a dohodnúť tieto pobyty aj mimo doteraz využívanú oblasť hotelierstva a reštauračných služieb – s prioritným zameraním na informačné technológie, strojársky/automobilový priemysel a farmaceutický priemysel. Sledovať možnosť dohody o stážových pobytach v oblasti štátnej správy s ťažiskom na plnení úloh miestnych samospráv, príp. riadenia zdravotníckych zariadení.

Svätá stolica

V zahraničnopolitickej oblasti sa neočakáva zmena línie. Novým momentom môže byť nadviazanie dialógu medzi Ruskou pravoslávnu cirkvou a Katolíckou cirkvou /stretnutie pápeža s prezidentom RF v novembri 2003/. V budúcom roku sa budú dojednávať ďalšie medzinárodné zmluvy medzi SR a Svätou stolicou.

Monacké kniežatstvo

Vo vzťahoch s Monackým kniežatstvom sa budeme snažiť o ďalší rozvoj vzájomných vzťahov najmä prostredníctvom zdynamizovania spolupráce s Generálnym honorárnym konzulátom SR v Monaku.

Zvrchovaný rád maltézskych rytierov

V roku 2004 sa očakáva návšteva Jeho Výsosti Fra A. Bertieho v SR (návšteva už bola viackrát odložená).

Andorrské kniežatstvo

V záujme posilnenia bilaterálneho politického dialógu pozval minister ZV SR na návštevu Slovenska ministra ZV Andorry J. Minovesa, ktorá sa uskutočnila 22.1.2004.

Sanmarínska republika

Diplomatické styky sa budú i naďalej rozvíjať predovšetkým v oblasti vzájomnej bilaterálnej spolupráce, ako aj v oblasti protokolárnej. Nezanedbateľnou súčasťou tvorby predpokladov pre rozšírenie spolupráce je upevňovanie vzájomnej dôvery v osobnom styku s predstaviteľmi SMR, ako aj pozitívne reakcie najvyšších predstaviteľov SMR v oblasti podpory kandidatúr SR v medzinárodných inštitúciách.

Lichtenštajnské kniežatstvo

V nastávajúcom období je SR odhodlaná spolupracovať s Lichtenštajnským kniežatstvom tak v rámci Európskeho hospodárskeho priestoru, ako aj vo všetkých iných oblastiach vzájomných vzťahov na základe rovnosti a partnerstva.

4.3. Vzťahy s krajinami SNS

Ruská federácia

Zameranie ZP SR voči RF na rok 2004 vychádza z faktu, že doterajší vývoj vzťahov medzi SR a RF je priaznivý a partnerský, presadili sa a stále viac sa udržiavajú parametre vzájomnej výhodnosti. Cieľom bude udržať túto tendenciu. Za týmto účelom je potrebné prostredníctvom pravidelného dialógu udržiavať priateľské a korektné vzťahy.

Osobitnou otázkou je potreba pripraviť sa na vstup SR do EÚ aj vo väzbe na bilaterálnu spoluprácu s RF s cieľom vyhnúť sa ťažkostiam v budúcnosti. Ruská strana zdôrazňuje, že RF víta vstup SR do EÚ a v záujme pokračovania bezproblémovej spolupráce navrhuje prerokovať na najbližšom zasadaní MVK možné negatívne dopady na bilaterálne obchodné vzťahy medzi SR a RF po vstupe Slovenska do EÚ a čím skôr ukončiť adaptáciu dvojstrannej zmluvno-právnej základne na vstup SR do EÚ. Jednou z problémových otázok

môže byť, že RF nesúhlasí s automatickým prístupom SR k činnosti Rady NATO-RF a k Zmluve o partnerstve a spolupráci s EÚ.

Ruská strana potvrdila bezpečnosť ruských dodávok energonosičov a spoľahlivosť SR ako tranzitnej krajiny uvedených energonosičov. RF mimoriadne pozitívne hodnotí spoluprácu so Slovenskom v oblasti tranzitu energonosičov, kde existujú dlhodobé kontrakty a vzájomná spoľahlivosť a dôvera. Rusko bude aj naďalej diverzifikovať trasy, avšak hlavná bude aj v budúcnosti viesť cez Ukrajinu. Končí prvá etapa budovania trasy cez Poľsko do Nemecka. Prepojenie tejto trasy na Slovensko ruská strana neforsíruje, ale ani nevyklučuje. Zvyšovanie objemu prepravy inými trasami nebude znamenať zníženie prepravy cez územie Slovenska. Význam spolupráce SR s RF v energetickej oblasti je dôležitý aj z pohľadu budúceho členstva SR v EÚ, pretože je významnou súčasťou energetického dialógu Ruska s EÚ.

V čoraz väčšej miere je Rusko vnímané aj ako významný investičný partner Slovenska. RF má záujem zúčastniť sa na prípadnej výstavbe metra v Bratislave a dostavbe atómovej elektrárne Mochovce. Existuje záujem ruských subjektov o ďalšie ekonomické projekty v SR (privatizácia energetických závodov, lodeníc, prístavov, investície do cestovného ruchu).

Slovenské podnikateľské subjekty svoju prítomnosť na ruskom trhu považujú aj napriek niektorým problémom za perspektívnu a ekonomicky významnú a výhodnú. Aktuálnou je potreba urýchleného posúdenia možnosti finančného zabezpečenia vývozu slovenských tovarov do Ruska napríklad prostredníctvom EXIMBANKY. Vzhľadom na komplikácie v rokovaniach o vstupe Ruska do WTO a vysokej úrovni colných bariér bude úspešnosť prenikania na ruský trh v strednodobej perspektíve závisieť takmer výlučne od schopnosti slovenských firiem investovať do vytvárania spoločných podnikov s ruskými partnermi. Pozitívnym príkladom takej spolupráce a potvrdením v minulosti prijatej stratégie expanzie na ruskom trhu sú spoločné podniky MATADOR-OMSKŠINA v Omsku a CSM Tisovec v Domodedove.

Najvýznamnejšími vnútropolitickými udalosťami v Rusku v najbližšom období budú prezidentské voľby v RF. Podľa očakávania výsledky volieb neprinesú zásadné zmeny súčasného rozdelenia politických síl v krajine, jej politického systému a smerovania. Na realizáciu ZPP SR voči Rusku na rok 2004 by nemali mať výraznejší negatívny dopad, je však potrebné počítať s tým, že uskutočnenie bilaterálnych stykových aktivít na najvyššej úrovni bude možné najskôr v 2. polovici 2004 (*pozvanie prezidenta a PV na návštevu SR, ako aj zachovanie pravidelných konzultácií na úrovni MZV*).

Atmosféru bilaterálnych vzťahov a teda aj realizáciu ZPP SR voči RF v roku 2004 by mohol do určitej miery ovplyvniť vstup Slovenska do EÚ a NATO. Ruská strana niekoľkokrát jasne potvrdila, že vstup Slovenska do EÚ a NATO víta a považuje ho za objektívny proces. Rovnako otvorene však vyjadrila obavy, že najmä vstup SR do EÚ, by mohol mať eventuálne negatívne dopady na bilaterálne obchodné vzťahy medzi SR a RF. Kľúčovou v uvedenom zmysle bude pre najbližšie obdobie otázka ako úspešne dokážu obidve krajiny vyriešiť problematiku adaptácie dvojstrannej zmluvno-právnej základne na podmienky po vstupe SR do EÚ v máji 2004 (*ruská strana aktuálne skúma zoznamy dohôd, ktoré SR navrhuje zmeniť/zrušiť*).

Bielorusko

Z dlhodobého hľadiska je v záujme Slovenskej republiky podporovať demokratické združenia a sily v Bieloruskej republike, ktoré sa usilujú o zmenu pomerov v krajine. Podieľať sa na úsilí medzinárodného spoločenstva o podporu demokratického vývoja, transformácie hospodárstva na trhovú ekonomiku a stabilizácie Bieloruskej republiky a jej integrácie do európskej a svetovej spolupráce. Podpora tých krokov a snáh, ktoré vedú k demokratizácii bieloruskej spoločnosti vo všetkých oblastiach spoločenského života je v záujme Slovenskej republiky.

Vo vzájomných vzťahoch medzi Slovenskou republikou a Bieloruskou republikou neexistujú otvorené otázky a problémy. Bielorusko patrí z obchodného a hospodárskeho hľadiska k tradičným a z hľadiska vzdialenosti dostupným partnerom Slovenskej republiky, ktorý bude mať pre slovenskú ekonomiku zvýšený význam aj po vstupe do Európskej únie. V roku 2004 bude kladený dôraz na pokračovanie rozvoja hospodárskej spolupráce a postupného dobudovania zmluvnoprávnej základne.

Pokračujúca samoizolácia režimu prezidenta A. Lukašenka a predovšetkým ním uplatňovaná politika naďalej neumožňujú rozvoj bilaterálnych politických vzťahov na vysokej a vyššej úrovni. Z toho dôvodu aj v nastávajúcom období budú politické kontakty Slovenskej republiky na najvyššej úrovni s Bieloruskou republikou obmedzené. Je však potrebné zachovávať vzájomnú komunikáciu na úrovni rezortov, resp. expertných skupín.

Zameranie činnosti Veľvyslanectva Slovenskej republiky v Minsku v roku 2004 zohľadňuje hlavné priority zahraničnej politiky Slovenskej republiky, ako aj zahranično-ekonomické záujmy SR, ktoré vychádzajú

z Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky. Konkrétna úroveň a rozsah vzťahov Slovenskej republiky s Bieloruskou republikou v roku 2004 bude ovplyvňovaná predovšetkým ďalším vnútropolitickým a zahraničnopolitickým vývojom v Bieloruskej republike.

Moldavská republika

Aj v roku 2004 bude medzi priority SR vo vzťahu k Moldavsku patriť monitorovanie vnútropolitického vývoja a zahraničnopolitického smerovania Moldavskej republiky a v závislosti od celkových vývojových trendov úsilie o rozvoj spolupráce v záujme posilňovania a upevňovania demokratických trendov vývoja Moldavska, rozvoja vzájomnej ekonomickej spolupráce a vzájomného obchodu, ako aj podpora integračnému úsiliu MoR smerom do EÚ.

Zahraničná politika SR môže pomáhať demokratickým silám v krajine v odovzdávaní svojich skúseností z transformačného úsilia a procesu integrácie SR do euroatlantických hospodárskych a bezpečnostných štruktúr. Pozornosť bude venovaná i riešeniu podnestrovskeho problému, čo je podmienkou stabilizácie pomerov i politického a ekonomického života krajiny i jej budúceho integrovania sa do európskych štruktúr. Zároveň je potrebné venovať pozornosť aj spolupráci v oblasti kultúry a vzdelávania a kontaktom zástupcov mimovládnej a kultúrnej sféry, akademických a občianskych združení.

V oblasti hospodárskej spolupráce, ktorá naďalej ostáva vďaka úspešnej expanzii slovenských firiem na moldavský trh ťažiskovou oblasťou spolupráce aj v r. 2004, možno očakávať ďalší rast slovenského vývozu. Vstup SR do EÚ v r. 2004, ako aj výrazne prejavovaný záujem Moldavskej republiky o intenzifikáciu spolupráce so štátmi EÚ v poslednom období môžu priniesť aj novú kvalitu bilaterálnych ekonomických vzťahov.

Južný Kaukaz

SR aj v roku 2004 bude klásť v rozvoji bilaterálnej spolupráce s **Arménskom, Azerbajdžanom a Gruzínskom** dôraz na rozvoj hospodárskej spolupráce a dobudovanie zmluvno-právne základne najmä vo vzťahu k základným ekonomickým dohodám. Súčasný perspektívny ekonomický vývoj v Azerbajdžane vrátane pozitívnych legislatívnych zmien vytvára predpoklady na postupný prienik slovenských podnikateľských subjektov na tamojší trh. V roku 2004 by bolo potrebné zintenzívniť bilaterálnu spoluprácu uskutočnením recipročnej návštevy ministra ZV Arménska v SR.

V politickej oblasti sa bude SR už ako členská krajina EÚ a NATO viac ako doposiaľ podieľať na formovaní stratégie a politiky medzinárodných organizácii voči Azerbajdžanu, a to predovšetkým v kontexte SZBP EÚ.

Stredná Ázia

Vo vzťahu ku **Kazachstanu, Kirgizsku, Tadžikistanu, Turkmenistanu a Uzbekistanu** bude SR aj v roku 2004 klásť v rozvoji bilaterálnej spolupráce významný dôraz na rozvoj hospodárskej spolupráce a presadzovanie slovenských podnikateľských subjektov na trhoch týchto krajín.

SR plánuje v roku 2004 pokračovať v dobudovaní zmluvno-právne základne s týmito krajinami, predovšetkým v hospodárskej oblasti. Mali byť podpísané dohody o zabránení dvojitého zdanenia, o medzinárodnej leteckej doprave a medzinárodnej cestnej doprave.

Najvýznamnejšou úlohou vo vzťahu ku Kazašskej republike v roku 2004 bude otvorenie samostatného ZÚ SR v Astane. Predpokladáme, že so začatím efektívnej činnosti ZÚ dôjde k rozšíreniu stykových, ekonomických, kultúrnych a ďalších aktivít a v ich dôsledku aj k zvýšenému záujmu o dianie v SR zo strany miestnych médií. Po vytvorení efektívneho ZÚ SR v Astane sa uskutoční zmena priakreditácie z doterajšieho ZÚ Moskva na ZÚ Astana. Predpokladáme, že po vymenovaní veľvyslanca SR v Uzbeckej republike dôjde k zmene priakreditácie zo ZÚ Moskva na ZÚ Taškent. Taktiež v roku 2004 plánuje SR otvorenie Honorárneho konzulátu SR v Kirgizskej republike.

V oblasti stykovej činnosti sa predpokladá v priebehu roku 2004 uskutočnenie odloženej oficiálnej návštevy prezidenta Kazachstanu N. Nazarbajeva a recipročnej oficiálnej návštevy prezidenta Uzbekistanu I. Karimova v SR.

Kirgizsko bolo zaradené do zoznamu krajín, ktorým má SR v úmysle v období rokov 2003 – 2006 smerovať oficiálnu rozvojovú pomoc, pričom o konkrétnej forme tejto pomoci sa rozhodne na základe predložených projektov začiatkom roka 2004.

SR už ako členská krajina EÚ a NATO sa bude viac ako doposiaľ podieľať na formovaní stratégie a politiky medzinárodných organizácii voči Strednej Ázii, a to predovšetkým v kontexte SZBP EÚ.

4.4. Vzťahy so štátmi západného Balkánu

Srbsko a Čierna Hora

Je nesporné, že v SČH bude aj po srbských predčasných voľbách 28.12.2003 naďalej pokračovať transformačný proces a realizácia reforiem vo všetkých oblastiach srbskej i čiernohorskej spoločnosti. Aj keď vývoj v SČH má veľa osobitostí a špecifik, prináša so sebou veľa spoločných prvkov a problémov, s akými bol spojený aj proces transformácie v SR. Táto skutočnosť, spolu s doterajšími vzťahmi, ktoré nie sú zaťažené žiadnymi vzájomnými problémami, by mali aj v nastávajúcom období tvoriť východiská aktívnej politiky SR voči štátnemu spoločenstvu Srbska a ČH. SR po prijatí za člena EÚ bude musieť vo svojej politike voči SČH (a nielen tam) aplikovať kombináciu metód, prostriedkov a nástrojov tradičnej "národnej" a "medzinárodnej" diplomacie, v súlade s jej záväzkami a novým postavením v Európe. Najvhodnejšou formou skĺbenia oboch prístupov môže byť v nadchádzajúcom období práve realizácia tzv. Oficiálnej rozvojovej pomoci (Official Development Assistance - ODA), kde si SR zadefinovala SČH ako prioritnú krajinu. Jej súčasťou by mala byť aj priama výmena-poskytnutie skúseností z transformačných a integračných skúseností SR zainteresovaným štátnym ustanovizniám v SČH (vstup do OECD, WTO, EÚ, PĽP, NATO).

V rámci stykových aktivít na najvyššej úrovni zostáva zrealizovať návštevu prezidenta R. Schustera v Belehrade a Podgorici, ktorá je naplánovaná na druhú polovicu mesiaca februára 2004. Ďalej zostalo nezrealizované pozvanie ministra obrany SR na návštevu SČH, kým minister vnútra SR pozval svojho partnera (srbského ministra) na recipročnú návštevu SR.

V hospodárskej oblasti vzťahov SR-SČH treba zdynamizovať spoluprácu na úrovni MH SR, SOPK, AZZZ a ZMOS a maximálne využívať inštrument zmiešanej medzivládnej komisie.

Predpokladom výkonnej modernej diplomacie je rozvíjanie vzťahov v hospodárskej oblasti ako nadstavby politických vzťahov. S určitou mierou nadsadenia je možné konštatovať, že dobré vzťahy v hospodárskej oblasti sú dnes alfou a omegou dobrých diplomatických vzťahov medzi krajinami, keďže tieto dokážu preklenúť i tie zlé v politickej oblasti, a naopak - nedobré obchodno-ekonomické vzťahy môžu časom spôsobiť eróziu vynikajúcich politických vzťahov – čo môže byť aj prípad SR (a nielen v SČH).

V krajskej oblasti treba opätovne upozorniť, že zaužívané formy pomoci SR vojvodinským Slovákom už nezodpovedajú aktuálnym potrebám tejto jedinej kompaktnej komunity. Prioritou je tiež vytvoriť konštruktívny a plnohodnotný komunikačný most medzi SR a predstaviteľmi Národnostnej rady Slovákov (NRS) za účelom definovania existujúcich problémov a hľadania optimálnych riešení vo vyššie načrtnutých otázkach. Prvým krokom bolo uskutočnenie pracovnej návštevy čelných predstaviteľov NRS na Slovensku ešte v decembri 2003.

Chorvátska republika

V politickej oblasti je v priebehu roka 2004 žiaduce naviazať kontakty s predstaviteľmi novozvoleného chorvátskeho parlamentu a novej chorvátskej vlády, ktorá sa ujala moci koncom roka 2003. Vhodnou príležitosťou na to bude realizácia plánovanej návštevy predsedu NR SR v ChR, predpokladanej návštevy ministra ZV ChR v SR (v rámci mechanizmu pravidelných recipročných návštev), prípadne návštev ďalších rezortných ministrov SR v ChR či naopak.

Keďže najvyšší predstavitelia ChR prejavovali v roku 2003 zvýšený záujem o skúsenosti SR z prístupového procesu, osobitne vo vzťahu k EÚ, no aj vo vzťahu k NATO, SR by ako nová členská krajina oboch zoskupení mala pokračovať v zdieľaní týchto skúseností.

V súlade s acquis EÚ bude SR musieť vynegocovať s ChR novú readmisnú dohodu a dohodnúť aj zmenu terajšej bilaterálnej dohody o bezvízových stykoch. Zastaraná je aj súčasná námorná dohoda a navyše SR a ChR ešte nemajú uzavretú potrebnú dohodu o vzájomnej ochrane utajovaných skutočností.

Trvalou úlohou vo vzťahu k ChR je úsilie o ďalšie zintenzívnenie ekonomickej spolupráce pri zachovaní terajšej dobrej úrovne spolupráce v ostatných oblastiach.

Keďže v Chorvátsku žije po SČH druhá najväčšia skupina obyvateľov slovenskej národnosti na Balkáne (cca. 5 000 osôb), je žiaduce aby SR pokračovala v pomoci miestnym zahraničným Slovákom.

Albánska republika

Vo vzťahu k AR je prioritou na rok 2004 príprava odloženej návštevy albánskeho ministra zahraničných vecí v SR, ktorú treba uskutočniť po jeho menovaní v 1. štvrtroku 2004, pričom je žiaduce, aby súčasťou návštevy bol aj podpis rozpracovanej dohody o zamedzení dvojitého zdanenia a dohody o spolupráci v oblasti cestovného ruchu, čo si podľa doterajších skúseností bude vyžadovať aktívnejší prístup MF SR. Navyše albánska strana má v úmysle navrhnuť, aby počas tejto návštevy bola uzavretá dohoda o spolupráci v oblasti KŠVZ a dohoda o spolupráci v boji proti organizovanému zločinu. Návrhy oboch dohôd chce albánska strana predložiť v

najbližšom čase.

So zreteľom na záujem albánskej strany o integračné skúseností SR by bolo žiaduce uskutočniť v priebehu roka 2004 pracovnú cestu delegácie ZV NR SR do AR a návštevu albánskych poslancov v SR, čím by sa zároveň podarilo nadviazať politický dialóg na parlamentnej úrovni, ktorý v súčasnosti absentuje. Rozvoju ekonomickej spolupráce by zasa pomohla návšteva ministra hospodárstva SR v AR a vytvorenie slovensko-albánskej zmiešanej komisie pre hospodársku spoluprácu.

V relácii SR-AR bude tiež nevyhnutné dokončiť revíziu zmluvnej základne, čo je spojené s otázkou formálneho zaradenia albánskeho dlhu voči SR do zoznamu platných bilaterálnych dohôd.

Macedónska republika

Na 2. polovicu februára 2004 je plánovaná návšteva prezidenta SR R. Schustera v Skopje, pričom slovenskú delegáciu by mali tvoriť i niektorí ekonomickí ministri a podnikatelia. V tomto kontexte je dôležité ešte pred cestou prezidenta SR do MaR pripraviť pôdu pre naštartovanie dialógu v ekonomickej oblasti prostredníctvom návštevy príslušných macedónskych partnerov, ktorí by predstavili "manuál" fungovania trhu spolu s podmienkami na vstup slovenského kapitálu (v zmysle záverov z návštevy I. Mitrevy v SR).

V súvislosti s návštevou prezidenta SR v Skopje sa ako nanajvyš aktuálna javí finalizácia pripravovanej dohody o zamedzení dvojitého zdanenia a dohody o sociálnom poistení, ako aj iniciovanie dohody o spolupráci v oblasti KŠVZ (obe strany prejavili záujem o jej uzavretie).

V stykovej oblasti je prioritou na rok 2004 tiež návšteva náčelníka GŠ OS SR M. Cerovského v Skopje (na pozvanie macedónskeho partnera M. Stamboliského) a konzultácie na úrovni ŠTAT MZV.

V súlade s dohodou o spolupráci v hospodárskej a ekonomickej oblasti podpísanou v máji 2002 počas návštevy prezidenta MaR Borisa Trajkovského v SR je prioritnou úlohou vytvorenie slovensko-macedónskej zmiešanej komisie pre hospodársku spoluprácu a slovensko-macedónskeho podnikateľského fóra.

Po oficiálnom vstupe SR do EÚ v máji 2004 sa vytvára priestor pre oživenie dialógu i na parlamentnej úrovni, ktorý vykazuje dvojiročnú stagnáciu.

Pokiaľ ide o súčasný osobitný vízový režim medzi SR a MaR, konkrétny krok k jeho liberalizácii prišiel z macedónskej strany, ktorá predložila návrh na riešenie existujúceho stavu. V tejto súvislosti sa v roku 2004 očakáva expertné stretnutie oboch strán v Skopje.

Bosna a Hercegovina

Najvýznamnejšou úlohou vo vzťahu k BaH v roku 2004 bude otvorenie samostatného ZÚ SR v Sarajeve. Dá sa predpokladať, že po jeho otvorení dôjde k rozšíreniu stykových, ekonomických, kultúrnych a ďalších aktivít a v ich dôsledku aj k zvýšenému záujmu o dianie v SR zo strany miestnych médií.

SR už ako členská krajina EÚ a NATO sa bude viac ako doteraz spolupodieľať na medzinárodnej spolupráci s BaH v smere jej ďalšej demokratizácie a bezpečnostnej a ekonomickej stabilizácie. BaH bola navyše zaradená do zoznamu krajín, kde má SR v úmysle v období rokov 2003-2006 smerovať svoju oficiálnu rozvojovú pomoc, pričom o konkrétnej forme tejto pomoci sa rozhodne na základe predložených projektov začiatkom roka 2004.

V zmluvno-právnej oblasti je žiaduce uskutočniť revíziu vzájomnej zmluvnej základne zdedenej po ČSFR a SFRJ. Vhodnou príležitosťou na to bude vstup SR do EÚ, keďže pri revízii zmlúv z minulosti bude možné zhodnotiť nielen ich aktuálnu potrebu, ale aj ich kompatibilitu s *acquis* EÚ. V roku 2004 sa navyše predpokladá podpísanie novej dohody o zrušení vízovej povinnosti pre držiteľov DP a SP a začatie rokovaní o kultúrnej dohode.

4.5. Vzťahy so štátmi Ázie, Afriky, Latinskej Ameriky, Austrálie a Oceánie

V centre pozornosti zahraničnej politiky SR vo vzťahu k najvýznamnejším krajinám Ázie, Afriky a Latinskej Ameriky naďalej zostáva presadzovanie aktívneho prístupu predovšetkým v hospodársko-ekonomickej oblasti.

Priority slovenskej zahraničnej politiky voči týmto krajinám, by mali vychádzať z diverzifikovaného prístupu k jednotlivým štátom na základe ich geopolitického významu a postavenia v medzinárodných vzťahoch. V súvislosti s potrebou väčšej vyváženej obchodnej výmeny a hľadaním alternatívnych trhov sa ich význam

ešte viac zvýrazňuje. Už v roku 2003 sa potvrdilo rozšírenie záujmu o tieto regióny, hlavne v ekonomickom rozmere diplomacie, ktorému sa podriaďujú aj plánované stykové aktivity na najvyššej úrovni do krajín prednostného záujmu. Pripravujú sa cesty prezidenta SR do Egypta, Malajzie, Singapuru a Indie, ktorých prvoradým cieľom bude získať záujem o prilákanie zahraničného kapitálu z týchto krajín na Slovensko. Prilákať dlhodobé zahraničné investície na Slovensko bude aj cieľom plánovanej oficiálnej návštevy predsedu vlády SR v Japonsku a Kórejskej republike v júni roku 2004. Rastúci význam Latinskej Ameriky vo vzťahoch s krajinami Európy bude rezonovať aj na III. sumite EÚ - Latinská Amerika v máji 2004 v Mexiku, kde sa predpokladá účasť predsedu vlády SR.

Rovnako z kvantitatívneho hľadiska štáty Ázie, BSV, Afriky a Latinskej Ameriky zohrávajú dôležitú úlohu v medzinárodných organizáciách a integračných regionálnych zoskupeniach. Významnú úlohu v multilaterálnej oblasti zohráva aj v minulosti zanedbaný prístup k veľkému počtu malých krajín Oceánie a Karibiku, ktorých podporu potrebuje SR získať v kandidaturách do štruktúr OSN.

Pri presadzovaní politických i hospodárskych záujmov SR podriaďujúcich sa prioritám ZP SR a budúceho plnoprávneho členstva v EÚ a NATO dôjde v roku 2004 z ekonomických dôvodov k naplneniu Uznesenia vlády č.501 z 18. júna 2003: uzavretie ZÚ SR v Abu Dhabí, Santiago de Chile a Hanoji v termíne do 30.6.2004 (úloha B.2.); otvorenie ZÚ SR Kuvajt v termíne do 1.7.2004 (úloha B.3.); otvorenie ZÚ SR v Astane, Sarajeve a GK SR v Los Angeles a Šanghaji v termíne do 31.8.2003 (úloha B.4.); uzavretie ZÚ SR v Alžíri v termíne do 30.11.2004 (úloha B.5.). Bude to znamenať zvýšené nároky na činnosť zastupiteľských úradov SR, ktoré v rámci príslušných regiónov, prevezmú kompetencie a teritoriálnu pôsobnosť zrušených ZÚ. V krajinách, kde nie sú otvorené efektívne zastupiteľské úrady SR a doposiaľ neboli otvorené HK SR, je potrebné vyhľadať vhodných kandidátov na post honorárnych konzulov a naplniť plánovanú sieť zastúpení na úrovni HK SR.)

4.5.1. VZŤAHY SO ŠTÁTMI ÁZIE, AUSTRÁLIOU A ŠTÁTMI OCEÁNIE

Profilujúcou črtou smerovania zahraničnej politiky voči **Čínskej ľudovej republike** bude aj v roku 2004 kontinuita. Predchádzajúci výkon zahraničnej politiky SR vo vzťahoch s ČLR vytvoril také podmienky, aby vstup SR do EÚ v máji 2004 bol prínosom pre rozvoj slovensko-čínskych vzťahov a nie ich záťažou. Je možné predpokladať, že v budúcom roku sa ČLR bude dať udržiavať vnútornú stabilitu a upevňovať si postavenie v medzinárodných vzťahoch. Pretrváva záujem slovenskej strany udržiavať otvorený, konštruktívny a priateľský dialóg na vysokej úrovni a v tejto súvislosti sledovať možnosť uskutočnenia návštevy predsedu vlády SR v ČLR. S cieľom dosiahnuť vzájomnú vyváženosť bilaterálnych stykových aktivít, sledovať možnosť realizácie niektorých z pozvaní pre najvyšších predstaviteľov ČLR, prezidenta, viceprezidenta, premiéra a ministra zahraničných vecí na návštevu SR. V oblasti rozšírenia hospodárskej spolupráce bude SR naďalej klásť dôraz na zvýšenie podielu slovenského exportu vo vzájomnej obchodnej výmene, sledovať obchodnú politiku EÚ voči ČLR a navrhovať opatrenia na harmonizáciu obchodnej politiky SR s obchodnou politikou EÚ. Osobitnú pozornosť bude SR venovať realizácii a rozširovaniu projektu výstavby elektrárne Shen Tou, ako aj stimulovať aktívnu a systematickú prezentáciu slovenských subjektov v teritóriu ČLR, Hongkongu a Macaa. V oblasti kultúrnej a školskej spolupráce bude slovenská strana naďalej podporovať činnosť slovenského lektorátu na Pekinskej univerzite zahraničných štúdií a vysielanie lektorov čínskeho jazyka do SR.

SR bude venovať pozornosť systémovému riešeniu otázok súvisiacich s nelegálnou imigráciou čínskych občanov do SR v úzkej spolupráci s európskymi ZÚ a delegáciou EK s cieľom zosúladiť slovenskú vízovú politiku a prax s vízovou politikou a praxou EÚ, podporovať zahrnutie SR do dohody EK a ČLR o vízach a zaradenie SR do čínskeho zoznamu schválených turistických destinácií. K citlivým otázkam (Taiwan, Tibet, ľudské práva ...) naďalej pristupovať rozvážne, nezaujímať konfrontačné postoje a cestou dialógu a prípadne rozvojovej pomoci prispievať k ich pozitívnemu vývoju. Vo vzťahu k "taiwanskej otázke" naďalej vychádzať z princípu "jednej Číny", súčasne však obhajovať podporu slovensko-taiwanskej spolupráce v oblasti hospodárstva a kultúry, ktorá je akceptovateľná zo strany ČLR.

SR bude pokračovať v rozvinutom politickom dialógu s **Kórejskou republikou**. Pripravuje sa realizácia oficiálnej návštevy predsedu vlády SR a podpredsedu vlády a ministra hospodárstva SR spolu s podnikateľskou delegáciou v prvej polovici roku 2004. S cieľom dosiahnutia rovnováhy v stykových aktivitách usilovať o návštevy vysokých kórejských predstaviteľov v SR (uvažuje sa o návšteve ministra obchodu, priemyslu a energetiky KR v SR). Pokračovať v spolupráci medzi parlamentmi oboch krajín a v efektívnej činnosti Skupín priateľstva a spolupráce oboch zákonodarných zborov. Spolupracovať na

presadzovaní záujmov a vzájomnej podpore kandidatúr na medzinárodných fórach. Nadalej prezentovať záujem SR o otvorenie efektívneho zastupiteľského úradu Kórejskej republiky v Bratislave.

Pokračovať v uskutočňovaní výmen podnikateľských misíí a prehlbovaní kontaktov medzi partnerskými ekonomickými organizáciami SR a KR. Nadalej aktívne prezentovať záujem SR o získanie predpokladanej investície v Európe a v tejto súvislosti uzavrieť rozpracovanú dohodu o vzájomnej ochrane a podpore investícií. Monitorovať aktivity kórejskej automobilovej spoločnosti Hyundai Motor Company, v súvislosti s plánovanou investíciou vo výške 1,5 mld. USD v Európe a prispievať všetkými aktivitami k rozhodnutiu o umiestnení investície na Slovensku (SR bola v novembri 2003 zaradená medzi dve preferované krajiny kde Hyundai plánuje investovať).

Venovať pozornosť v zvýšení vzájomného obchodného obratu a znížení pasívneho salda SR vo vzťahu ku Kórejskej republike a uzavretiu obchodnej dohody a uskutočnenie revízie zmluvnej základne.

Nadalej pripomínať záujem SR o otvorenie efektívneho ZÚ KR v Bratislave.

Voči **Japonsku** dôsledne presadzovať zahraničnopolitické záujmy SR a prezentovať SR ako spoľahlivého partnera, prostredníctvom prehlbovania politických kontaktov a pravidelného politického dialógu na rôznych úrovniach vytvárať vhodné podmienky pre všestranný a harmonický rozvoj vzájomných vzťahov. Nadalej sa usilovať o realizáciu návštevy SR na úrovni člena japonskej vlády s cieľom znížiť asymetriu vo vzájomných kontaktoch. Napomáhať ďalšiemu rozvoju priamej spolupráce medzi jednotlivými rezortmi oboch krajín s cieľom dosiahnuť širokú a flexibilnú spoluprácu, podľa intenzity bilaterálnych vzťahov a potrieb navrhovať kontakty rezortných ministrov. Podporovať spoluprácu v medzinárodných organizáciách, využívať možnosti vzájomnej podpory na pôde medzinárodných organizácií a usilovať o získanie podpory Japonska pre kandidatúru SR na post nestáleho člena BR OSN (2006-2007). Koordinovať zahranično-politickú líniu SR voči Japonsku s krajinami EÚ a V-4, sledovať a analyzovať vnútornú a zahraničnú politiku krajiny akreditácie, pravidelne informovať ústredie o vývoji a navrhovať konkrétne opatrenia zamerané na rozvoj bilaterálnej spolupráce. Zamerať sa v ekonomickej oblasti na aktívne ovplyvňovanie vytvárania optimálnych podmienok pre prílev japonských investícií na Slovensko, spoluúčast' na tvorbe vhodného marketingového produktu a zabezpečovanie spätnej väzby, umožňujúcej objektívne hodnotenie činnosti jej konkrétnej realizácie. Využiť vstup SR do EÚ v teritóriu na propagáciu slovenských investičných zámerov.

V oblasti KŠVZ prezentovať SR ako krajinu s kultúrnymi tradíciami a potenciálom, podporovať priame kontakty medzi univerzitami a vedeckými inštitúciami, udržať doterajšiu prax pridelenia grantov japonskej vlády slovenským inštitúciami, podporovať poskytovanie štipendií japonskou stranou, rozvíjať všestrannú spoluprácu s mimovládnyimi organizáciami a nadáciami a nadviazať spoluprácu s novým predsedom "Japonsko-slovenského parlamentného výboru priateľstva". V oblasti zmluvno-právnej a konzulárnej dôsledne dbať na dodržiavanie a realizáciu platných zmlúv v rámci zmluvnej základne, v súvislosti s procesom zosúlad'ovania medzinárodnoprávných záväzkov SR so zmluvnou základňou EÚ dorenegociovat' obchodnú dohodu medzi SR a Japonskom. Neustále sledovať vývoj v oblasti vízovej politiky Japonska a najmä jej uplatňovania voči krajinám SVE, presadzovať jednotný prístup ku štátom V-4. Nadalej pokračovať v úsilí na obsadenie miesta HK.

Nosným cieľom zahraničnej politiky SR voči **Indickej republike**, ako jedného z najdôležitejších partnerov SR v Ázii, by mala byť podpora oživenia vzájomnej spolupráce v ekonomickej oblasti a jej povýšenie na novú kvalitatívnu úroveň spolu s uskutočnením odložených bilaterálnych stykových aktivít. Je potrebné nájsť vhodný termín na návštevu prezidenta SR, predsedu NR SR a ministra obrany SR do Indie a usilovať sa o návštevu ministra zahraničných vecí Indie v SR. V ekonomickej oblasti je potrebné zintenzívniť spoluprácu a kontakty medzi ekonomickými rezortmi oboch krajín a pokračovať v kontaktoch medzi obchodnými komorami SR a Indie. Významným príspevkom by malo byť 5. zasadnutie medzivládnej Slovensko-indickej zmiešanej komisie pre hospodársku a obchodnú spoluprácu, ktorá by sa mala uskutočniť v Bratislave v priebehu roku 2004. Konkrétny termín bude stanovený dodatočne v závislosti od stanoviska indickej strany.

Nájsť vhodnú príležitosť v r. 2004 na podpis rozpracovaných memoránd o porozumení medzi Združením obranného priemyslu SR a CII (Confederation of Indian Industries), ako aj SOPK a AIAI (All-India Association of Industries). Ekonomicko-obchodným aktivitám by napomohlo vytvorenie indicko-slovenskej obchodnej komory, ktorú avizovala AIAI (All Indian Association of Industries) v Mumbai. V kultúrnej oblasti iniciovať a pripraviť podpísanie programu spolupráce medzi ministerstvami kultúry oboch krajín. Posilneniu prítomnosti SR v hospodárskom centre Indie Mumbai by napomohlo urýchlené otvorenie honorárneho konzulátu SR už v prvej polovici r. 2004.

V bilaterálnych vzťahoch medzi SR a **Vietnamskou socialistickou republikou** pokračovať v ich transformácii smerom k pragmatickej spolupráci. Eliminovať dopady uzatvorenia ZÚ SR v Hanoji na rozvoj novej spolupráce (v zmysle Uznesenia vlády SR č. 501 z 18.6.2003 sa ZÚ Hanoi uzatvára k 30. 6. 2004). Dôvodom tohto rozhodnutia je stagnácia rozvoja v politickej a predovšetkým v obchodno-ekonomickej oblasti.

V súvislosti so vstupom SR do EÚ spolupracovať na príprave readmisnej dohody. Využívať možnosti spolupráce v rámci rozvojovej pomoci poskytovanej SR.

Ekonomická spolupráca a rozvoj politického dialógu zostanú aj v roku 2004 prioritnými oblasťami v zahraničnej politike SR voči **Indonézii, Singapuru a Filipínam**. Naše vzťahy budú nadobúdať väčší význam v týchto oblastiach, najmä po vstupe SR do EÚ. Prezentácia SR ako člena EÚ a aktívna účasť SR na dialógu EÚ s týmito krajinami individuálne, alebo v rámci dialógu EÚ-ASEAN bude významnou agendou v roku 2004. Po harmonizácii existujúcich nástrojov a mechanizmov spolupráce s mechanizmami EÚ bude SR usilovať, aby sa v roku 2004 otvorili rokovania o uzatvorení ďalších zmluvných dokumentov kompatibilných s EÚ. Cieľom ZP SR bude popri európskej dimenzii aj snaha o prehĺbenie bilaterálnej spolupráce. Začiatkom roka 2004 je plánovaná realizácia odloženej pracovnej návštevy ŠTAT MZV SR I.Korčoka v Indonézskej republike a Singapurskej republike. Vzhľadom na prezidentské voľby v roku 2004 zostáva otvorenou otázka realizácie odloženej oficiálnej návštevy prezidenta SR tak v Indonézii, ako aj v Singapure. V roku 2004 by malo dôjsť k 1.zasadnutiu zmiešanej komisie, ktorej vznik vyplýva z obchodnej dohody podpísanej v Bratislave počas návštevy indonézskej prezidentky.

Austrália, Nový Zéland – v politickej oblasti presadzovať zintenzívnenie stykových aktivít medzi oboma krajinami na parlamentnej a vládnej úrovni. Prioritnú pozornosť venovať vzájomnej informovanosti a kontaktom v ekonomickej sfére. Využívať všetky dostupné fóra a možnosti na prezentovanie SR ako krajiny s bezpečným a výhodným komerčným a investičným prostredím za účelom zintenzívnenia hospodárskych vzťahov, resp. navýšenia priamych investícií. Intenzívne presadzovať kandidatúru SR na miesto nestáleho člena BR OSN na roky 2006 – 2007. Zamerať sa na presadenie zmeny postoja vo vízovej otázke vo vzťahu k SR ako novému členovi EÚ v záujme odstránenia nerovnosti pri uplatňovaní vzájomného vízového režimu. Rozvíjať spoluprácu v oblasti KŠVZ a presadzovať politiku SR voči krajanom prostredníctvom tradičných novokoncipovaných aktivít.

Hlavným zameraním ZP SR voči **Bangladéšu, Nepálu a Maledívam** by malo byť získavanie podpory záujmom SR v medzinárodných organizáciách, ako aj hľadanie možností rozvoja ekonomickej spolupráce. Existuje reálny priestor spolupráce so **Srí Lankou** v obchodno – ekonomickej oblasti, najmä ponukou priemyselnej produkcie a špeciálu. Doterajšia činnosť HK SR v Colombe dáva predpoklad zvýrazneniu prítomnosti SR na Srí Lanke.

Hlavnou úlohou pôsobenia SR voči **Thajskému kráľovstvu** v nasledujúcom období bude udržiavať vyvážený politický dialóg, usilovať o prehĺbenie existujúcich vzťahov vo všetkých oblastiach spoločného záujmu a v maximálnej miere využiť potenciál ekonomickej spolupráce. Primeraná pozornosť bude venovaná udržiavaniu základných kontaktov a možnostiam oživenia spolupráce s **Kambodžou, Laosom** a podľa vývoja situácie aj s **Myanmarom**. V stykovej oblasti sa usilovať o uskutočnenie návštevy thajského predsedu vlády v SR v prípade jeho cesty do Európy, realizáciu odloženej návštevy splnomocnenca vlády pre obchod s krajinami Európy a Ameriky v SR v prvom polroku 2004. V ekonomickej oblasti bude potrebné ďalej zintenzívniť podporu priamych kontaktov podnikateľských subjektov s orientáciou na najvýznamnejšie thajské spoločnosti a napomáhať uskutočneniu recipročnej návštevy thajskej podnikateľskej misie v SR. Zvýšený dôraz klásť na prezentáciu slovenskej špeciálnej techniky v regióne. V zmluvno-právnej oblasti iniciovať podpis obchodnej dohody s Thajskom po vstupe SR do EÚ. Uskutočniť záverečné kolo expertných rokovaní k návrhu dohody o zamedzení dvojitého zdanenia v Bangkoku a expertné rokovania k dohode o podpore a ochrane investícií. Rozvíjať kultúrne, vedecké, školské a športové kontakty medzi SR a Thajskom.

Vo vzťahu k **Malajzii** usilovať o skvalitnenie vzájomných vzťahov, ustanoviť pravidelný politický dialóg, s hlavným dôrazom na obchodno – ekonomickú spoluprácu, zameranú na zvýšenie obratu vzájomnej obchodnej výmeny a snahu o získavanie malajzijských investícií do slovenskej ekonomiky. Iniciovať nadviazanie kontaktov s jednotlivými federálnymi štátmi a provinciami Malajzie. V stykovej oblasti pripraviť oficiálnu návštevu prezidenta SR v Malajzii v druhej polovici r. 2004 za účasti ďalších rezortných ministrov a zástupcov ekonomických a podnikateľských subjektov. Usilovať o realizáciu návštevy ŠTAT MZV SR, ako aj recipročnej návštevy ministra zahraničných vecí Malajzie v SR. Presondovať možnosti návštev ďalších vysokých predstaviteľov Malajzie do SR s dôrazom na obchodno-ekonomickú spoluprácu. V zmluvno-právnej oblasti sa bude potrebné zamerať na efektívne dobudovanie pragmatickej základne, predovšetkým s dôrazom na hlavné zmluvy pre oblasť hospodárskej spolupráce. V obchodno-ekonomickej oblasti

využiť všetky možnosti prezentovania ekonomiky SR a jej výhodného investičného prostredia pre aktivizáciu kontaktov partnerských organizácií po línii SOPK, SARIO a AZZZ. Napomáhať zabezpečeniu účasti slovenských firiem na pripravovaných tendroch vrátane špeciálu.

V oblasti KŠVZS usilovať o presadzovanie finančne nenáročných, ale efektívnych foriem kultúrnej spolupráce, podľa možnosti v tesnej koordinácii s ostatnými členskými krajinami EÚ. V oblasti školstva bude presadzovať a propagovať možnosti štúdia pre samoplatcov, vo vedeckej oblasti usilovať o nadviazanie priamych kontaktov medzi vzdelávacími a vedeckými inštitúciami. V konzulárnej oblasti je potrebné zamerať sa na zriadenie honorárnych konzulátov v Malajzii a vytypovanie kandidátov na post honorárnych konzulov.

SR bude sledovať vývoj vnútro politickej a ekonomickej situácie v **Kórejskej ľudovodemokratickej republike** a v prípade pozitívneho vývoja identifikovať sféry možnej spolupráce. Naďalej sledovať otázku možného riešenia pohľadávok SR voči KĽDR. Podporovať postoj EÚ k riešeniu otázky jadrového programu KĽDR a v širšom kontexte potrebu bezjadrového a stabilného kórejského polostrova, a to aj prostredníctvom Rady guvernérov MAAE.

V relácii s **Mongolskom** je potrebné podporovať oživenie obchodno-ekonomickej spolupráce. Naďalej sledovať otázku riešenia pohľadávok SR voči Mongolsku. Vykonať revíziu dvojstrannej zmluvnej základne. Pre oživenie spolupráce využívať zahraničnú pomoc SR, existenciu Honorárneho konzulátu SR v Ulánbátare a potenciál skupiny mongolských občanov, ktorí v minulosti študovali v SR.

Vo vzťahu k **sultanátu Brunej** priakreditovať veľvyslanca SR v Malajzii i pre Brunej a uskutočniť nástupné návštevy v krajine. Hlavnou úlohou SR by malo byť nadviazanie bližších kontaktov s brunejskou vládou a podnikateľskou sférou krajiny s cieľom zvýšenia ekonomickej prítomnosti SR v Bruneji. V konzulárnej oblasti pripraviť návrh na zriadenie honorárneho konzulátu SR v Bruneji a vytypovať kandidáta na post honorárneho konzula.

4.5.2. VZŤAHY SO ŠTÁTMI BLÍZKEHO A STREDNÉHO VÝCHODU A SEVERNEJ AFRIKY

Rok 2004 bude ďalším rokom hľadania východísk zo začarovaného kruhu násilia a snahy o nájdenie optimálnych podmienok pre ďalší chod blízkovýchodného mierového procesu. Šance na jeho postup sa budú odvíjať od troch hlavných faktorov: tlaku medzinárodného spoločenstva reprezentovaného Kwartetom, volebného obdobia v USA a vývoja v samotnom regióne Blízkeho východu.

Izraelskí predstavitelia vyjadrujú silný záujem o všestranné prehĺbenie slovensko-**izraelských** vzťahov. Slovensko vnímajú ako partnera, ktorý by po vstupe do EÚ mohol byť Izraelu nápomocný pri zlepšení jeho vzťahov s EÚ a štátmi západnej Európy. Po vstupe do EÚ predstavuje SR pre Izrael aj bezpečného partnera pre ďalšie umiestňovania investícií a širší rozvoj obchodno-ekonomickej spolupráce vôbec. Prioritou v stykovej činnosti v budúcom roku bude realizácia návštev predsedu Knesetu R.Rivlina a podpredsedu vlády a ministra obchodu a priemyslu E.Olmerta v SR (návšteve E.Olmerta má vo februári 2004 predchádzať návšteva expertnej skupiny v SR). V oboch prípadoch je potrebné zaslať písomné pozvanie partnerov k návšteve SR. Izraelská strana deklaruje rastúci záujem o regionálne konzultácie s krajinami V4. Predseda vlády M.Dzurinda prisľúbil pri rokovaní s A. Sharonom presondovať záujem partnerov v rámci V4 o pozvanie A.Sharona na najbližšiu schôdzku predsedov vlád V4. V rámci rozvoja medziparlamentných stykov pokračovať pozvaním predsedu zahraničného a brannobezpečnostného výboru Knesetu Y.Shteinitza, ktorý o návštevu SR prejavil záujem.

V rámci boja proti všetkým formám neznášanlivosti pokračovať v účasti slovenských pedagógov na seminároch o holokauste organizovanom múzeom holokaustu Yad Vashem v Jeruzaleme.

Hospodárske vzťahy medzi SR a Izraelom sú postavené na komplexnej zmluvnej základni (ostáva doriešiť ratifikáciu podpísanej dohody o podpore a vzájomnej ochrane investícií z izraelskej strany). Zhoršená ekonomická situácia v Izraeli stále viac núti miestnych podnikateľov k vývozu kapitálu mimo Izrael. V hodnotenom období bol zrejmy nárast záujmu o preverenie nových podnikateľských možností, vrátane investícií. Na túto tendenciu by bolo vhodné naviazať efektívnejšou propagáciou Slovenska (turistických možností) a slovenského priemyslu (výrobných a služieb) širšou účasťou slovenských subjektov na výstavách a seminároch poriadaných izraelskou stranou. (V roku 2003 na medzinárodnej výstave Agritech 2003 sa zúčastnila jedna firma zo Slovenska a na technologickej výstave Technology 2003 ani jedna firma). Za negatívne považujeme neúčasť SARIO na uvedených akciách, vrátane podnikateľského seminára počas oficiálnej návštevy predsedu vlády SR.

K väčšej úspešnosti vo verejných zákazkách je potrebné, aby slovenskí dodávatelia zintenzívniť svoju prítomnosť v Izraeli. Tendre menšieho rozsahu obvykle obsahujú podmienku registrácie firmy a existencie

atestov vystavených izraelskými úradmi. U veľkých infra-štruktúrnych tendrov (dopravné stavby, energetika) sa predpokladá účasť v medzinárodných konzorciách, ktorých formovanie je dlhodobou záležitosťou a vyžaduje náležitú prípravu a postupné vybudovanie potrebných kontaktov. MZV SR plánuje v spolupráci so SARIO zorganizovať v Tel Avive seminár o podpore zahraničných investícií v SR. Záujem izraelských investorov je hlavne o hotely, kancelárske budovy a nákupné strediská.

Ďalšou možnosťou zvýšiť záujem o vstup investícií na Slovensko, je väčšia podpora výskumu a vývoja zo slovenskej strany a väčší záujem slovenských inštitúcií (univerzity a akadémia) o spoluprácu v rámci programu FP5 a FP6 s izraelskými partnermi. Táto spolupráca by stimulovala izraelské hi-tech firmy, ktoré sú nútené v súčasnosti investovať v iných krajinách do výskumu, kde je to lacnejšie. Možnosť efektívneho založenia a rozvoja hi-tech priemyslu poskytuje účasť SR na vesmírnom programe Izraela, ku ktorému bola SR pozvaná počas návštevy prezidenta M.Katsava v SR a následne pri návšteve predsedu vlády SR v Izraeli. Účasť na vývoji, výrobe a využívaní mikrosatelitov otvára pre SR možnosť prístupu k najnovším technológiám a ich komerčnému využitiu na tretích trhoch v spolupráci s izraelským partnerom. V spolupráci s izraelskou stranou zabezpečiť organizáciu seminára (január 2004) o inkubátoroch hi-tech priemyslu, za účasti skupiny izraelských expertov, ktorý by mal predchádzať návšteve podpredsedu vlády a ministra priemyslu a obchodu E.Olmerta v SR vo februári 2004.

V záujme oživenia slovensko - **palestínskeho** politického dialógu ZÚ odporúča v roku 2004 pozvať na návštevu SR ministra pre plánovanie a medzinárodnú spoluprácu N.Shaatha, ktorý sa z technických dôvodov (účasť na pohrebe v Gaze) nemohol stretnúť s ministrom ZV SR počas jeho oficiálnej návštevy Izraela v apríli 2003. Ostatná návšteva N. Shaatha v SR sa uskutočnila v máji 2000.

Teroristický útok voči USA 11.9.2001 a neskoršie vojenské operácie USA voči Afganistanu sústredili na oblasť Blízkeho a Stredného východu zvýšenú pozornosť, vzhľadom k prítomnosti a aktivite v regióne celého radu organizácií, označovaných zo strany USA ako teroristických, ako aj predpokladaným stopám páchatel'ov teroristických akcií v USA, vedúcim do tejto oblasti. Vojna v Iraku medzinárodnú pozornosť tomuto regiónu ďalej posilnila.

Východiskami pre pôsobenie zahraničnej politiky SR v **Iraku** v roku 2004 v politickej oblasti budú realizácia dohody podpísanej 15.11.2003 medzi Koaličným dočasným úradom (CPA) a Irackou vládou radou (IGC) o urýchlíení demokratizačného procesu v krajine s cieľom čo najskôr dosiahnuť obnovenie nezávislosti a suverenity Iraku, najneskôr do 31.5.2004 zvolenie Prechodného národného zhromaždenia, odovzdanie vládnej moci do rúk Iračanov (do 30.6.2004), schválenie Základného zákona "dočasnej ústavy" platnej do parlamentných volieb (v roku 2005). V hospodárskej oblasti pôjde predovšetkým o účasť slovenských firiem na príprave a realizácii projektov IGC a CPA v rámci obnovy a rekonštrukcie irackého hospodárstva a infraštruktúry. Základným faktorom pre naplnenie cieľa naďalej zostáva bezpečnostná situácia v krajine a regióne, existujúca vládna línia a ďalšie pôsobenie jednotiek OS SR v medzinárodnej koalícii vedenej USA, resp. v medzinárodných silách pod záštitou OSN a NATO. Na obnovu a prehĺbenie bilaterálnych vzťahov bude nutné vytvoriť podmienky pre realizáciu výmen na najvyššej úrovni, prioritne spojených s návštevou slovenskej žienijnej jednotky pôsobiacej v meste Hillah.

Na podporu ekonomických záujmov bude nutné v Iraku otvoriť efektívne zastúpenie OBEO a rozšíriť činnosť kancelárie SARIO. V rámci rozvojovej pomoci bude nutné sledovať plnenie vládneho uznesenia (č.1002/03), ktorým sa SR zaviazala pripraviť a realizovať projekty obnovy a rekonštrukcie v Iraku v gescii rezortov financií, vnútra, obrany, hospodárstva, zdravotníctva a školstva, otvorená ostáva otázka vyrovnania štátneho dlhu. Do budúcnosti bude potrebné zvážiť možnosti kapitalizácie politického postoja SR a investícií do rekonštrukcie Iraku tak, aby sa dosiahla dvojsmernosť finančných tokov. Ich možnosti sa črtajú, popri už uvedených oblastiach záujmu slovenských firiem, aj v aktívnej participácii SR na akvizícii a výcviku irackých špecialistov na odminovanie. Podobne bude vhodné hľadať možnosti užšej spolupráce medzi SR a Kuvajtom pri hradenom výcviku irackých ženistov a policajtov.

Na rozdiel od vojny v Perzskom zálive v r. 1991, keď bola **Sýria** jednou z krajín protiirackej koalície, tentokrát Damask zaujal voči vojenským aktivitám proti Iraku odlišný postoj, ktorý ho nedvojzmyselne zafixoval na stranu podpory protiamerických záujmov. Reakciou USA bolo verbálne odmietnutie a odsúdenie sýrskej pozície, označenej ako sabotujúcej postup spojencových jednotiek, až po pripravované sankcie voči Sýrii. Nenaplnili sa vízie potenciálneho katastrofického scenára vývoja v regióne, predpokladajúceho o.i. obrovskú a chaotickú vlnu utečencov, prudký vzrast ceny ropy, možné použitie zbraní hromadného ničenia, celý komplex negatívnych ekonomických procesov, sprevádzajúcich rozsiahlu vojenskú operáciu v bezprostrednom susedstve.

Sýrsky prístup voči vojne v Iraku i konkrétny spôsob ako vojna prebehla budú takto determinovať reality, s ktorými sa bude Sýria stretávať v r. 2004. S veľkými obavami Damask sleduje formovanie post-Saddámovského politického usporiadania v Iraku, kde má obavy z možnej fragmentácie krajiny, ako aj proamerickéj orientácie nástupníckeho štátu (štátov), čo by považoval za nežiadúce posilnenie svojho obkľúčenia americkými spojencami (popri Turecku, Izraeli a Jordánsku) s negatívnym dopadom na svoju vlastnú

ďalšiu politickú orientáciu, ako aj napredovanie procesu modernizácie a liberalizácie.

Pri ďalšom postupe a konkrétnych formách pôsobenia ZP SR voči **Sýrii, Libanonu a Jordánsku** bude nutné zohľadniť nielen reálny dopad možností, ktoré má SR vo svojej situácii malej krajiny bez významnejších ekonomických i iných záujmov predmetných krajín, ale aj špecifické bilaterálne zvláštnosti (v prípade Sýrie problematiku rozsiahlej a doteraz nesplatennej zadlženosti). Konkrétne kroky i ich osobitú formu je preto žiaduce konzultovať a koordinovať s krajinami NATO a EÚ v záujme hľadania účinného a funkčného postupu, ktorý by umožnil efektívne angažovanie sa SR v smere podpory pôsobenia, vedúceho k vykoreneniu medzinárodného terorizmu a jeho hrozieb, avšak ktorý by súčasne zohľadnil a nepoškodil špecifické záujmy SR u zainteresovaných krajín regiónu Blízkeho východu.

Z hľadiska obchodných vízií na rok 2004 bude úsilie OBEO Damask sústredené na realizáciu veľkých investičných akcií najmä v oblasti energetiky a železničnej dopravy. OBEO dáva prednosť vo svojich aktivitách realizovaniu väčších projektov, ktoré môžu byť pre Slovensko významným prínosom. V oblasti vrcholných stykových aktivít má platné a doteraz nevyužitú pozvanie k návšteve SR prezident Sýrie (tlmočené v r. 2001 počas návštevy prezidenta SR v Damasku). Platné pozvanie k návšteve SR má aj jordánsky kráľ (pozvanie prezidenta SR bolo odovzdané v septembri 2002). Jordánska strana predbežne naznačila záujem kráľa Abdulláha uskutočniť doteraz prvú oficiálnu návštevu vybraných krajín strednej a východnej Európy v priebehu r. 2004.

Krajiny **GCC (Gulf Cooperation Council - Rada pre spoluprácu arabských krajín Perzského zálivu)** budú v nadchádzajúcom období klásť dôraz na ekonomický rozvoj a prehlbovanie obchodno-hospodárskej spolupráce s najvyspelejšími krajinami Európskej únie a Severnej Ameriky, ako aj Austráliou, Čínou, Japonskom a Kóreou.

V tomto smere je žiaduce, aby SR venovala regiónu GCC zvýšenú pozornosť, čo by sa malo odraziť predovšetkým v rozšírení oficiálneho diplomatického zastúpenia SR v krajinách GCC a zriadením plnohodnotného ZÚ v Kuvajte v roku 2004. Okrem toho by bolo mimoriadne pozitívne opätovné zriadenie Slovenského obchodného centra v Dubaji pod záštitou MH SR (SARIO), prípadne ak to rozpočtová situácia umožní - vytvorenie KÚ Dubaj.

Vychádzajúc z hodnotenia ZP SR v relácii GCC za rok 2003 ako aj z vyššie uvedených predpokladov vývoja situácie v regióne GCC v r. 2004 by priority činnosti ZÚ Abú Dhabí v nadchádzajúcom období okrem zabezpečovania bilaterálnych stykových aktivít jednotlivých rezortov mali tvoriť aktivity - posilňovanie hospodárskej prítomnosti slovenských podnikateľských subjektov na trhoch jednotlivých krajín GCC formou zlepšovania kontaktov s miestnymi partnermi a následne priamym prenikaním slovenských exportérov na uvedené trhy, spoluorganizovaním veľtrhov a výstav slovenskej produkcie, napomáhaním aktívnej účasti slovenských podnikov na medzinárodných výstavách v tomto teritóriu a vytváraním slovenských obchodných centier v oblasti GCC, podpora kontaktov medzi národnými leteckými prepravcami s cieľom rozšíriť možnosti priameho leteckého spojenia medzi SR a krajinami GCC, v zmysle uznesenia vlády SR pripraviť a zabezpečiť uzavretie ZÚ SR Abú Dhabí do 30. júna 2004.

Prioritou zahraničnopolitického záujmu krajín Zálivu bude aj v r. 2004 Irak. Po stabilizovaní bezpečnostnej situácie a až po zvolení demokratickej vlády v Iraku možno očakávať otvorenie zastupiteľstiev krajín Zálivu, ako aj nadviazanie efektívnej hospodárskej spolupráce. Kuvajt bude v irackej otázke stále hrať najvýznamnejšiu úlohu z arabských krajín, naďalej bude ekonomicky profitovať a obchod bude prechádzať cez kuvajtské firmy. Možno očakávať, že USA budú uvoľňovať projekty aj iným krajinám, aby tak vytvorili čo najširšiu platformu medzinárodnej účasti v kauze USA - Irak, ako aj kvôli tomu, aby zamestnávali v Iraku čo najmenší počet svojich občanov (minimalizácia strát); preto možno očakávať mnohé ponuky pre subdodávateľov. Medzi ďalšie dôležité úlohy bude patriť príprava podmienok na otvorenie ZÚ Kuvajt a jeho personálne posilnenie (odporúčané zloženie: veľvyslanec, zástupca vv. (politická, konzulárna a kultúrna agenda), obchodný radca (pokrýval by aj juh Iraku), hospodár a komunikačný pracovník v jednej osobe)

Vo vzťahu k **Iránskej islamskej republike** je na rok 2004 naplánovaných niekoľko stykových aktivít. V polovici januára 2004 sa uskutočnia medziministerské konzultácie na úrovni námestníkov ministrov v Bratislave.

Z ministerských kontaktov by malo dôjsť k uskutočneniu 3. zasadnutia Spoločnej hospodárskej komisie v 1. štvrtroku 2004 v Teheráne na úrovni PPV a MH Pavla Ruska. V sprievode ministra hospodárstva by mala byť delegácia podnikateľských subjektov, čo by umožnilo uskutočniť aj Business fórum v gescii obchodných a priemyselných komôr oboch krajín. Irán prejavuje záujem o pozvanie predsedu ZV NR SR J. Figeľa, ktorá prichádza do úvahy po konštituovaní nového Madžlisu po parlamentných voľbách 20. februára 2004. Po návšteve predsedu ZV NR SR by sa mohla pripravovať oficiálna návšteva Iránu predsedom NR SR (recipročne návšteva predsedu Madžlisu v SR).

Teritórium **severnej Afriky** vykazuje niekoľko významných špecifik, ktoré sú určujúce pre stanovenie celoregionálneho i bilaterálneho prístupu SR v jej ZP na dané obdobie. Predovšetkým z pohľadu členstva SR v EÚ a NATO ide o skutočnosť bezprostrednej geostrategickej blízkosti krajín severnej Afriky s členskými krajinami EÚ a NATO. Obe, pre politiku Európy strategické a určujúce organizácie, už tradične vedú intenzívny politický a ekonomický dialóg s krajinami severnej Afriky, resp. Stredomoria. SR sa od počiatku aktívne hlási k iniciatívam

vyvíjaným hlavne v rámci EÚ - konkrétne: tzv. Barcelonský proces, "Wider Europe", Dialóg medzi kultúrami a civilizáciami. Nezanedbateľným je fakt, že väčšina z krajín Stredomoria má s EÚ k dnešnému dňu už podpísané Asociačné dohody. Ministerstvo zahraničných vecí bude preto pokračovať v reštrukturalizácii a budovaní svojej novej "európskej" zahraničnej politiky voči krajinám vymedzeného regiónu. V roku 2004 SR plne vstúpi do zahranično-politických i ekonomických a právnych záväzkov EÚ, ktorá je pre väčšinu krajín severnej Afriky najvýznamnejším zahranično-politickým partnerom. V tejto súvislosti bude nevyhnutné stanoviť si v regióne severnej Afriky jasné priority, a to ako z pohľadu čisto bilaterálneho, tak z pohľadu členskej krajiny EÚ. Bude nevyhnutné i v spolupráci s "Európskou sekciou" MZV SR vypracovať účinné postupy na efektívne prezentovanie a presadzovanie vlastných národných zahraničnopolitických záujmov SR i na zabezpečovanie podpory oprávnených a z pohľadu SR odôvodnených záujmov konkrétnych krajín regiónu v rámci štruktúr EÚ.

Ďalšou nemenej dôležitou súčasťou nášho prístupu ku krajinám regiónu severnej Afriky by zo strany SR (či už v spolupráci s medzinárodným spoločenstvom a partnermi, alebo individuálne) malo byť poskytovanie účinnej asistencie a rozvojovej pomoci zameranej hlavne na nasledovné oblasti: ekonomický rozvoj a regionálna spolupráca, podpora sociálno-ekonomických reforiem, zmierňovanie dopadov globalizácie a znižovanie miery chudoby, ochrana životného prostredia, posilňovanie politickej stability, demokratizácia a budovanie administratívnych štruktúr, boj proti terorizmu, dodržiavanie a rozvoj ľudských práv i princípov právneho štátu, boj proti AIDS. SR sa vo vymedzených oblastiach bude naďalej snažiť vystupovať aktívne a v zhode s rámcami stanovenými OSN, EÚ, OECD i ostatnými relevantnými organizáciami.

V načrtnutom rámci sa v roku 2004 SR v zahranično-politických bilaterálnych vzťahoch zameria hlavne na rozvoj vzťahov s ťažiskovými krajinami regiónu: **Egypt, Líbya, Maroko, Tunis**. Tieto krajiny predstavujú z hľadiska zahraničnopolitických záujmov SR dôležitú oblasť s významným ľudským i ekonomickým potenciálom, ktorej význam sa zvyšuje v dôsledku jej blízkosti k Európe. Vzhľadom na aktuálne zahraničnopolitické trendy a vnútorné potreby SR bude tam, kde k tomu existujú vhodné podmienky, dôraz kladený predovšetkým na ekonomickú dimenziu diplomacie s cieľom presadzovať priamu spoluprácu a kontakty medzi podnikateľskými subjektami i jednotlivými rezortmi. Toto však nebude možné uskutočniť bez viacnásobnej intenzifikácie vzťahov medzi MZV SR a MH SR, resp. bez jasného a plne efektívneho doriešenia zostávajúcich kompetenčných otázok. Stále dôležitejšou v danom duchu bude i spolupráca medzi MZV SR a SOPK. Prioritou a konečným cieľom všetkých snáh by sa na strategickej úrovni mala stať aktívna, efektívna a mnohostranne zameraná propagácia konkrétnych možností vzájomnej spolupráce koncentrovaná na možnosti obchodnej a investičnej spolupráce, turistiky, ale aj kultúrnej a školskej výmeny.

Vzťahy k zostávajúcim krajinám regiónu budú naďalej poznačené snahou o kontinuálne a aktuálne mapovanie vnútropolitického diania i domácich zahraničnopolitických aktivít, a to s dôrazom na vypracúvanie analýz zodpovedajúcich aktuálnym potrebám a národným záujmom SR. Dôležitou úlohou pre slovenskú diplomaciu stále zostáva dotvorenie právneho rámca podporujúceho rozvoj našich bilaterálnych vzťahov. V spolupráci s MH a MF SR sa zasadíme o postupné ukončenie revízií zmluvných základní a o zavŕšenie procesu uzatvorenia ťažiskových zmluvných dokumentov. Táto potreba sa javí byť stále akútnejšou i z pohľadu členstva SR v EÚ. Efektívnym prostriedkom slovenskej ZP k rozvíjaniu dobrých vzťahov a priateľskej spolupráce s krajinami regiónu i naďalej bude rozširovanie siete HK SR.

Osobitosťou v roku 2004 očakávaného vývoja bude nesporne na 30.11.2004 plánované uzatvorenie ZÚ SR so sídlom v Alžíri (viď. uznesenie vlády SR zo dňa 18.06.2003, č. 501.), v súvislosti s ktorým bude zo strategického hľadiska nevyhnutné efektívne vyriešiť hlavne neľahkú otázku zmeny priakreditácie. V záujme SR je snažiť sa v rokovaníach s alžírskou stranou čo možno najviac obmedziť negatívne vplyvy a dopady, ktoré by sa v dôsledku predmetného rozhodnutia mohli preniesť do vzájomných politických, či hospodárskych vzťahov.

Pokiaľ ide o konkrétne bilaterálne aktivity, je ich s krajinami oblasti severnej Afriky na rok 2004 naplánovaných viacero, na rôznych úrovniach: pracovná návšteva štátneho tajomníka MZV SR I. Korčoka v Tunisku a v Líbyi, návšteva ministra ZV SR v Tunisku a následná možnosť uskutočniť návštevu prezidenta Tuniska v SR, návšteva prezidenta SR v Egypte plánovaná na dni 19. - 21.01.2004, možnosť uskutočniť návštevu ministra ZV Egypta v SR, ako aj návštevu generálneho tajomníka Ligy arabských štátov v SR. Intenzívne sa pripravuje otvorenie úradu honorárneho konzula SR v Tunise a je definitívne pripravené otvorenie HK SR v Alexandrii.

V multilaterálnej oblasti sa na základe doteraz pozitívnych skúseností i v roku 2004 bude SR snažiť o aktívnu spoluprácu na pôde všetkých relevantných medzinárodných organizácií, a to predovšetkým v rámci OSN a jej pridružených organizácií (pozn.: Alžírsko bolo zvolené za nestáleho člena Bezpečnostnej rady OSN). Z pohľadu SR bude dôležitá ďalšia propagácia kandidatúry krajiny na post nestáleho člena BR OSN v rokoch 2006 - 2007. SR bude v rámci daných možností i v roku 2003 pokračovať v započatej podpore a intenzifikácii vzťahov v rámci AÚ, NEPAD, LAS či Zväzu arabského Maghrebu - ako účinných multilaterálnych nástrojov na rozvíjanie a formovanie zahraničnopolitických vzťahov s dotknutými krajinami i na ovplyvňovanie regionálneho a subregionálneho politicko-ekonomického vývoja.

4.5.3. VZŤAHY SO ŠTÁTMI SUBSAHARSKEJ AFRIKY

Kľúčovými krajinami pre ZP SR v regióne sú **Juhoafrická republika, Keňa a Nigéria**. V týchto krajinách po zatvorení ZÚ Harare k 30.6.2003 pôsobia aj ZÚ SR. Hneď za nimi z hľadiska nášho záujmu nasledujú **Angola** (ekonomická spolupráca) a **Etiópia** (ekonomická spolupráca a sídlo Africkej únie).

Jednou z prioritných aktivít je napomáhať rozvoju hospodárskych a obchodných vzťahov, ktoré budú ZÚ rozvíjať v zmysle zásad ekonomickej dimenzie slovenskej diplomacie.

Priebežne bude potrebné monitorovať a vyhodnocovať stanoviská SR ku konfliktným a krízovým situáciám v regióne (Veľké jazerá, Zimbabwe, Západná Afrika, Etiópia-Eritrea).

Sledovať postoje a aktivity v medzinárodných organizáciách, osobitne v orgánoch OSN v **Kení**, ako aj v regionálnych organizáciách, najmä ECOWAS a ECOMOG a Africkej únie a v programe NEPAD.

Rozširovať sieť honorárnych konzulátov SR v krajinách, kde finančné možnosti nedovoľujú otvoriť zastupiteľský úrad, efektívne využívať aktivity Honorárneho konzulátu SR v Togu, Senegale, Guinei, Seychelách, Mombase, zrealizovať zriadenie HK SR v Kamerune a začať s výberom honorárneho konzula v Nigérii, Ghane, Etiópii, Ugande.

V priebehu roku 2004 /27. apríla/ sa v **Juhoafrickej republike** uskutočnia oslavy 10. výročia budovania novej demokratickej JAR, kde sa predpokladá pozvanie hláv štátov a vlád zo zahraničia, keďže politické vedenie JAR mieni spojiť oslavy 10. výročia s ceremoniou inaugurácie novozvoleného prezidenta JAR.

V roku 2004 očakávame uskutočnenie bilaterálnych konzultácií ŠTAT MZV SR v JAR, Keni a Angole. Navrhuje sa realizovať aj pracovnú návštevu ministra hospodárstva SR v JAR v spojení s ďalšou krajinou priakreditácie v druhom polroku 2004. Úsilie bude vyvíjané aj v smere uskutočnenia medziparlamentnej výmeny po línii zahraničného výboru parlamentov SR a JAR.

Pokračovanie v presadzovaní konkrétnych ekonomických projektov, ktoré boli prerokované počas kenských a etiópskych podnikateľských misií v SR; prvej misie SOPK v teritóriu (Etiópia, Keňa), realizácia vývozu špeciálnej techniky SR na trhoch krajín východoafrického teritória (Etiópia, Keňa, Uganda, – kde boli v minulom období dosahované konkrétne výsledky),

Efektívne zapojenie SR do projektov rozvojovej pomoci v rámci ODA, koordinovaných v regióne zo ZÚ Nairobi a podporovanie humanitárnych aktivít slovenských mimovládnych organizácií (eRko a LF Trnavskej univerzity v Keni).

4.5.4. VZŤAHY SO ŠTÁTMI LATINSKEJ AMERIKY

Východiskom zamerania zahraničnej politiky SR voči krajinám **Latinskej Ameriky** je záujem Slovenska o vyváženosť v budovaní všestranných bilaterálnych vzťahov so zahraničím. Vzhľadom na to, že v regióne dochádza v krátkej dobe k uzatvoreniu ZÚ Lima a ZÚ Santiago východiská SR sa v regióne výrazne zhoršujú napr. aj oproti partnerom z V4, ktorí naopak otvárajú v regióne svoje ZÚ, prípadne zvyšujú systemizáciu.

Vstup SR do EÚ vytvára predpoklady pre novú dynamiku vzťahov s krajinami Latinskej Ameriky, ktoré budú ovplyvňované Dohodami EÚ o asociácii s Čile, Mexikom, Dohodou o politickom dialógu a kooperácii s Andským spoločenstvom, s regiónom Strednej Ameriky a dohodami s Mercosurom.

Vyvrcholením aktivít v roku 2004 k Latinskej Amerike bude III. summit EÚ - Latinská Amerika, ktorý sa bude konať 27.-29.5.2004 v Guadalajare, Mexiko, na úrovni prezidentov a predsedov vlád, ministrov zahraničných vecí. Nakoľko to bude niekoľko týždňov po vstupe SR, pôjde o prvú vrcholovú schôdzku EÚ pre SR ako ČK EÚ.

Dynamika rastu obchodnej bilancie SR s krajinami Latinskej Ameriky v roku 2003 spolu so stabilizáciou ekonomík v najväčších ekonomikách regiónu Argentína, Brazília, Mexiko, našim členstvom v EÚ vytvárajú predpoklady pre jej ďalší rast.

Podporujeme rozvoj kontaktov, uvítame najmä návštevy v SR. V tejto súvislosti bude potrebné obnoviť, resp. oživiť pozvania pre prezidentov a ministrov ZV najmä v prioritných krajinách ako je **Brazília, Mexiko, Argentína a Čile**. Je možné očakávať záujem o návštevu SR aj v ostatných krajinách regiónu v súvislosti so vstupom SR do EÚ. Zo SR to bude najmä účasť predsedu vlády a ministra ZV SR na III. sumite EÚ-LA v Mexiku. Predpokladá sa aj realizácia medziministerských konzultácií na úrovni štátneho tajomníka prípadne generálneho riaditeľa bilaterálnej sekcie MZV SR v niektorých krajinách regiónu.

Zriadenie honorárneho konzulátu SR so sídlom v Santiagu po uzavretí ZÚ Santiago.

Aj naďalej bude treba venovať pozornosť vzťahom medzi Latinskou Amerikou a USA, ktoré majú záujem vytvoriť do roku 2005 Oblasť voľného obchodu Amerík - ALCA a využívať primerane štatút pozorovateľa SR v OAŠ.

Vo vzťahu s **Kubou** bude hlavnou prioritou podpora realizácie finančne zabezpečených ekonomických projektov slovenských podnikov v krajine (čiastočná deblokácia dlhu), sledovanie vnútropolitického vývoja a postavenia disidentov, aj táto relácia je ovplyvnená vzťahom EÚ - Kuba, ktorý v súčasnosti sa nachádza v stave ochladenia.

Máme záujem na vybudovaní siete HK SR v oblasti **Karibiku**, v súčasnosti sú návrhy na zriadenie HK Jamajka, Dominikánska republika a Haiti.

4.6. Vzťahy v oblasti kultúry, školstva, vedy a zdravotníctva

V súvislosti s očakávaným posilnením medzinárodnej pozície SR je možné predpokladať aktivizáciu spolupráce v oblasti kultúry, školstva, vedy a zdravotníctva. Okrem pokračujúceho plnenia koordinačnej funkcie v rámci jednotlivých rezortov sa MZV SR zameria najmä na zintenzívnenie kontaktov využitelných na zlepšenie zahranično-politického postavenia SR.

Pokiaľ ide o zameranie rozvoja kultúrnych stykov na rok 2004, možno oprávnene predpokladať, že stúpajúci trend záujmu o prehĺbovanie poznania nových ČK EÚ bude v Európe nielen pokračovať, ale bude smerovaný do čoraz širšej škály oblastí života našich krajín. V tomto smere bude potrebné ešte väčšmi zmobilizovať všetky jestvujúce sily, ale aj prostriedky v záujme toho, aby sme boli schopní na požiadavky alebo na ponuky spoločných prezentácií vždy zareagovať pozitívne. Práve istá "mobilizácia" z predchádzajúceho obdobia by sa mala stať dostatočne dobrým východiskovým bodom pre to, aby sa v tejto oblasti aktivít MZV SR, v úzkom spojení s inými rezortmi, zodpovedne pokračovalo ďalej.

Na základe uznesenia vlády SR č. 1053 z 13. novembra 2003 bude MZV SR v roku 2004 zabezpečovať notifikáciu štipendií vlády SR na akademický rok 2004/2005 v rámci pomoci rozvojovým krajinám a zahraničným Slovákom. Vláda SR smeruje výzvu na predkladanie žiadostí o štipendium vlády SR v celkovom počte 68 (60 pre magisterské štúdium, 8 pre doktorandské štúdium) v roku 2004 do 50 krajín sveta. Každoročne je udelených 48 štipendií uchádzačom z týchto krajín.

V priebehu 1. kvartálu 2004 je naplánovaný podpis *Dohody medzi vládou SR a vládou Japonska o poskytnutí grantu japonskej vlády Pamiatkovému úradu SR formou výmeny osobných nót*. Dohoda schválila vláda SR dňa 21.1.2004.

V štádiu rozpracovanosti je:

- Program spolupráce medzi vládou SR a vládou Indickej republiky v oblasti kultúry a umenia na roky 2003 - 2006,
- Dohoda o kultúrnej spolupráci medzi SR a Kórejskou republikou,
- Dohoda medzi vládou SR a vládou Spojených arabských emirátov (SAE) o spolupráci v oblasti informácií, kultúry a vedy,
- Všeobecná dohoda medzi vládou SR a vládou Saudskoarabského kráľovstva o hospodárskej, investičnej, technickej, vzdelávacej a kultúrnej spolupráci,
- Program spolupráce medzi MŠ SR a MŠ a odbornej prípravy Vietnamskej socialistickej republiky na roky 2003 - 2005,
- Dohoda o spolupráci v oblasti kultúry a umenia medzi SR a Bosnou a Hercegovinou,
- Dohoda o mládežníckych výmenách medzi vládou SR a vládou Kanady.

Pre rok 2004 sa plánuje rozšírenie siete SI o Londýn a Brusel. V oblasti budovania kontaktov s krajskou diasporou sa pripravujú Dni zahraničných Slovákov v SR a Stála konferencia SR - Zahraniční Slováci.

5. ĎALŠIE OBLASTI MNOHOSTRANNEJ SPOLUPRÁCE

5.1. Pôsobenie SR v medzinárodných medzivládnych organizáciách

5.1.1. ORGANIZÁCIA SPOJENÝCH NÁRODOV

Prioritnými témami na rok 2004 ostávajú otázky medzinárodného mieru a bezpečnosti, vrátane otázky boja proti terorizmu. SR bude pokračovať v úsilí o získanie miesta nestáleho člena BR OSN na roky 2006-2007. Po obdržaní oficiálneho schválenia kandidatúry SR do BR OSN východoeurópskou regionálnou skupinou, o ktoré sa bude snažiť počas roka 2004, aktivitu zameria na prípravu na svoje členstvo v BR OSN v rokoch 2006-2007. Dôležitou úlohou v roku 2004 bude získanie členstva v Rade guvernérov MAAE. Kľúčovou bude koordinácia SR, vo väčšej časti roka 2004 už ako členská krajina EÚ, s partnermi v EÚ na pôde OSN a iných medzinárodných organizácií v záujme hľadania a presadzovania jednotného stanoviska v rámci spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky.

Kandidatúra na post nestáleho člena BR OSN na roky 2006-07

V roku 2004 sa SR ako jediný kandidát vo východoeurópskej regionálnej skupine na miesto nestáleho člena BR OSN na roky 2006-2007 bude snažiť o získanie oficiálneho schválenia svojej kandidatúry do BR OSN regionálnou skupinou tak, aby si zabezpečila, že VZ OSN SR do BR OSN na roky 2006-2007 vo voľbách v roku 2005 formálne zvolí. Ak SR vo voľbách v roku 2005 získa miesto nestáleho člena BR OSN na 2006-2007, bude tak prvou zo súčasných prístupujúcich krajín EÚ, ktorá bude vykonávať úradné povinnosti v BR OSN už ako riadny člen EÚ. Uvedené predstavuje skutočnosť, že SR sa okrem pokračujúceho úsilia o získanie podpory pre svoju kandidatúru do BR OSN, v roku 2004 zameria už aj na odbornú a technickú prípravu svojho pôsobenia na tomto žiadanom poste.

Účasť SR v mierových operáciách OSN

V priebehu roka 2004 by SR mala definitívne ukončiť svoje pôsobenie v misii UNMEE, čím SR zostane na africkom kontinente zastúpená len 2 vojenskými pozorovateľmi v rámci jedinej misie UNAMSIL v Sierra Leone.

Ďalšie pôsobenie SR v mierových operáciách OSN je však z pohľadu budúceho členstva SR v BR OSN dôležité a malo by popri účasti v operáciách NATO a EÚ byť jednou z politických priorit zahraničnej politiky SR. Ďalšie znížovanie účasti SR v mierových operáciách OSN je potrebné zvažovať z hľadiska budúceho členstva SR v BR OSN. SR ako budúci člen EÚ bude naďalej podporovať a rozvíjať spoluprácu EÚ s OSN v oblasti mierových operácií. V tejto otázke však bude musieť SR zaujať systémový prístup a stanoviť si priority v oblasti mierových operácií, ktoré budú koncepcne odrážať naše národné záujmy, záväzky a možnosti.

Terorizmus

Slovenská republika podala dňa 22. januára 2004 Výboru BR OSN proti terorizmu (CTC) kvalifikovanú odpoveď vo forme druhej doplňujúcej správy (celkovo tretia) o implementácii záväzkov vyplývajúcich z rezolúcie BR OSN 1373 (2001). Prvú správu Slovenská republika predložila CTC dňa 18. decembra 2001. Druhú správu (prvú doplňujúcu) predložila Slovenská republika CTC dňa 2. júla 2002.

Slovenská republika je zmluvnou stranou všetkých 12 univerzálnych protiteroristických nástrojov, na ktorých ratifikáciu vyzýva rezolúcia 1373. SR pravidelne informuje sankčný výbor BR OSN zriadený na základe rezolúcie BR OSN 1267 (1999) o opatreniach prijímaných v súlade s existujúcim sankčným režimom uvaleným BR OSN na osobu Usámu bin Ládina a členov organizácie al-Kaída a hnutia Taliban. Slovenská republika uplatňuje sankčné režimy BR OSN vo vnútroštátnom právnom poriadku na základe zákona NR SR č. 460/2002 príslušnými nariadeniami vlády.

Mierové využitie jadrovej energie

V kontexte budúceho členstva SR v Rade guvernérov MAAE, v spolupráci s ústredím a ÚJD SR by sa SR mala usilovať pripraviť pôdu na úspešne a produktívne členstvo v zmienenom riadiacom orgáne organizácie, sústrediť sa na intenzívne sledovanie vývoja v problémových otázkach globálneho charakteru (Irán, Severná Kórea).

Humanitárne organizácie

- V súlade s Národným programom humanitárnej pomoci sa naďalej zapájať do riešenia humanitárnych kríz a pokračovať v poskytovaní humanitárnej pomoci vybraným krajinám
- v kontexte budúceho členstva SR v EÚ v roku 2004 realizovať aktivity s cieľom získať členstvo vo Výkonnom výbore UNHCR
- realizovať platby pravidelného dobrovoľného príspevku do rozpočtu UNHCR v súlade s uznesením vlády SR č. 193/2003 prijatým k materiálu "Návrh na úhradu dobrovoľných príspevkov Slovenskej republiky pre UNHCR, UNICEF a UNFPA
- naďalej rozvíjať spoluprácu s IOM prostredníctvom schválených projektov
- zabezpečiť plnenie záväzkov prijatých na 28. Medzinárodnej konferencii ČK a ČP
- pokračovať v spolupráci s Odborom pre humanitárne záležitosti OSN v Ženeve (OCHA/OSN) pri realizácii projektu o využití vojenských prostriedkov a prostriedkov civilnej ochrany pri záchranných akciách (DPR 213/3 MCDA).

Prevenia kriminality, drog, organizovaného zločinu a terorizmu

Ešte koncom roku 2003 SR ratifikovala Dohovor OSN proti nadnárodnému organizovanému zločinu, ktorý nadobudol platnosť 2.1.2004. V priebehu roku 2004 sa očakáva ratifikácia jeho troch dodatkových protokolov.

Úrad OSN pre drogy a kriminalitu

- V roku 2004 je naplánovaná návšteva generálneho riaditeľa Úradovne OSN vo Viedni a súčasne výkonného riaditeľa Úradu OSN pre drogy a kriminalitu (UNODC) A. M. Costu v Slovenskej republike.
- Predpokladá sa zapojenie SR, najmä na úrovni národného koordinátora SR pre problematiku drog, do nového konzultačného mechanizmu (*stála konzultačná skupina a špecializované okrúhle stoly*) vytvoreného UNODC na základe výsledkov medzinárodnej konferencie na ministerskej úrovni uskutočnenej 21.-22.5.2003 v Paríži, zameranej na problematiku drogových ciest zo strednej Ázie do Európy (Parížsky pakt).
- Po podpise Dohovoru OSN proti korupcii podpredsedom vlády SR a ministrom spravodlivosti D. Lipšicom počas podpisovej konferencie na vysokej úrovni v decembri 2003 v Mexiku, realizovať v SR ratifikačný proces.
- Delegácia SR sa bude zúčastňovať na práci Ad-hoc výboru pre prípravu Dohovoru proti nadnárodnému organizovanému zločinu (vstúpil do platnosti), ktorá by mala v prvých mesiacoch 2004 pripraviť text rokovacieho poriadku pre Konferenciu zúčastnených strán dohovoru, ako orgánu ustanoveného dohovorom za účelom monitoringu a vyhotovenia plnenia dohovoru účastníkymi štátmi.
- Zvážiť možnosť predloženia kandidatúry SR do Komisie OSN pre prevenciu kriminality a trestnú justíciu v súlade s koncepciou predkladania kandidatúr do OSN a MO.

Európska hospodárska komisia (EHK)

Pri príprave účasti na podujatiach venovaných trvalo udržateľnému rozvoju bude potrebná spolupráca vecne príslušných rezortov problematike trvalo udržateľného rozvoja. SR sa bude angažovať v rámci procesu reformy organizácie pri definovaní priorit vzhľadom na meniaci sa charakter regiónu a požiadavky čl. krajín a apelovať na potrebu zlepšovať spoluprácu jednotlivých subsidiárnych orgánov ako i divízií v rámci EHK.

SR bude pokračovať v práci na získaných postoch v rámci FAO - európskeho koordinátora v Codex Alimentarius, predsedu spoločnej pracovnej skupiny FAO/ECE/ILO, podpredsedu vo Výbore pre lesníctvo pri Rade FAO a podpredsedu Drevárskeho výboru pri EHK/OSN.

Organizácia Spojených národov pre výživu a poľnohospodárstvo (FAO)

- Venovať pozornosť príprave Rámcového programu spolupráce SR s FAO na rok 2004 so zabudovaním prvku postupného prechodu SR ako členskej krajiny EÚ z prijímajúcej krajiny na čiastočne prispievateľskú.
- V súvislosti s potvrdením voľby na 32. Konferenciu FAO pokračovať v aktívnom zabezpečovaní úloh vyplývajúcich pre SR z postu členov Rady Spoločného programu OSN/FAO - Svetový potravinový program a Dôchodkového výboru.

- Pokračovať v aktivitách a v plnení záväzkov, ktoré vyplývajú pre SR z pozície regionálneho koordinátora pre Európu v Spoločnom programe FAO/WHO Codex Alimentarius.
- Z hlavných vládnych podujatí treba venovať pozornosť príprave a zabezpečeniu účasti na ministerskej a expertnej úrovni na 24. Regionálnej konferencii FAO (Montpelier, máj 2004), činnosti Rady FAO a hlavných technických výborov FAO (SR je členom).
- Zabezpečovať úlohy z predsedníctva Európskej komisie FAO pre poľnohospodárstvo.

Medzinárodná telekomunikačná únia (ITU)

Predpokladá sa aktívna účasť SR na príprave a koordinácii druhej fázy Svetového summitu o informačnej spoločnosti, ktorý sa uskutoční 16. - 18. decembra 2005 v Tunise.

Organizácia OSN pre priemyselný rozvoj UNIDO

- Zvážiť aktualizáciu koncepcie spolupráce SR-UNIDO a jej zameranie na ďalšie obdobie najmä s prihliadnutím na očakávaný vstup SR do EÚ a postupnej zmeny postavenia SR z prijímajúcej krajiny na prispievateľskú.
- V súvislosti so zvolením SR do Rady pre priemyselný rozvoj (IDB) zabezpečiť aktívnu účasť delegácie SR v jej práci, najmä aktívnu účasť odborného gestora (MH SR).

Svetová organizácia duševného vlastníctva (WIPO)

- Na národnej úrovni naďalej venovať pozornosť problematike práv výkonných umelcov a interpretov a vývoju v otázke prípravy diplomatickej konferencie, o termíne ktorej by sa malo rozhodnúť v r. 2004.
- V súvislosti so zmenou postavenia SR v rámci EÚ, t. j. zmene štatútu pozorovateľa na riadneho člena EÚ sa od zástupcov SR (expertov z ústredia i diplomatov zastupiteľských úradov v zahraničí) očakáva aktívna účasť na koordinačných zasadaniach, spoluúčasť na formulovaní vystúpení EÚ, z čoho vyplýva do budúcnosti potreba zvýšenia operatívnej a efektívnej komunikácii medzi SM a ústredím a venovanie pozornosti otázke kvalifikovanosti a pripravenosti krátkodobo i dlhodobo vysielaných expertov a zástupcov SR na príslušných zasadaniach.

Dunajská komisia

V r. 2004 by SR mala legislatívne prijať a ratifikovať závery z dvoch PS pre právne a inštitucionálne záležitosti a navigáciu, následne po ich schválení na Diplomatickej konferencii k Revízii Belehradského dohovoru z r. 1948, ktorí sa uskutoční v roku 2004.

Sociálna oblasť

Svetová zdravotnícka organizácia (WHO)

- Zabezpečiť, aby SR podpísala a následne ratifikovala Rámcový dohovor na kontrolu tabaku (dohovor už podpísalo 73 krajín, z toho 13 krajín EÚ a 5 prístupujúcich krajín).
- Zabezpečiť účasť ministra zdravotníctva na 58. Svetovom zdravotníckom zhromaždení v máji 2004 a zabezpečiť vystúpenia a prezentáciu pozícií SR k jednotlivým vybraným témam agendy SZZ.
- Naďalej rozvíjať kontakty a spoluprácu s UNAIDS (Spoločný program OSN pre boj proti AIDS).
- Zvážiť možnosť predloženia kandidatúry do Programovej a koordinačnej rady UNAIDS.
- Vo vzťahu ku Globálnemu fondu po vstupe do EÚ rezignovať na členstvo v európskej recipientskej skupine.

Medzinárodná organizácia práce (ILO)

Prioritou v danej oblasti je pokračovanie v spolupráci s ILO na základe Dohody o spolupráci z roku 2000, ktorá má dlhodobý charakter, v súlade so zámermi MPSVR SR v oblasti pracovnej a sociálnej legislatívy a dôchodkovej reformy.

Z hľadiska hlavných podujatí pozornosť treba venovať príprave a zabezpečeniu účasti na ministerskej a expertnej úrovni na Medzinárodnú konferenciu práce (jún 2004) a príprave Medzinárodnej európskej konferencie (Budapešť, február 2005). Napriek tomu, že SR nie je členom Správnej rady ILO, z hľadiska zachovania prístupu k dôležitým informáciám je potrebné zabezpečiť účasť na zasadaniach v pozícii pozorovateľa. Aj vzhľadom na avizované zrušenie postu národného korešpondenta zo strany ILO, treba pokračovať v spolupráci pri maximálnom využívaní ponúkanej pomoci subregionálneho úradu v Budapešti.

V nadchádzajúcom období sa predpokladá diskusia o niektorých témach politického charakteru nastolených v roku 2003. Ide o otázku regionálnych skupín vzhľadom na rozšírenie EÚ, ako aj otázku obmedzenia mandátu GR ILO.

Organizácia OSN pre vzdelávanie, vedu a kultúru (UNESCO)

SR sa sústreďí na maximálne využitie členstva vo Výkonnej rade UNESCO. V spolupráci s novozvolenými členmi VR regiónu SVE bude potrebné koordinovať pozície, definovať spoločné záujmy a pokračovať v ich presadzovaní. Je nevyhnutné do tejto činnosti zapojiť vecne príslušné rezorty, najmä MK SR, MŠ SR a MŽP.

Iné:

Medzinárodná organizácia Frankofónie

SR bude aj v roku 2004 usilovať o aktívne využívanie pozorovateľského štatútu v Medzinárodnej organizácii Frankofónie, vrátane účasti na najvýznamnejších zasadnutiach tejto organizácie. Vrcholnými zasadnutiami bude 10. summit Medzinárodnej organizácie Frankofónie, ktorý sa bude konať na jeseň v hlavnom meste Burkina Faso Ouagadougou a každoročná konferencia ministrov zahraničných vecí (záver roka, miesto ani presný dátum zatiaľ neurčené).

Medzinárodná organizácia pre migráciu (IOM)

V konečnom štádiu rokovaní je pripravovaná Dohoda medzi MV SR a IOM o pomoci pri dobrovoľnom návrate neúspešných žiadateľov o udelenie azylu a nelegálnych migrantov do krajiny pôvodu. Uzavretie dohody sa predpokladá v priebehu roku 2004.

5.1.2. RADA EURÓPY

V rámci aktivít v Rade Európy budeme pokračovať v podpore jej činnosti ako regionálnej organizácie, ktorá predstavuje celoeurópske fórum na riešenie politických otázok, ochrany ľudských práv, práv národnostných menšín a kultúrnej spolupráce.

V rámci implementácie významných dokumentov na ochranu ľudských práv v systéme RE začne SR ratifikačný proces Protokolu č. 13 k Európskemu dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorý stanovuje absolútny zákaz trestu smrti. V prvom štvrtroku 2004 predloží SR GT RE druhú správu o implementácii Rámcového dohovoru na ochranu národnostných menšín v SR.

5.1.3. ORGANIZÁCIA PRE BEZPEČNOSŤ A SPOLUPRÁCU V EURÓPE (OBSE)

Slovenská republika bude naďalej podporovať a presadzovať priamu účasť slovenských občanov, ktorí o to majú záujem, na aktivitách OBSE v dlhodobých i volebných pozorovacích misiách a podporovať aplikáciu ďalších mechanizmov OBSE pri prevencii konfliktov, krízovom manažmente a postkonfliktnej rehabilitácii. Za týmto účelom bude rozširovať národnú databázu expertov (REACT), ktorí budú schopní rýchleho nasadenia do krízových oblastí na požiadanie OBSE.

SR bude i naďalej dbať na dôslednú realizáciu svojich politických záväzkov prijatých v rokovacom procese o adaptovanej Zmluve o KOS a zároveň pozorne sledovať vývoj v tejto oblasti. V prípade splnenia politických záväzkov všetkými zmluvnými stranami ZKOS, bude SR iniciovať ratifikačný proces adaptovanej Zmluvy v Národnej rade SR.

SR bude dôsledne plniť svoje záväzky vyplývajúce zo Zmluvy o otvorenom nebi, ako aj z Viedenského dokumentu OBSE.

Počas bulharského predsedníctva OBSE v r. 2004 sa SR v spolupráci s ostatnými účastníckymi štátmi sústreďujú na realizáciu záverov 11. zasadnutia Ministerskej rady OBSE v Maastrichte. Osobitne na plnenie cieľov stratégie OBSE proti hrozbám pre bezpečnosť a stabilitu v 21. storočí, stratégiu OBSE v ekonomicko-environmentálnej oblasti, ako aj na realizáciu úloh oboch akčných plánov prijatých na zasadnutí MR OBSE v Maastrichte: Akčný plán boja proti obchodovaniu s ľuďmi a Akčný plán na zlepšenie situácie Rómov a Sintiov v regióne OBSE.

SR bude pokračovať v aktívnom obsadzovaní miest v misiách OBSE v rôznych regiónoch Európy, ako aj sa bude zúčastňovať na pozorovateľských misiách OBSE monitorujúcich priebeh a výsledky volebných procesov v účastníckych štátoch OBSE.

5.1.4. ZÁPADOEURÓPSKA ÚNIA

Po získaní členstva SR v NATO aj EÚ vznikne SR nárok na plné členstvo v ZEÚ. V roku 2003 však Parlamentné zhromaždenie ZEÚ vyzvalo Radu ZEÚ, aby oslovila štáty, ktoré sa v roku 2004 stanú členmi NATO aj EÚ, či majú záujem pristúpiť k Modifikovanej Bruselskej zmluve (mBZ). Rada – hlavný rozhodovací orgán ZEÚ – túto výzvu zatiaľ nerešpektovala. Vzhľadom na to, že schopnosť ZEÚ reálne vykonávať svoje reziduálne funkcie je značne limitovaná a jej príspevok do riešenia aktuálnych bezpečnostných otázok je obmedzený na minimum, bude mať odpoveď SR na prípadnú výzvu Rady ZEÚ charakter politickej deklarácie o dostatočných zárukách kolektívnej obrany v rámci NATO.

V roku 2004 je možné očakávať, že v nadväznosti na dosiahnutie dohody o konečnej podobe Zmluvy o EÚ by mohla začať aj explicitnejšia diskusia o možnosti ukončenia platnosti mBZ a tým aj o zrušení ZEÚ. Väčšinu pôvodných funkcií ZEÚ už prebrala alebo ešte preberie EÚ.

5.1.5. ORGANIZÁCIA PRE HOSPODÁRSKU SPOLUPRÁCU A ROZVOJ (OECD)

Na rok 2004 sa pripravuje najmä:

- medzinárodná konferencia za účelom pokračovania diskusie o záveroch a odporúčaní Metropolitnej štúdie OECD o cezhraničnom regióne Viedeň-Bratislava
- ministerská schôdzka Výboru pre vedecko-technickú politiku (CSTP)
- návšteva zástupcu výkonného riaditeľa Medzinárodnej energetickej agentúry (IEA), W. Ramsaya na Slovensku
- stretnutie ministrov krajín OECD zodpovedných za vzdelávanie
- stretnutie ministrov krajín OECD zodpovedných za environmentálnu politiku
- stretnutie ministrov krajín OECD zodpovedných za zdravotníctvo
- špeciálne zasadnutie Výkonného výboru OECD
- zasadnutie výboru DAC na vysokej úrovni (DAC High Level Meeting)
- ministerská schôdzka Rady OECD
- druhá konferencia OECD ministrov zodpovedných za SMEs (Istanbul)
- hodnotenie Portugalska vo Výbore pre ekonomické prehľady (SR bude hodnotiaca krajina)
- finalizácia procesu prístupu SR do Medzinárodnej energetickej agentúry (IEA).

Slovenská republika sa bude aj v roku 2004 aktívne zapájať do procesu prebiehajúcej reformy OECD iniciovaného jej generálnym tajomníkom D. Johnstonom. SR vníma OECD ako užitočné fórum pre tvorbu sektorálnych politík a diskusiu o širokom spektre problémov majúcich ekonomický dopad. Pre OECD vzniká potreba nájsť adekvátny spôsob reakcie na narastajúcu vzájomnú prepojenosť vyspelých krajín, ktorá je v protiklade s výrazným procesom marginalizácie rozvojových ekonomík. Potrebný kompromis bude nevyhnutné nájsť aj v otázkach zoštíhľovania pracovných orgánov OECD, spôsobu prijímania rozhodnutí a ich záväznosti, ako aj v citlivej otázke budúceho rozširovania OECD s ohľadom na zachovanie jej funkčnosti a relevantnosti pre súčasné členské krajiny.

Aktívne členstvo SR v OECD so sebou prináša aj potrebu zvýšenej angažovanosti SR na programoch OECD, s čím súvisí aj potreba prehodnotenia výšky príspevku SR do Organizácie.

5.1.6. SVETOVÁ OBCHODNÁ ORGANIZÁCIA (WTO)

V roku 2004 sa MZV SR bude aktívne zúčastňovať na rokovaní orgánov WTO s cieľom prispieť k úspešnému ukončeniu rokovaní otvorených na 4. Ministerskej konferencii

WTO v Dohy pod názvom Rozvojová agenda z Dohy, ku ktorej sa prihlásili ministri aj vo svojom vyhlásení na 5. Ministerskej konferencii WTO v Cancúne v Mexiku.

MZV SR bude taktiež pripravovať v spolupráci s MH SR účasť na Ministerskej konferencii OSN o obchode a rozvoji UNCTAD XI.”

5.2. Odzbrojenie a kontrola zbrojenia

V roku 2004 bude rezort MZV SR ďalej venovať pozornosť otázkam odzbrojenia a kontroly zbrojenia, ako aj ďalšiemu zabezpečovaniu účasti SR v multilaterálnych kontrolných režimoch exportu, v ktorých je SR členským štátom - Wassenaarske usporiadanie (WA), Skupina jadrových dodávateľov (NSG), Austrálska skupina (AG), Zanggerov výbor (ZC) a tvorbe politiky ich činnosti. Vyplyva to okrem iného z pozornosti, ktorú EÚ venuje boju proti šíreniu ZHN Oblasť kontroly zbrojenia, odzbrojenia a nešírenia je zaradená do oblasti výrazného záujmu, na ktorú sa chce SR zamerať ako členský štát EÚ.

V rámci rokovaní Konferencie o odzbrojení v Ženeve, bude SR naďalej presadzovať bezodkladné začatie rokovaní o Zmluve zakazujúcej výrobu štiepných materiálov pre zbrane a iné jadrové výbušné zariadenia (FMCT).

V rámci práce 1. výboru OSN, ako aj Komisie OSN pre odzbrojenie, bude SR pokračovať v uskutočňovaní svojej konzistentnej politiky v súlade s vnímaním otázok bezpečnosti v rámci európskych a transatlantických štruktúr.

V nasledujúcom období bude pre SR vhodné sústrediť sa na ďalšie aktivity súvisiace s vývojom a budovaním kontrolného mechanizmu v rámci Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok (CTBT), s dôrazom na oblasti "On Site Inspections" a "Hodnotenia" so zabezpečením kvality verifikačného režimu. Na pôde PrepCom CTBTO (Prípravná komisia Organizácie Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok) v roku 2003 SR ponúkla usporiadanie Workshopu správcov staníc medzinárodného monitorovacieho systému CTBTO, ktorý by sa mal uskutočniť v Bratislave v novembri 2004. Je tiež možné predpokladať záujem Prípravného technického sekretariátu CTBTO o uskutočnenie niekoľkodňového cvičenia zameraného na testovanie citlivosti monitorovacích staníc na území SR. Do budúcnosti vyplývajú možnosti spolupráce z výhodnej polohy SR a súvisiacich dobrých možností na usporiadanie niektorých aktivít sekretariátu na území SR.

SR bude ďalej rozvíjať spoluprácu s Organizáciou pre zákaz chemických zbraní (OPCW) formou dôslednej implementácie Dohovoru o zákaze chemických zbraní (CWC) a aktívnym predkladaním a participáciou na projektoch OPCW. Výraznú pozornosť bude SR venovať aj aktivitám súvisiacim s členstvom vo Výkonnej rade OPCW.

V rámci procesu implementácie a posilňovania Dohovoru o zákaze biologických zbraní (BWC) sa bude v ďalšom období koncentrovať na vnútroštátne prijatie zodpovedajúcich krokov a legislatívnych opatrení. Cieľom je dosiahnutie štandardov EÚ najneskôr do 6. hodnotiacej konferencie BWC v r. 2006 a aj týmto spôsobom prispieť k riešeniu aktuálnych otázok spojených s rizikami šírenia ZHN, vrátane celosvetového boja proti terorizmu.

SR bude pri kontrole exportu vojenského materiálu a citlivých tovarov a technológií dvojakého použitia, vychádzajúc z platnej legislatívy, naďalej striktnie dodržiavať svoje medzinárodné záväzky (sankcie BR OSN, rozhodnutia EÚ, Kódex správania sa krajín EÚ pri vývoze zbraní, ako aj opatrenia spoločne dohodnuté v rámci kontrolných režimov exportu - WA, NSG, AG, Kontrolný režim raketových technológií (MTCR)) s cieľom prispieť k medzinárodnému mieru, bezpečnosti a stabilite.

SR bude v nasledujúcom roku venovať pozornosť vývoju v oblasti problematiky ručných a ľahkých zbraní (RELZ) na všetkých príslušných fórach (OSN, EÚ, NATO-EAPC, WA, OBSE, mimovládne organizácie) s cieľom jej aktívnej účasti pri presadzovaní opatrení posilňujúcich kontrolu pri obchodovaní s RELZ.

SR sa bude aktívne zapájať do procesov v rámci dvoch dôležitých inštrumentov medzinárodného práva humanitárneho; Dohovoru o určitých druhoch konvenčných zbraní (CCW) a Ottawského dohovoru (OD). V rámci CCW bude prioritou ratifikácia nového protokolu o výbušných pozostatkoch vojny a pokračovanie diskusie o posilnení opatrení v oblasti mín iných ako protipechotných. V rámci OD sa bude zameriavať na realizáciu presne vymedzených dobrovoľných opatrení, ktoré je možné vykonať v podmienkach SR v procese ďalšej implementácie OD.

V nadväzujúcom období bude pri zabezpečovaní účasti SR v Zanggerovom výbore a v rámci NSG aj naďalej potrebná aktívna spolupráca s ÚJD SR, ktorý disponuje odbornými kapacitami súvisiacimi s činnosťou ZC a NSG.

Aj v roku 2004 sa bude SR usilovať o aktívne pôsobenie vo Wassenaarskom usporiadaní, s cieľom prispieť v rámci svojich možností ku kvalitatívnemu posunu pri riešení dôležitých otázok, akými sú rozširovanie

transparentnosti kontroly exportu konvenčných zbraní, tovarov dvojakého použitia, nehmotných transferov, problematika ručných a ľahkých zbraní a sprostredkovateľskej činnosti pri obchode so zbraňami.

Vo vzťahu k dlhodobému úsiliu SR o získanie členstva v MTCR bude naďalej venovaná pozornosť rokovaniam na bilaterálnej a multilaterálnej úrovni (EÚ podporuje členstvo SR v MTCR).

Bude sa naďalej aktívne podieľať na implementácii Haagskeho kódexu správania sa proti šíreniu balistických rakiet (HCOC).

SR sa aj v priebehu nasledujúceho roka bude aktívne zúčastňovať na zasadnutiach pracovných skupín - pre globálne odzbrojenie (CODUN), pre OBSE (COBSE), pre nešírenie zbraní hromadného ničenia (CONOP), pre konvenčné zbrane (COARM) a ďalších. Prioritným záujmom bude čo najdôslednejšie implementovať Stratégiu EÚ v boji proti šíreniu zbraní hromadného ničenia. SR spolu s ostatnými budúcimi členmi EÚ predloží svoju výročnú správu o exporte konvenčných zbraní za rok 2003.

V dňoch 12.-13.1.2004 sa v Bratislave pre vybrané krajiny (VB, Holandsko, Nemecko, Rakúsko, ČR, Maďarsko, Poľsko, Slovinsko a SR) uskutoční jeden a pol dňový seminár zameraný na výmenu skúseností členských krajín EÚ, ako aj prístupujúcich krajín s aplikáciou Kódexu EÚ pri vývozech zbraní pri realizácii politiky kontroly exportu. Organizátorom predmetného seminára bude MZV SR.

5.3. Zahraničná spolupráca a rozvojová pomoc

5.3.1. OFICIÁLNA ROZVOJOVÁ POMOC (ODA)

V roku 2004 sa začne s implementáciou projektov v prioritných krajinách, čo bude výrazne formovať vzťahy s týmito krajinami (najmä SČH, krajiny Západného Balkánu a Strednej Ázie). Vstupom do EÚ sa SR aktívne zapojí do rozvojovej politiky EK, ktorá je dôležitým pilierom vonkajších vzťahov EÚ. ODA sa stane súčasťou našich vzťahov s vyspelými donormi. Očakáva sa spustenie trilaterálnych projektov s Kanadou, UNDP a členskými krajinami EÚ.

5.3.2. HUMANITÁRNA POMOC

Vzhľadom na pripravované členstvo v EÚ vzniká potreba skvalitnenia spolupráce taktiež v humanitárnej oblasti, ktorou sa Slovenská republika zaradi do systému humanitárnej pomoci Únie. Definitívne dokončenie reformy systému poskytovania humanitárnej pomoci SR rieši *Koncepcia poskytovania humanitárnej pomoci SR do zahraničia* pripravovaná Ministerstvom vnútra v spolupráci s odborom OMES MZV SR. Uvedená koncepcia má za cieľ reflektovať nové skutočnosti vyplývajúce z členstva v EÚ a prispieť k zefektívneniu humanitárnej pomoci SR.

Humanitárna pomoc je poskytovaná najmä pri mimoriadnych udalostiach (živelné pohromy a katastrofy, vojnové konflikty, epidémie, hladomor), ktoré väčšinou nie je možné predvídať. Pozornosť sa však bude venovať tomu, aby SR pripravovala podmienky pre postupné zapojenie sa do priebežných aktivít prostredníctvom EÚ a medzinárodných organizácií (napr. v boji s hladom a podvýživou, epidémie a pod.).

5.4. Aktivity v regionálnych zoskupeniach

5.4.1. STREDOEURÓPSKA INICIATÍVA (SEI)

V roku 2004 preberie na základe rotačného postupu predsedníctvo SEI Slovinsko. Vzhľadom na to, že SR bude predsedat' SEI v roku 2005, bude od roku 2004 členom Trojky. V rámci novovytvorenej Pracovnej skupiny SEI pre vzdelávanie sa SR zapojí do projektu Univerzita SEI (CEI University).

5.4.2. ČIERNOMORSKÁ HOSPODÁRSKA SPOLUPRÁCA (BSEC)

Vzhľadom na záujem o prehĺbenie spolupráce SR s BSEC sa v roku 2004 pripravuje návšteva generálneho tajomníka BSEC na Slovensko.

6. MEDZINÁRODNOPRÁVNA A KONZULÁRNA OBLASŤ

6.1. Medzinárodnoprávna oblasť

V roku 2004 bude naďalej potrebné vytvárať zmluvné predpoklady na realizáciu zahraničnej politiky Slovenskej republiky a zabezpečovať účasť SR na normotvorných aktivitách OSN, odborných organizácií systému OSN. Pôjde najmä o právne akty v oblasti boja proti terorizmu a organizovanému zločinu, ale pozornosť bude venovaná aj iným otázkam medzinárodného práva verejného (napr. jurisdikčná imunita štátov a ich majetku).

V oblasti boja proti terorizmu budeme spolupracovať na činnosti Ad hoc výboru pre otázky medzinárodného terorizmu s cieľom pokračovať na príprave všeobecného dohovoru o medzinárodnom terorizme, ako i vyriešiť zostávajúce otázky týkajúce sa návrhu medzinárodného dohovoru o potláčaní činov jadrového terorizmu.

V oblasti prípravy SR na členstvo v EÚ bude MZV SR v roku 2004 pokračovať v koordinácii zosúladovania medzinárodných zmlúv s právom ES/EÚ. Prioritne bude potrebné pokračovať v rozbehnutých procesoch zmien, resp. ukončovania platnosti medzinárodných zmlúv obchodného a hospodárskeho charakteru, ktoré by mohli po vstupe SR do EÚ nepriaznivo ovplyvniť fungovanie vnútorného trhu EÚ. Rovnakú pozornosť bude potrebné venovať aj prístupu SR k zmlúvam, ktoré sú uvedené v indikatívnych zoznamoch Európskej komisie a ktorých zmluvnou stranou je potrebné sa stať na základe záväzkov zo Zmluvy o pristúpení do 1.5.2004. MZV SR bude v tejto oblasti usmerňovať gestorov zmlúv.

Dôležitou úlohou v súvislosti so vstupom SR do EÚ je potreba inštitucionálne zabezpečiť zastupovanie práv a záujmov SR pred Súdny dvorom Európskych spoločenstiev.

V tejto veci prebieha diskusia, či túto úlohu bude zabezpečovať MZV SR alebo MS SR.

MZV SR bude v roku 2004 presadzovať, aby SR prijala vyhlásenie o uznaní obligatórnej jurisdikcie Medzinárodného súdneho dvora pre riešenie sporov v oblasti medzinárodného práva.

SR ako jeden zo zakladajúcich štátov Medzinárodného trestného súdu a člen neformálnej skupiny "Priatelia MTS" by sa mala v roku 2004 aktívne zapájať do aktivít podporujúcich efektívne fungovanie MTS. Zabezpečenie jeho nezávislosti od akýchkoľvek politických vplyvov považujeme za kľúčové. V tejto súvislosti budeme v roku 2004 postupovať v spolupráci s členskými štátmi EÚ v zmysle Spoločnej pozície EÚ k MTS z 16.6.2003 (2003/444/CFSP). Konkrétnym prejavom by mala byť najmä ratifikácia Dohody o výsadách a imunitách Medzinárodného trestného súdu (New York, 9. 9. 2002, SR dohodu podpísala v decembri 2003), ktorej cieľom je zabezpečiť pre súd, jeho funkcionárov a personál a tiež pre ďalšie osoby zúčastňujúce sa konania pred súdom potrebné výsady a imunity na výkon jeho poslania. Vo vzťahu k návrhom USA (ako odporcom MTS) na uzavretie dvojstrannej dohody o neodovzdávaní osôb MTS bude žiadúce postupovať zdržanlivo v súlade so Závermi Rady EÚ týkajúcimi sa tejto veci z 30.9.2002.

V roku 2004 bude naďalej pokračovať dlhodobý proces revízie zmluvnej základne s cieľom potvrdiť stav zmluvnej základne s jednotlivými štátmi po sukcesii Slovenskej republiky do zmlúv bývalej ČSFR, a to podľa aktuálnych priorit zahraničnej politiky, bude sa však pritom navyše zohľadňovať potreba zosúladenia medzinárodných zmlúv s právom ES/EÚ.

V rámci implementácie rozsudku Medzinárodného súdneho dvora týkajúceho sa Sústavy vodných diel Gabčíkovo-Nagymaros bude SR usilovať v roku 2004 o pozitívny posun v pokračovaní negociačného procesu s maďarskou stranou na úrovni vládnych delegácií SR a MR, Právnej pracovnej skupiny a Pracovnej skupiny pre vodohospodárske, ekologické, plavebné a energetické otázky.

Cieľom rokovaní s maďarskou stranou v r. 2004 bude dosiahnutie dohody, ktorá bude v súlade s rozsudkom MSD a bude naplnením cieľov Zmluvy o výstavbe a prevádzke SVD Gabčíkovo/Nagymaros z roku 1977. Dohoda podľa názoru slovenskej strany má byť "smernicou" pre vypracovanie budúcej medzištátnej zmluvy, ktorá bude podliehať súhlasu parlamentov SR a MR a následnej ratifikácii prezidentmi.

6.2. Konzulárna oblasť

V konzulárnej oblasti bude v roku 2004 dôležité ukončiť negociácie týkajúce sa rozpracovaných bezvízových dohôd. V roku 2004 sa očakáva uzatvorenie bezvízových dohôd s Kostarickou republikou, Paraguajskou republikou, Spojenými štátmi mexickými, Uruguajskou východnou republikou a Venezuelskou bolívarovskou republikou. Krajínám, s ktorými boli vypovedané bezvízové dohody s poukazom na harmonizáciu vízovej politiky SR s vízovou politikou EÚ, bol predložený návrh na uzavretie bezvízových dohôd pre držiteľov diplomatických a služobných pasov (Kuba, JAR a Seychelly).

Taktiež sa bude pokračovať v príprave nových readmisných dohôd so Slovinskom, Chorvátskom, Rumunskom, Bulharskom a Kanadou.

Stredisko pre štatút zahraničného Slováka bude zabezpečovať proces priznávania kontinuálne aj v r. 2004. Ďalšia perspektíva výkonu agendy na MZV v r. 2004 je však závislá od výsledku procesu prijatia novej redakcie zákona č. 70/1997 Z. z. o zahraničných Slovákoch, prípadne úplne nového zákona o štátnej politike SR vo vzťahu k Slovákom v zahraničí, ktorej súčasťou status zahraničného Slováka bude. Zavŕšenie tohto procesu sa predpokladá k 1. 5. 2004.

Bude nutné doriešiť a prijať opatrenia v súvislosti s liberalizáciou existujúcich vízových režimov s Ukrajinou a Srbskom a Čiernou Horou, ako i pokračovať v skvalitňovaní a rozširovaní kariérnej konzulárnej siete. V roku 2004 sa predpokladá otvorenie GK Los Angeles a Šanghaj a veľvyslanectiev v Kuvajte, Sarajeve a Astane. S plánovaným ukončením činnosti veľvyslanectiev Abú Dhabí, Alžír, Santiago a Hanoj budú vyplývať úlohy pre konzulárnu službu súvisiace s presunom konzulárnej agendy a jej operatívnym zabezpečením pri zmenách konzulárnych obvodov.

Ďalej sa bude pokračovať v budovaní a skvalitňovaní siete konzulárnych úradov SR vedených honorárnymi konzulárnymi úradníkmi v zmysle schválenej koncepcie budovania úradov tohto druhu; pozornosť orientovať predovšetkým na štáty, v ktorých SR nemá efektívne diplomatické misie. V budúcom roku sa plánuje otvorenie HK SR v La Paz (Bolívijskej republike), Kingstone (Jamajka), Lime (Panamská republika), Santo Domingo (Dominikánska republika).

Dôležitou úlohou bude i pokračovať v harmonizácii právnych noriem SR s legislatívou EÚ, dopracovať počítačové programy na vydávanie víz a vydávanie diplomatických a služobných pasov. V zmysle záväzkov SR vyplývajúcich z prístupového procesu, ako aj zo záverov twiningových programov napojiť v priebehu roka 2004 stanovený počet ZÚ na on-line systém pri vydávaní víz a pokročiť tak vo vytváraní podmienok na postupné napojenie sa na schengenský informačný systém.

Po definitívnom rozhodnutí o prijatí SR za člena EÚ do viesť do záverečného štádia negociácie týkajúce sa bezvízových dohôd so štátmi zaradenými do príslušného zoznamu nariadenia č. 539/2001, pokračovať v príprave readmisných dohôd s Gréckom, Nórskom a Švédskom, pokračovať v budovaní a skvalitňovaní siete konzulárnych úradov SR v zmysle koncepcie budovania honorárnych konzulátov; pozornosť orientovať na štáty, v ktorých SR nemá efektívne diplomatické misie, pokračovať v spolupráci konzulárnych služieb štátov V4 na úrovni riaditeľov konzulárnych odborov a vedúcich konzulárnych oddelení ZÚ SR a vytvoriť účinné mechanizmy na efektívnu spoluprácu a koordináciu činnosti konzulárnej služby v rámci V4.

6.3. Ľudské práva a práva osôb patriacich k národnostným menšinám

Slovenská republika, rovnako ako v predchádzajúcich rokoch, bude aj v roku 2004 v súlade s Programovým vyhlásením vlády SR vychádzať pri tvorbe a realizácii cieľov zahraničnej politiky v oblasti ľudských práv vrátane individuálnych práv osôb patriacich k národnostným menšinám zo zachovania existujúcej vysokej úrovne reálneho zabezpečovania týchto práv, a to v súvislosti s plnením úloh potrebných pre vstup do EÚ, ďalej s prihliadnutím na oblasť regionálnej spolupráce, bilaterálnych vzťahov a multilaterálnej spolupráce. Z tohto hľadiska sú pre Slovenskú republiku určujúce medzinárodné zmluvy a iné právne, či politické dokumenty obsahujúce garancie ľudských práv a práv osôb patriacich k národnostným menšinám, pri ktorých je SR zmluvnou stranou.

V oblasti prípravy na vstup do EÚ sa bude Slovenská republika usilovať vo svojej zahraničnej politike najmä o prezentáciu dosiahnutých výsledkov národnostnej politiky pri zlepšovaní postavenia rómskej národnostnej menšiny na Slovensku. Slovenskú republiku v tejto súvislosti čaká do mája 2004 úloha prijať antidiskriminačný zákon.

Na pôde medzinárodných organizácií ako je OSN, OBSE a RE sa SR okrem pravidelnej účasti na práci príslušných ľudsko-právnych orgánov týchto organizácií bude aktívne zapájať do prípadných procesov tvorby legislatívy v oblasti ľudských práv a práv osôb patriacich k národnostným menšinám. V prípade FAO sa legislatíva v oblasti ľudských práv bude týkať najmä práva na primerané potraviny (stále prebieha negociačný proces ako výsledok realizácie záväzkov Svetového potravinového summitu, Rím 1996 a hodnotiaceho summitu, Rím 2002).

MZV SR bude aj naďalej úzko spolupracovať s Vysokým komisárom OSN pre ľudské práva, s Vysokým komisárom OBSE pre národnostné menšiny a príslušnými kontrolnými a monitorovacími orgánmi medzinárodných organizácií vo všetkých oblastiach súvisiacich s ľudskými právami a s právami a postavením osôb patriacich k národnostným menšinám v SR. Na základe analýzy príslušných rezortov MZV SR podporí dotvorenie vnútornej legislatívy SR tak, aby v plnom rozsahu premietala medzinárodné záväzky štátu v oblasti ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k národnostným menšinám. Pre úspešné zabezpečenie cieľov

zahraničnej politiky v roku 2004 bude MZV SR i naďalej zabezpečovať pozitívnu prezentáciu výsledkov politiky v oblasti ľudských práv vrátane národnostnej politiky Slovenskej republiky v zahraničí. Zároveň bude pokračovať v aktívnej účasti expertov na príprave a tvorbe medzinárodných dokumentov v uvedenej oblasti.

7 .INFORMAČNÁ ČINNOSŤ A PREZENTÁCIA ZAHRANIČNO-POLITICKÝCH AKTIVÍT SR

Prezentácia činnosti rezortu i aktivít Slovenskej republiky v zahraničných a domácich médiách bude súvisieť s prioritnými úlohami vstupu Slovenska do Európskej únie a NATO.

Popri koordinovanému postupu v rámci EÚ bude potrebné klásť mimoriadny dôraz na systematickú propagačnú a informačnú činnosť v zahraničných i domácich médiách o ďalších krokoch SR v zahraničnopolitickej, hospodárskej, ekonomickej a kultúrnej oblasti.

Za účelom zabezpečenia komplexnej prezentácie SR v zahraničí je potrebné vytvorenie inštitucionálneho základu v podobe navrhovaného *Výboru vlády SR pre prezentáciu SR v zahraničí* a začlenenie jeho *Generálneho sekretariátu* do rezortu MZV SR.

Tlačový a komunikačný odbor MZV SR bude naďalej zvyšovať úroveň domovskej stránky MZV a domovských stránok ZÚ SR na Internete a dbať na dôsledné dodržiavanie Zákona o slobodnom prístupe k informáciám. Permanentne dbať na obsahovú i prezentačnú kvalitu materiálov, ktoré tvoria súčasť propagácie SR.

8. BUDOVANIE DIPLOMATICKÉHO ZBORU A PERSONÁLNA POLITIKA

Pre rok 2004 sa pripravuje zásadná zmena systému poskytovania náhrad liečebných výdavkov zamestnancov zahraničnej služby a ich rodinným príslušníkom. Cieľom legislatívneho zámeru MZV SR je novelou zákona o cestovných náhradách stanoviť možnosť uzatvorenia poistenia liečebných nákladov pre zamestnancov zahraničnej služby a ich rodinných príslušníkov tak, aby mali rovnaké práva v oblasti zdravotnej starostlivosti ako ostatní občania Slovenskej republiky (v súčasnosti sú postavení na úroveň turistu, čo považujeme za neúnosné). V súvislosti s uvedeným sa navrhuje upraviť zákon o sociálnom poistení, v ktorom by sme chceli dosiahnuť pre zamestnancov zahraničnej služby taký vymeriavací základ na povinné odvody do sociálnej poisťovne, aby tento nemal vplyv na určenie výšky dôchodku (podľa súčasnej platnej právnej úpravy sa dôchodok stanovuje len z korunovej časti platu).

Máme za to, že vyššie navrhovanými zmenami v právnych predpisoch sa "napraví" nerovnosti v oblasti poskytovania liečebných výdavkov a určovania výšky dôchodkov pre zamestnancov zahraničnej služby.

V rámci potreby neustálej profesionalizácie zahraničnej diplomatickej služby SR ministerstvo (Osobný úrad) plánuje aj v roku 2004 naďalej venovať zvýšenú pozornosť kontinuálnemu a systematickému zvyšovaniu odbornej úrovne jej zamestnancov a za týmto účelom zabezpečiť realizáciu komplexného systému celoživotného vzdelávania zamestnancov rezortu. V tomto zmysle začne MZV SR v tomto roku podieľať sa určitým percentom aj na pokrývaní nákladov za externé jazykové kurzy svojich zamestnancov, ktoré si doposiaľ hradili v plnej výške sami.

V súvislosti so vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie sa v roku 2004 predpokladá ďalšie zvýšenie počtu uchádzačov o zamestnanie v štruktúrach medzinárodných organizácií, predovšetkým o posty v Európskej komisii, Európskom parlamente, respektíve v iných štruktúrach EÚ. Súčasne sa predpokladá aj rozšírenie agendy, ktorá súvisí s vysielaním národných expertov SR do európskych štruktúr a so spoluprácou Strediska pre OSN a ďalšie medzinárodné organizácie Osobného úradu MZV SR s ústrednými orgánmi štátnej správy SR.

Nadobudnutie plného členstva v NATO, ktoré sa predpokladá v apríli 2004, nebude zakladať pre SR priamy nárok na obsadenie stanoveného počtu miest v štruktúrach organizácie. Predpokladá sa však, že Slovensku bude ponúknuté obsadenie cca 35-50 miest vo vojenských orgánoch Aliancie. Počet budúcich miest v civilných štruktúrach nie je možné v súčasnosti konkretizovať. Miesta v civilných štruktúrach NATO sa obsadzujú formou výberového konania. Hoci zo strany organizácie je záujem o primerané zastúpenie všetkých členských krajín a toto sa pri výbere berie do úvahy, pokiaľ krajina nemá potrebný počet dostatočne pripravených kandidátov, miesta sú obsadzované predstaviteľmi ďalších členských štátov.

V rámci zefektívňovania diplomatickej siete SR v zahraničí a v súlade s prioritami zahraničnej politiky SR, uznesením vlády SR č. 501/2003 bolo ministrovi zahraničných vecí uložené zabezpečiť v roku 2004:

- **uzatvorenie** zastupiteľských úradov SR v *Abu Dhabi, Santiago de Chile a Hanoji* (do 30. júna 2004), v *Alžíri* (do 30. novembra 2004);
- **otvorenie** zastupiteľských úradov v *Kuvajte* (do 1. júla 2004), v *Astane a v Sarajeve* (do 31. augusta 2004);
- **otvorenie** generálnych konzulátov SR v *Los Angeles a v Šanghaji* (do 31. augusta 2004).

Súčasnú sieť ZÚ SR v zahraničí, aj napriek pretrvávaniu niektorých disproporcií a napätému financovaniu, možno označiť za efektívnu a schopnú realizovať na vysokej profesionálnej úrovni zahranično-politické záujmy SR. MZV SR bude aj naďalej venovať pozornosť efektívnemu uplatňovaniu rotačného princípu vyslaných pracovníkov, čo predstavuje typické a potrebné špecifikum zahraničnej služby.